

AKT

7-8

02.12.2025

AUTO- JA KULJETUSALAN TYÖNTÄ

JÄSENLEHTI

akt.fi

**AKT
120
vuotta**

Raskaan liikenteen kuljettajalle iso haaste löytää taukopaikka työreitillä s. 4

12 120-VUOTIAS AKT

Kokoaan isompi AKT
on kehittänyt palkkoja
ja työoloja.

24 VESSAONGELMAT

Pientä paranemista ja
sitkeitä ongelmia
vessatilanteessa.

28 TYÖVOIMAN HYVÄKSIKÄYTTÖ

Moroz – tarina valvonnan
tehottomuudesta.

AKT

AUTO- JA KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITON JÄSENLEHTI

7-8 | 2025

KANNESSA Mika Sajapuro
Kuvaaja **Petri Jauhiainen**

- 4** Autot suurenevat, raskaan liikenteen
taukopaikat harvenevat
- 8** Vesa Mikkolasta vuoden alussa uusi
edunvalvontapäällikkö
- 8** Maanteiden kesäkuntoon ollaan
hiukan tyytyväisempiä
- 9** SAK: Henkilöperustaisen irtisanomisen
helpottaminen lisää potkuja
- 9** Työsuojeluvaalit käynnissä
- 10** Pieni kertaus hallituksen leikkurilistaan
- 12** AKT vietti 120-vuotisjuhlaan
jäsenten kesken
- 14** 120 vuodessa paljon työtä
kuljetusalan työntekijöiden puolesta
- 16** Terveisiä ja toivotuksia
satakaksikymppiselle
- 18** AKT-lehtikin jo ikämiehen tai
-naisen vuosissa

- 20** AKT:n valtuusto
"Tärkeintä edunvalvonta"
- 21** Ismo Kokko: "Kritiikkiä ei
tarvitse pelätä"
- 22** Valtuutetut vaativat
radikaalimpia otteita
- 23** Varkaudesta terveisiä maan
hallitukselle
- 24** Vessaongelmissa pieniä parannuksia
– ongelmiakin riittää
- 26** Kuriirin tavallinen työpäivä etenee
kahden tunnin aikaikkunoissa
- 28** Riistofirmat jatkavat, koska valvonta
ei toimi
- 29** Moroz – tarina valvonnan
tehottomuudesta
- 32** Uutisten armoilla – kun kaikki menee
huonommaksi
- 34** Erimielisyyksien ratkaisu –
menikö tämä nyt oikein?
- 36** Autolla Afrikassa 3/3
Putkan kautta Saharalle
- 40** Peruskysymysten äärellä,
kun rahat eivät riitä
- 42** Företagen fortsätter exploatera då
tillsynen är ineffektiv
- 44** AKT:n koko Suomen
kulttuurijoulukalenteri

VAKIOT: 3 Pääkirjoitus | 9 Takkunen | 11 Liiton kolumni | 30 A-kassa | 31 Puhetta taloudesta |
35 Maailmalta | 46 Koulutuspalsta | 48 Osastot toimivat | 50 Viihdevaihte

MUISTATHAN
AKT 1/2026
ilmestyy
3.2.

TOIMITUS

John Stenbergin ranta 6,
00530 Helsinki
PL 313, 00531 Helsinki
akt.fi

• Aineistot toimitukseen:
toimitus@akt.fi

PÄÄTOIMITTAJA

Sini Silvän
044 412 3009
sini.silvan@akt.fi

ULKOASU

Rohkea Ruusu Oy
Seidi Guzejev
050 320 7907
seidi@rohkearuusu.fi

PAINO

Botnia Print Oy Ab,
Kokkola 2025

ILMOITUKSET

Kaupalliset
ilmoitusvaraukset:
Mika Mainos Oy,
050 528 7782
info@mikamainos.fi

Kiitos- ja kuolin- sekä
muut ilmoitukset:
ilmoitukset@akt.fi
tai jäsenrekisteri
09 6131 1244

Osastojen toiminta-
ilmoitukset aluetoi-
mistojen kautta.

Osoitemuutokset
jäsenrekisteriin
09 6131 1244

TILAUSHINTA
25 e / vuosikerta

Tilaukset:
jasenrekisteri@akt.fi

Lehti on Aikakausmedia
ry:n jäsen.

ILMESTYMISAIKATAULU 2026

Nro	DL osastot ja ilmoitusvaraukset	Aineisto- pv	Ilmestyy
1	15.1.	20.1.	3.2.
2	12.2.	17.2.	3.3.
3	16.4.	21.4.	6.5.
4	4.6.	9.6.	24.6.
5	20.8.	25.8.	8.9.
6	8.10.	13.10.	27.10.
7	19.11.	24.11.	8.12.

Sini Silvàn
päätoimittaja

Ammattiylpeyttä ja vaikutusvaltaa

Satakaksikymppinen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT elää voimakkaasti tässä hetkessä.

Ilällä ei ole ehkä väliä, mutta sillä on merkitystä. Liitto on koonnut työntekijät, jäsenet yhteen jo pitkän matkaa toista sataa vuotta. Palkkoja ja työehtoja on saatu parannettua todella paljon. Vuodet ovat olleet vaiherikkaita. Olemme kokoamme suurempi liitto, joka todella tunnetaan. AKT on vaikuttanut ja vaikuttaa jatkossakin työehtoihin, palkkoihin ja omalta osaltaan koko yhteiskuntaan.

JOS ON JONKUN PUOLESTA, on toista vastaan? Tällä hetkellä vastavoima on hajuton, mauton ja väritön, mutta markkinointikykyinen YTK.

YTK ei ole vaihtoehto ammattiliitolle. Se on työnantajien perustama työttömyyskassa. Ajatus sen perustamisen takana on varmasti ollut ammattiliittojen vaikutusvallan pienentäminen.

Kassana sillä ei ole aikomustakaan puuttua työelämän ongelmiin.

MITEN AMMATTILIITTO SITTE hyödyttää työntekijää? Liitto, kuten AKT, auttaa töissä ensi metreistä alkaen. Tieto on valtaa ja liitosta saa tietoa. Voit kysyä, onko työsopimuksesi kunnossa, saatko sitä palkkaa, joka sinulle kuuluu, ovatko työajat kunnossa. Ei tarvitse yksin miettiä, meneekö kaikki oikein. Kaikki työnantajat eivät ole kivoja ja kilttejä. Ammattiliitto on taustatukesi hankalissa tilanteissa.

Liitto vahtii ja vaatii sinulle turvallisia työolosuhteita. Liitto seuraa kustannusten nousua yhteiskunnassa. Liitto neuvottelee sinulle parempaa palkkaa. Liitto neuvottelee, että saat palkkaa sairauslomalta tai perhevapaalta – paremmin kuin laki sanoo. Nämä kaikki neuvotellaan työehtosopimuksiin.

Ja toki päinvastoin, sinä olet osa sitä liittoa. Ja osa sen yhteistä vaikutusvaltaa olemalla jäsen.

YTK ei ole liitto. Sillä ei ole patkän vertaa kiinnostusta parantaa kenenkään palkkoja. Eli jos haluat, että palkkasi pysyy ikuisesti samana ja inflaation myötä vain pienenee. Valitse se.

Fiksumpi valitsee AKT:n. Me vaikutamme.

VIIME VUODEN AJAN olemme pitäneet päällämme huppareita ja t-paitoja, joissa on teksti. On OK kuulua liittoon. Tämä on yksi tapa pistää hanttiin kaikille ytteekoolaisille. Hupparit ovat kuitenkin vain vaatteita, tärkeämpää on rohkeus puhua liitosta ja jäsenyydestä työpaikalla. On ihan todella OK järjestäytyä, kuulua liittoon ja pitää puoliaan.

AKT neuvottelee, jotta jokainen voi tuntea ylpeyttä työskennellessään kuljetusallalla. Ammattiylpeys on tervettä ylpeyttä siitä, että tekee töitä hienossa ammatissa, jolla on merkitystä. Siitä kuuluu saada hyvä palkka ja työehdot, joihin on itse vaikutettu. Ja työtä tehdään hyvässä, samanhenkisessä porukassa. ●

Yrkesstolthet och inflytande

ÖVERSÄTTNING Kenneth Liukkonen

Det hundraåtjugoåriga AKT lever starkt med i tiden.

Åldern kanske inte spelar någon roll, men det har betydelse. Facket har hämtat samman anställda och medlemmar på det andra hundra året. Åren har varit händelserika, men det finns gott om livsstyrka. Vi är ett förbund som verkligen är känt. AKT har långt i andra hundra året påverkat arbetsvillkoren, lönerna och hela samhället.

OM DU ÄR FÖR NÅGON, är du emot någon annan? För tillfället är motkraften det luktfria, smaklösa och färglösa, men marknadsföra YTK.

YTK är inte fackföreningens alternativ. Arbetslöshetskassan är grundad av arbetsgivarna. Idén har troligtvis varit att minska fackliga organisationers inflytande. Som en arbetslöshetskassa har den inget intresse att gripa på problem i arbetslivet.

HUR HJÄLPER ett fackförbund anställda? Fackförbund, såsom AKT, hjälper från de allra första stegen i arbetet. Information är makt och du får information från facket. Du kan fråga om ditt arbetsavtal är i ordning, får den lön du har rätt till, om arbetstiderna följer bestämmelserna. Du behöver inte ensam vara orolig för att allt ska vara rätt. Alla arbetsgivare är inte trevliga och vänliga. Facket är sista stödet i problemsituationer.

Facket vakar och kräver trygga arbetsförhållanden för dig. Facket följer kostnadsutvecklingen i samhället. Facket förhandlar om bättre lön för dig. Facket förhandlar om att du får betalt för sjukledighet eller föräldraledighet – bättre än vad lagen förutsätter. Allt detta förhandlas i kollektivavtal.

Och visserligen är du en del av det facket. Och därmed en del av dess kollektiva inflytande genom att vara medlem.

YTK är inte ett fackförbund. Den har inget intresse av att förbättra någons löner. Med andra ord om

du vill att din lön ska vara densamma för alltid och minska med inflationen. Välj då den.

Den smartare väljer AKT. Vi påverkar.

UNDER DET SENASTE året har vi burit på oss munkjackor och t-skjortor med texten: Det är okej att höra till facket. Detta är ett sätt att motarbeta alla ytk:are. Men munkjackor är bara kläder, viktigare är mod att tala om fackföreningen och medlemskapet på arbetsplatsen. Det är totalt okej att organisera sig, tillhöra facket och stå upp för sig själv.

AKT vill att alla har ordentliga arbetsvillkor och möjlighet att påverka sitt eget arbete. Vi gör detta för att alla ska kunna känna sig stolta över att arbeta inom transportsektorn. Yrkesstolthet är en sund stolthet över att man arbetar i ett fint yrke som har betydelse. Av det bör man få en bra lön och ha arbetsvillkor som man själv kunnat påverka. Och arbeta gör man i ett bra, likasinnat team. ●

Raskaalle liikenteelle sopivia levähdysalueita ei ole tarpeeksi

Pusikko on vielä 2020-luvullakin liian usein raskaan liikenteen kuljettajan vessa.

TEKSTI Mira Tenhunen KUVAT Petri Jauhiainen

Vitostiellä Oravikoskella Leppävirralla hieman pohjoiseen levähdyspaikka on järviäisemissä.

34 metriä, 76 tonnia ja 12 akselia. Ne ovat mikkeliäisen **Mika Sajapuron** ajaman työvälineen, HCT-rekan, strategiset mitat.

Sajapuro ajaa Kuljetusliike Kantola & Koramo Oy:n leivissä Mikkelistä sekä pohjoiseen että etelään. Kydissä kulkee elintarvikkeita.

– Yhdellä viikolla ajan Mikkelistä Kajaaniin ja takaisin, toisella Mikkelistä Vantaalle. Kuljetan elintarvikkeita etelästä pohjoiseen ja pohjoisesta etelään, Mikkeliissä vaihdetaan kuljettajaa.

– Ajan viitenä päivänä viikossa, maanantaiaamupäivästä lauantaiamuun, mutta jos tarve vaatii, ajetaan lauantainakin ja tarvittaessa myös sunnuntaina ja pyhinä. Ruokatoimituksissa ei ole enää arkipyhiä; ruokaa kuljetetaan joka päivä. Työvuoroja tulee yleensä seitsemän kahden viikon jaksoon; toisella viikolla on viisi Kajaanin ja toisella kaksi etelää, jonka jälkeen on huilia tiistapäivästä maanantaiaamuun. Kajaanin reitin työvuoro on noin puolesta päivästä yhteen yöllä, ja Etelä-Suomen vuoro on puolesta yöstä tai yhdestä puolesta päivään.

Sajapuro on työskennellyt kuljetusalalla vuodesta 1999 lähtien. HCT-puoliperävaunuyhdistelmää hän

on ajanut vuodesta 2019. HCT-yhdistelmissä on liki kymmenen metriä enemmän pituutta kuin täysperävaunuyhdistelmissä. HCT:lle sopivien levähdysalueiden löytäminen työreittien varrelta on vaikeaa.

– Täysperävaunuaikaan ei tullut mietittyä levähdysalueita, koska nykyistä HCT:tä lyhyemmille täysperävaunuille oli helpompi löytää pysähdyspaikka.

– HCT-yhdistelmän pituus asettaa pysäköinnille omat haasteensa. Se yllättää joka päivä; toisena päivänä HCT:llä peruuttaminen onnistuu ja toisena ei. Niitä on hankala nytkytellä liikenteeseen, niissä on niin paljon akseleita.

Sajapuron vakiopysähdyspaikat ovat Etelä-Suomeen ajaessa Lahden Renkomäen ABC:n eteläpuolella sijaitseva levike tai Mäntsälän Str:stä ennen oleva levike.

– Jommallakummalla tulee turruutettua 15 minuuttia. Siinä juo kahvikupillisen termospullosta, ehkä kävelee auton ympäri. Kummallakaan ei ole mitään palveluita. Kun kuorma on perillä, pidän puolen tunnin tauon autossa asiakkaan pihalla.

– Suuntaus on ikävä kyllä tämä: kun lähtee puolen yön aikaan Mikkelistä ajamaan etelään, harva kahvipaikka on auki. Pysähdyspaikat, joissa on pal-

↑ Nyt Mika Sajapuro juo kahvit termospullosta Oravikosken levähdyspaikalla Leppävirralta hieman pohjoiseen.

veluita, ovat liki aina yöaikaan kiinni. Renkomäen ABC on toki auki myös öisin, mutta sinne ei pääse ajamaan pitkällä HCT-yhdistelmällä. Myös Mäntsälän Str on auki öisin, mutta sen pihaan ei mahdu vaan auto pitäisi jättää Juustoportin pihaan, ja kävelä sieltä kahvin hakuun. Mäntsälän Tuuliruusuun taas on tehty iso rekkaparkki, mutta se on jo alkuilasta täynnä, kun kuljettajat pitävät siellä vuorokausilepoaan. Ohi ajaessaan täytyy käydä katsomassa, mahtuuko sinne pysähtymään.

– Lähempänä Etelä-Suomea kaikki levähdysalueet ja parkkipaikat ovat yleensä melko täynnä. Kuljettajien pitää päästä lähelle satamia ja yrityksiä, jotta työpäivä alkaa aamulla mahdollisimman lähellä työmaita.

Sajapuro varautuu yövuoroihin omilla eväillä.

– Otan evästä matkaan, eväsläisiä ja kahvia termospulloon. Kusitauko on pidettävä levikkeellä.

↑ Tauko tulee usein pidettyä jollain riittävän isolla levikkeellä, jossa voi samalla vähän kävellä vaikka auton ympäri.

↑ Päivänvalolla pärjää, mutta hyvä taukopaikka olisi yöllä myös valaistu.

Hyvä raskaan liikenteen taukopaikka on riittävän tilava, valaistu alue, ja talvella aurattu. Siellä on tarjolla ruokaa moneen lähtöön ja vessat.

Vessat, ruokaa ja tarpeeksi tilaa

Ihanteellisen levähdysalueen tulisi olla ennen kaikkea tarpeeksi iso, Sajapuro sanoo.

– Hyvä raskaan liikenteen taukopaikka on riittävän tilava, valaistu alue, ja talvella aurattu. Siellä on tarjolla ruokaa moneen lähtöön ja vessat. Sinne ei ole monenmoista mutkaa ajaessa, eli sinne pääsee ajamaan helposti. Eikä sitä ole tehty ylä- tai alamäkeen.

Sajapuro nostaa toimiviksi esimerkeiksi taukopaikoille Stop'n Go Grillin Lahden ja Heinolan välillä ja Joroisten Jari-Pekan.

– Jos Jari-Pekka ja Stop'n Go yhdistyisivät, sen tyylinen levähdysalue olisi paras.

Moni kuljettaja kaipaava levähdysalueelta myös peseytymismahdollisuutta.

– Itselläni ei ole tarvetta peseytyä työreittien varrella; pääsen suurin piirtein 12 tunnin jälkeen kotiin, mutta monella on. Etenkin pienemmissä kuljetusliikkeissä on aika yleistä, että kuljettaja asustaa autossaan viikot, kun lähdetään tien päälle usein sunnuntaina ja palataan kotiin perjantaina, Sajapuro sanoo.

Tiukat aikataulut vaikeuttavat taukojen pitämistä

Vaikka sopivaa levähdyspaikkaa ei reitin varrelta löydy, kuljettajan tulee pitää neljän ja puolen tunnin ajon jälkeen taukoa 45 minuuttia.

– Se onnistuu periaatteessa, kun ajaa etelään, sillä etelän työvuoro on pohjoista lyhyempi. Kajaanin vuorossa se onnistuu nippa nappa; ajoaika meinaa tulla takaisin tullessa vastaan, mutta kyllä siitäkin kesällä selviää. Kun talvella nopeusrajoitukset muuttuvat alhaisemmaksi ja on enemmän hitaampaa liikennettä kuin kesällä, ajoaika meinaa mennä tarkalle. Tauon saa toki katkoa eli pitää 15 minuuttia ensin ja puoli tuntia myöhemmin, kunhan neljän ja puolen tunnin ajon jälkeen tulee pidettyä yhteensä 45 minuuttia taukoa, Sajapuro sanoo.

Ajoaikataulut ovat kiristyneet hänen uransa aikana jatkuvasti. Se lisää stressiä.

– Taukojen pitäminen on vaikeaa, kun linjat on laskettu niin kiireisiksi. Aikataulut tiukentuvat koko ajan. Niitä vahditaan nykyään tarkasti, ja kuljettajille lyödään ihan kellonaikoja, missä aikataulussa pitää olla perillä milloin missäkin. Siellä miehet jo odottavat, että pääsevät kuorman purkuun. Tällaista tämä on, kujanjuoksua.

Kesäyössä kumipyörät rullaavat kevyesti

Omat vaikeutensa aiheuttaa Suomen talvi.

– Jos linja-autopysäkkiä tai pientä tienvarsiparkkia ei ole talvella aurattu, sinne pääsee ajamaan HCT-yhdistelmällä, mutta on iso riski, että sieltä ei pääse ajamaan pois.

– Itse en ole jäänyt levähdysalueella jumiin, mutta kerran, kun pysähdyin ja nousin autosta, jatkoi auto matkaa ja valui ojaan. Luulin ensin, että joku ajoi selän takana läheltä, mutta se olikin oma auto. Tuli yllätyksenä, että käsijarru ei vaikutakaan yhdistelmän kaikkiin pyöriin. Siitä selvittiin hinausautolla, Sajapuro muistelee.

Niitäkin hetkiä silti on, joina tavarankuljettamisen kumipyörillä halki Suomen on mukavaa.

– Kunnan pakkaspäivinä ajourat ovat kuivat, sen kuin mosottaa menemään. Tai kesäyössä yksin, ei ketään muuta liikenteessä – silloin tämä työ on parasta. ●

Pääluottamusmies Vesa Mikkolasta AKT:n uusi edunvalvontapäällikkö

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n hallitus on valinnut uudeksi edunvalvontapäälliköksi pääluottamusmies Vesa Mikkolan.

TEKSTI Sini Silvän KUVA Tero Pajukallio

AKT:n hallitus valitsi useista hakijoista yksimielisesti uudeksi edunvalvontapäälliköksi **Vesa Mikkolan**.

Mikkolalla on taustaa vuodesta 2006 ilmailuhuoltomiehenä Helsinki-Vantaan lentoasemalla. AKT:n sopimusalan pääluottamusmiehen tehtävässä hän on toiminut vuodesta 2011 alkaen. Viimeisimpänä työpaikkana Swissport Finland Oy. Kokemusta on myös työsuojeluvaltuutetun tehtävistä sekä ammatiosaston eri tehtävistä.

Mikkola on ollut myös AKT:n hallituksen jäsen kesäkuusta 2018 alkaen. Hän on toiminut myös työehtosopimusneuvotteluissa yhtenä säiliö- ja öljytuotealan neuvottelijoista. Lisäksi hän on ollut AKT:n viestintävaliokunnan puheenjohtaja viimeiset kaksi vuotta.

Mikkolan valintaan vaikutti hänen vahva osaamisensa. Tehtävässä on etua siitä, että tuleva edunvalvontapäällikkö tuntee monipuolisesti niin kentän

tilannetta kuin Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliiton toimintaa.

– Olen hyvin otettu tästä luottamuksesta, otan tämän isona haasteena. Tiedän, että työtä on paljon. Pääimmäisenä on tyytyväisyys, että hallitus ja liiton johto uskovat tekemiseeni, Vesa Mikkola kertoo tuoreeltaan valinnan jälkeen.

Uusi edunvalvontapäällikkö valittiin, koska tehtävässä tällä hetkellä toimiva **Harri Pasanen** jää eläkkeelle vuonna 2026.

– Vuoden alusta lähdemme yhdessä Harri Pasanen kanssa tekemään töitä ja siirryn siitä jatkamaan tehtävässä itsenäisesti. Tässä on niin paljon hiljaista tietoa, mitä pitää saada itselleen ensimmäisten kuukausien aikana. Olen kuitenkin siinä hyvässä asemassa, että tunnen taloa.

– Työnkuva tulee olemaan todella mielenkiintoinen, olen tästä aivan innoissani, Mikkola tiivistää. ●

Ammatti- kuljettajat hiukan tyytyväisempiä maanteiden kuntoon

VÄYLÄVIRASTON TUTKIMUS KERTOO, että ammattiautoilijoiden parissa oltiin vuonna 2025 hieman tyytyväisempiä maanteiden kuntoon. Kysely lähetettiin myös AKT:n kuljettajille.

Väyläviraston tienkäyttäjätyytyväisyystutkimuksen kesäkauden tulokset osoittavat, että etenkin yksityishenkilöt olivat edellisvuotta tyytyväisempiä maanteiden tilaan ja kuntoon.

Ammattikuljettajien eli raskaan liikenteen osalta kokonaistyytyväisyyden muutos parempaan oli pieni. Sekä pääteiden että muiden teiden kuntoon oltiin hieman vuotta 2024 tyytyväisempiä.

Sorateiden osalta vastaukset vaihtelevat

Tutkimuksen tuloksista selviää myös, että vähintään kuukausittain sorateilla liikkuvien keskuudessa tyytyväisyys sorateiden kuntoon nousi sekä keväällä että kesällä. Silti tyytymättömyyttäkin oli paljon, esimerkiksi lähes puolet (49 %) yksityishenkilöistä oli tyytymättömiä sorateiden kevät kuntoon.

Suurimmiksi ongelmiksi koettiin reiät, kuopat ja montut sekä yksityishenkilöiden että ammattiautoilijoiden keskuudessa.

Tienkäyttäjätyytyväisyyttä tutkitaan kahdesti vuodessa. Kesäkauden tutkimukseen vastasi 3 821 yksityishenkilöä ja 1 029 ammattiautoilijaa. ●

**Nesteen bensa-
alennukset
AKT:n jäsenille
1.1.2026 alkaen
vain Neste-äpillä.**

Lataa sovellus-
kaupasta.

akt.fi/jasenyys/jasenedut

NESTE

SAK:n kysely: Irtisanomisen helpottaminen lisää potkuja ja kiistoja

SAK:n kyselyyn vastanneet luottamushenkilöt arvioivat, että henkilöperusteisen irtisanomisen helpottaminen tulee näkymään työpaikoilla. Vastaajat ennakoivat, että irtisanomiset lisääntyvät. Myös irtisanomisiin liittyviä kiistoja tulee lisää.

Hallituksen esitys niin sanotusta potkulaista on eduskunnan käsittelyssä ja sen halutaan tulevan voimaan vuoden 2026 alussa. Esityksen mukaan työntekijän irtisanomiseksi ei tarvita jatkossa painavaa ja asiallista syytä, vaan pelkkä asiallinen syy riittää.

SAK:laisten alojen luottamushenkilöistä 40 prosenttia arvioi, että uusi laki lisää henkilöperusteisia irtisanomisia. Vastanneista lähes puolet (48 prosenttia) ennakoivat, että myös

erimielisyydet työnantajan kanssa lisääntyvät.

SAK:n juristi **Samuli Hiilesniemen** mukaan hallituksen esitys ei vastaa siihen, paljonko irtisanomiskynnys madaltuu ja mitä jatkossa pidetään asiallisena irtisanomissyynä.

– Hallituksen esittämä sääntely on epäselvää ja se lisää epävarmuutta irtisanomisperusteista. Jos lakiesitys menee eduskunnassa läpi, on se merkittävä heikennys ihmisten työsuhteturvaan.

Kyselyn mukaan henkilöperusteiset irtisanomiset eivät ole harvinaisia, mutta

toimialojen välillä on eroja. Keskimääräistä (32 prosenttia) yleisempiä ne olivat esimerkiksi kuljetusalalla (34 prosenttia). Niistä työpaikoista, joilla irtisanomisia oli tapahtunut, 39 prosenttia vastaajista kertoi niiden johtaneen erimielisyyteen työnantajan kanssa. Erimielisyydet olivat yleisimpiä kuljetusalalla (57 prosenttia).

Irtisanomisia helpottavasta lakihankkeesta on kyselyn mukaan keskusteltu lähes puolella (48 %) työpaikoista ja keskustelun sävy on ollut lähes yksinomaan kielteinen (94 %).

Henkilöperusteiset irtisanomiset eivät ole harvinaisia.

Se heijastaa työntekijöiden laajaa huolta irtisanomissuojan heikkenemisestä.

SAK:n luottamushenkilöpaneeliin osallistui runsas tuhat luottamushenkilöä. ●

Työsuojeluvaalit käynnissä

MARRAS-JOULUKUUSSA 2025 on työpaikoilla järjestettävä vaalit työsuojeluvaltuutettujen, -varavaltuutettujen, sekä työsuojeluasiamiesten ja työsuojeluyhteistoimintaelinten jäsenten valitsemiseksi toimikaudeksi 2025 - 2026.

Työsuojelun aktiivit ovat avainasemassa työpaikkasi hyvinvoinnin suhteen – kannattaa siis äänestää ja tukea AKT:läistä ehdokasta.

Työsuojelu on yhteistoimintaa, jossa työnantajan edustajana toimii työsuojelupäällikkö ja työntekijöitä edustaa työsuojeluvaltuutettu tai -asiamies. Työsuojeluvaltuutettu on tärkeä linkki työnantajan ja henkilöstön välillä. Työsuojeluvaltuutetut valitaan vaaleilla, joissa henkilöstö pääsee vaikuttamaan työpaikkansa työsuojeluasioihin. ●

TAKKUNEN

PIIRTÄNYT **Timo Takkunen**

Orpo-Purran leikkauslista

Orpo-Purran hallitus on tehnyt rajusti töitä heikentämällä työehtoja. Tässä pieni yhteenveto ja kertaus siitä, mitä on jo tapahtunut. Luettelo heikennyksistä ja leikkauksista työntekijän asemaan on ikävää luettavaa. Sekään ei riitä, sillä osa lakimuutoksista on yhä työn alla. Hallituksen toimintaa voi tätä listaa lukiessa pitää pelkästään – työnantajamyönteisenä. Työntekijälle ei vastapainoksi haluta antaa mitään.

Tässä ovat koottuna myös ne syyt, miksi AKT ja muut SAK:n liitot osoittivat vuonna 2024 mieltään ja halusivat estää hallituksen toimet. #PainavaSyy oli oikealla asialla.

KOONNUT **Sini Silvän** LÄHDE **SAK:n verkkosivut**

VALMISTELUSSA ovat seuraavat esimerkiksi nämä lakimuutokset:

- Työntekijän irtisanomiseen riittää "asiallinen syy"
- Vuoden määräaikainen työsopimus ei vaadi erityistä perustetta
- Takaisinottovelvoite ei koske enää alle 50 henkilön yrityksiä
- Lomautuksen varoaikaa lyhennetään

VOIMASSA ovat jo nämä lakimuutokset:

- Yt-menettely heikentyi merkittävästi 1.7.2025 alkaen
- Paikallista sopimista laajennettiin työntekijöiden edunvalvontaa heikentämällä 1.1.2025 alkaen
- Vientimallilla vaikeutettiin työehtosopimustoimintaa ja palkkaerojen pienentämistä 1.1.2025 alkaen.

LAKKO-OIKEUKSIA RAJATTIIN toukokuussa 2024

- Oikeutta poliittisiin lakkoihin rajoitettiin
- Oikeutta tukilakkoihin rajoitettiin
- Lakkosakkoja korotettiin roimasti

TYÖTTÖMYYS- JA SOSIAALITURVAA leikattiin vuonna 2024

- Työttömyysturvan ansiopäivärahan työssäoloaika piteni vuoteen
- Ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen
- Palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloaikaa
- Ikääntyvien työttömien turvaa heikennettiin
- Vuorotteluvapaa ja aikuiskoulutustuki lakkautettiin
- Työttömyysturvan lapsikorotukset poistettiin
- Sovittelun työttömyysturvan suojaosa poistettiin
- Asumistukea ja toimeentulotukia leikattiin
- Työttömyysturvan omavastuu-aikaa pidennetään
- Säästötoimia lääkkeisiin

AKT – 120 vuotta edunvalvontaa

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT juhlii 120-vuotista taivaltaan – historiaa, joka kertoo sitkeydestä, solidaarisuudesta ja jatkuvasta muutoksesta. Kun liiton juuret ulottuvat vuoteen 1905, Suomi oli vielä osa Venäjän keisarikuntaa, ja työntekijöiden asema oli heikko. Työpäivät venyivät, palkat olivat niukat ja turvaa ei ollut. AKT:n synty oli vastaus tarpeeseen: työntekijät halusivat parempaa tulevaisuutta ja äänen, joka kantaa.

HISTORIA ON OPETTANUT SEN, että edunvalvonta ei ole koskaan oikeastaan valmis. Jokainen sukupolvi kohtaa omat haasteensa – teollistumisen aikakaudesta digitalisaatioon ja vihreään siirtymään. Pitkistä, tasaisista työurista työelämän pirstaloitumiseen ja kasvavaan epävarmuuteen.

AKT on ollut mukana neuvottelemassa työehtoista, turvaamassa palkkoja ja puolustamassa työntekijöiden oikeuksia, mutta myös auttamassa sopeutumaan kunkin aikakauden muutoksiin.

Konkreettisia saavutuksia vuosien varrelta ovat mm. työehtosopimusten kattavuuden laajentaminen, työaikojen lyhentäminen, palkkojen parantaminen, työturvallisuuden kehittäminen, tapaturmien vähentäminen, sekä laaja yhteistyö kotimaisen ja kansainvälisen ay-liikkeen kanssa.

120 VUOTTA ON KUNNIOITETTAVA historia, mutta historiaan katseleminen ei riitä. Tulevaisuuden haasteet; ilmastonmuutos, globalisaatio, tekoäly ja työn murros – vaativat liitolta rohkeutta ja uudistumiskykyä. AKT:n tehtävä pysyy samana: puolustaa työntekijöitä. Keinot vain muuttuvat. Meidän on jatkossa kyettävä vaikuttamaan yhteis-

Yksin voi pyytää, mutta yhdessä voi vaatia.
Se perustotuus pätee edelleen.

kunnalliseen päätöksentekoon yhä laajemmin, kun työehtosopimukset eivät valitettavasti kata kaikkia aihealueita. Edunvalvonnan työkalut muuttuvat ja laajenevat.

AKT:n tarina on samalla muistutus siitä, että vahva edunvalvonta ei ole menneisyyden jäänne, vaan tulevaisuuden edellytys. Kun työn maailma muuttuu, tarvitaan yhä niitä, jotka pitävät huolta siitä, ettei kukaan jää yksin.

ISMO KOKKO
AKT:n puheenjohtaja

Tänäänkin ay-liike toimii ilmapiirissä, jota olen aiemminkin kuvannut poikkeuksellisen ammatit yhdistysvastaiseksi. Tämä näkyy esimerkiksi lakko-oikeuden kaventamisena, työlainsäädännön heikentämisenä sekä jäsenmaksun verovapauden poistona. Kaikki lukuisat toimet tähtäävät yhteen maaliin ja se on järjestäytymisen laskeminen työntekijöiden keskuudessa. Työnantajat tietävät sen yksinkertaisen totuuden, että yksilö on harvoin kovin vahvassa neuvotteluasemassa yrityksiin nähden. Siksi joukkovoimaa halutaan kovasti heikentää.

SILTI LIITON TEHTÄVÄ EI OLE MUUTTUNUT: jämäkkä edunvalvonta ja jäsenien hyvinvoinnin turvaaminen. AKT:n perustoiminta-ajatus on aina ollut tekoja – ei pelkkiä puheita. Yksin voi pyytää, mutta yhdessä voi vaatia. Se perustotuus pätee edelleen. Palkat, työajat, työturvallisuus ja sosiaaliturva eivät ole tulleet lahjaksi, vaan ne on saavutettu neuvottelupöydissä ja tarvittaessa myös työtaisteluin.

Historia antaa hartiat, joille nojata, mutta tulevaisuus vaatii edelleen karheutta ja solidaarisuutta. AKT:n tarina jatkuu, tekoina jäsenien hyvinvoinnin puolesta. Kiitos kuuluu kaikille teille, jotka olette matkan varrella tehneet työtä yhteisen hyvän eteen, se jatkuu meidän muiden toimesta nyt ja tulevaisuudessa. ●

Karhea ja solidaarinen AKT täyttää 120 vuotta

↑ Alkumalja
120-vuotiaalle nostatti
juhlatunnelmaa.

AKT juhli 120-vuotisjuhliaan jäsenten juhlalla Helsingissä.

– Yksin voi pyytää mutta yhdessä voi vaatia. Tämän huomasivat jo ay-liikkeen pioneerit vuosisadan alkupuolella, Ismo Kokko muistutti AKT:n 120-vuotisjuhlissa.

TEKSTI **Hannele Siika-aho** KUVAT **Jesse Hiltunen**

Auto ja Kuljetusalan Työntekijäliiton 120-vuotisjuhlaa juhlittiin ennen kaikkea jäsenten juhla. AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** muistutti avauspuheenvuorossaan, että jäsenten panos läpi vuosikymmenten on tuonut AKT:n tähän hetkeen. Tänä päivänä osa haasteista on yllättäen samoja kuin 1900-luvun alkupuolella: sananvapautta ja yhdenvertaisuutta koetellaan jälleen.

– Kaiken perusta on kuitenkin nyt ja tulevaisuudessa jämäkkä edunvalvonta. AKT:stä on aina löytynyt puhtia ja karheutta tilanteen vaatimalla tavalla. AKT on ennen kaikkea tekoja jäsenten hyvinvoinnin hyväksi, Kokko alleviivasi.

Jotta mahdollisimman moni saattoi osallistua, 120-vuoden virstanpylvästä juhlittiin myös juhlahakkeilla aluetuimistoissa.

Huppareita ja pukukansaa

AKT:n Lappeenrannan osaston edustajat olivat tulleet juhliin näyttävästi omissa sinisissä huppareissa, joita koristi AKT:n tähän saakka käytössä ollut logo ja osaston numero, 062. **Mikko Piispanen**, **Miro Ulvinen** ja **Miikka Oksanen** kertoivat odottavansa juhlaa innolla ja toivoivat päivältä myös yllätyksiä. Kun kutsu tuli, oli selvää, että lähdetään. Ja niitä yllätyksiä? Kyllä niitä löytyi, mutta ne jäivät vain lappeenrantalaisten tietoon.

AKT todella on Tekoja!

Juhlakansaa tervehtinyt SAK:n puheenjohtaja **Jarkko Eloranta** pohti, miten puheen lisäksi ay-liike tarvitsee tekoja, ja niitä AKT on tehnytkin.

– Olette laittaneet itsenne likoon tärkeiden asioiden puolesta. Kroppaa on pitänyt laittaa peliin, kun pelkillä puheilla asiat eivät aina ole edenneet. Sillä, mitä tänään teemme, on merkitystä paitsi meille, myös tuleville jäsenille ja kaikille duunareille. AKT on aina edustanut yhteispeliä ja solidaarisuutta, kiiteli Jarkko Eloranta.

Pitkä historia alle varttitunnissa

AKT 120 vuotta -juhlavideo esitteli liiton historian

↑ AKT Lappeenranta 062 ry:n edustajat kävivät heti juhlan alkupuolella Photo Booth -kuvassa. Kuvassa oikealta takarivissä Miikka Oksanen, Mikko Piispanen ja Miro Ulvinen.

reilussa 10 minuutissa. Videolla muun muassa liiton entinen puheenjohtaja **Kauko Lehikoinen** muisteli 1970-luvun vauhdikkaita käännteitä, kun liittoa ja sen johtoa uudistettiin.

Epävirallisen gallupin mukaan yleisö piti videosta. Se oli riittävän rento ja sopivan pitkä. Siinä oli mukana paitsi kokemusta myös tuoreutta. Erityistä kiitosta sai se, että videossa oli huomioitu nuoret.

– Videosta tykkäsin ja oli jo aluetoimitsijan kanssa puhutta, että jos sitä saisi esimerkiksi kokouksiin käyttöön, missä voisi esitellä nuorille toimintaa sen kautta, ja että ihmiset kiinnostuisivat liitosta. Joskin meillä Schenkerillä on ollut sikäli hyvä, että meillä on paljon nuoria mukana toiminnassa, iloitsee **Risto Kemppainen** Oulun Seudun Autoalantyöntekijät, osasto 058 ry:stä.

Perinteikäs liitto – uusi ilme

AKT:n 2. varapuheenjohtaja **Niko Blom**, viestintäpäällikkö **Sini Silvén** ja viestintäkoordinaattori **Anne-Maarit Valli** esittelivät juhlassa liiton uuden ilmeen ja logon. Ilmeen kehittämiseen oli lähdetty jäsenkyselyn pohjalta. Viestinnän arvoina näkyy esimerkiksi se, että liitto on solidaarinen – ja karhea. Liian siloiteltu tyyli ei sovi AKT:lle.

Tampereen seudun linja-autohenkilökuntaa, osasto 006:ttä edustavat **Juha Pajunen** sekä **Jari Keronen** kertoivat myös, että oli ihan selvää, että juhli-

↑ 120-vuotisjuhlisiin osallistui AKT:n jäseniä ympäri Suomen runsaat 350 henkeä. Juhlatunnelma oli hyvä omissa, samanhenkisessä porukassa.

← Jokainen juhluviera sai lähtiessään AKT:n vaakunalogolla varustetun Wunderbaumin uuden auton tuoksulla.

maan lähdeettiin. Oli mukava tavata vanhoja tuttuja.

– Myös uusi logo kiinnosti. Se ei herättänyt tunteita suuntaan eikä toiseen, mutta edelliseen verrattuna se oli kyllä parempi. Se kertoo enemmän AKT:stä, kiitteli Jari Keronen.

AKT:n historia on joukkovoiman historiaa

Kansanedustaja **Eveliina Heinäluoma** (sd.) haki alan historiaa aina vuoden 1491 satamalakosta Turun satamassa.

– AKT:n historia on joukkovoiman historiaa jo 1490-luvulta. AKT on edelleen vahva liitto, jonka vaikutus kaikkien palkansaajien kannalta on ollut merkittävä. AKT:laiset tekevät työtä, jolla on merkitystä koko Suomen – myös maan huoltovarmuuden – kannalta. Elinkeinoelämän keskusliitossakin saatua punnittiin tutista, kun AKT kokoaa jäsenet yhteiseen taisteluun, totesi Eveliina Heinäluoma.

Voima tulee yhdessä tekemisestä

Koko Suomen tuntema ahtaaja, **Jape Lovén** Vuosaaren satamasta, muistutti niin ikään liiton mahtavasta historiasta: paljon on tehty mutta paljon tullaan vielä tekemään.

Liiton hallituksen jäsen **Anni Väyrynen** muisteli mielikuvia AKT:stä ennen kuin Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttyhdistys SLSY ry fuusioitui AKT:n osastoksi numero 208.

– Odotukset ovat täyttyneet. Ja myös AKT:n naisilla on ollut tärkeä rooli liiton edunvalvonnassa. SLSY sai liittyessään leveät hartiat, mistä kiitos. AKT:ssä ei myöskään pidä paikkansa, ettei suomalainen mies näyttäisi tunteita. Tunne on myös merkityksellistä. Onnea ja menestystä kaikille liiton toimijoille, toivotti Anni Väyrynen.

Tunnelmaa, verkostoitumista – ja sitten jatkoille

Liiton entinen puheenjohtaja **Marko Piirainen** ker-

toi, on ollut mukava päästä tapaamaan pitkäaikaisia tuttuja.

– AKT on kokoaan suurempi liitto, olen tosi ylpeä AKT:n tekemisistä, kiitteli Marko Piirainen.

Edellinen 1. varapuheenjohtaja **Pekka Lehtonen** kiitteli hänkin juhlan tunnelmaa sekä videota.

– Nyt on rennompaa kuin 20 vuotta sitten, mutta se on vaan hyvä. AKT tulee varmasti pärjäämään tulevaisuudessaakin, totesi Pekka Lehtonen.

Juhlat onnistuivat osallistujien mielestä hyvin, tärkeää oli tavata tuttuja ja hetki hengähtää arjen ja luottamustehtävien keskellä.

– Kun mä sain kutsun, tuli heti fiilis, että ilman muuta tulen mukaan. Tämä on tärkeä virstanpylväs ja AKT tärkeä tuki meille, jotka tehdään tätä luottamusmiestyötä. On ollut kiva nähdä vanhoja tuttuja ja vaihtaa kuulumisia ja saada jopa vertaistukea, tiivistää juhlapäivän antia **Mervi Schutz** AKT:n osasto 208 ry:stä.

AKT juhli 120 vuottaan Helsingissä lauantaina 11. lokakuuta. Kutsu juhliin oli lähtenyt osastojen kautta. Juhlavieraita oli paikalla kaikkiaan lähes neljä sataa. 🍷

INFO:

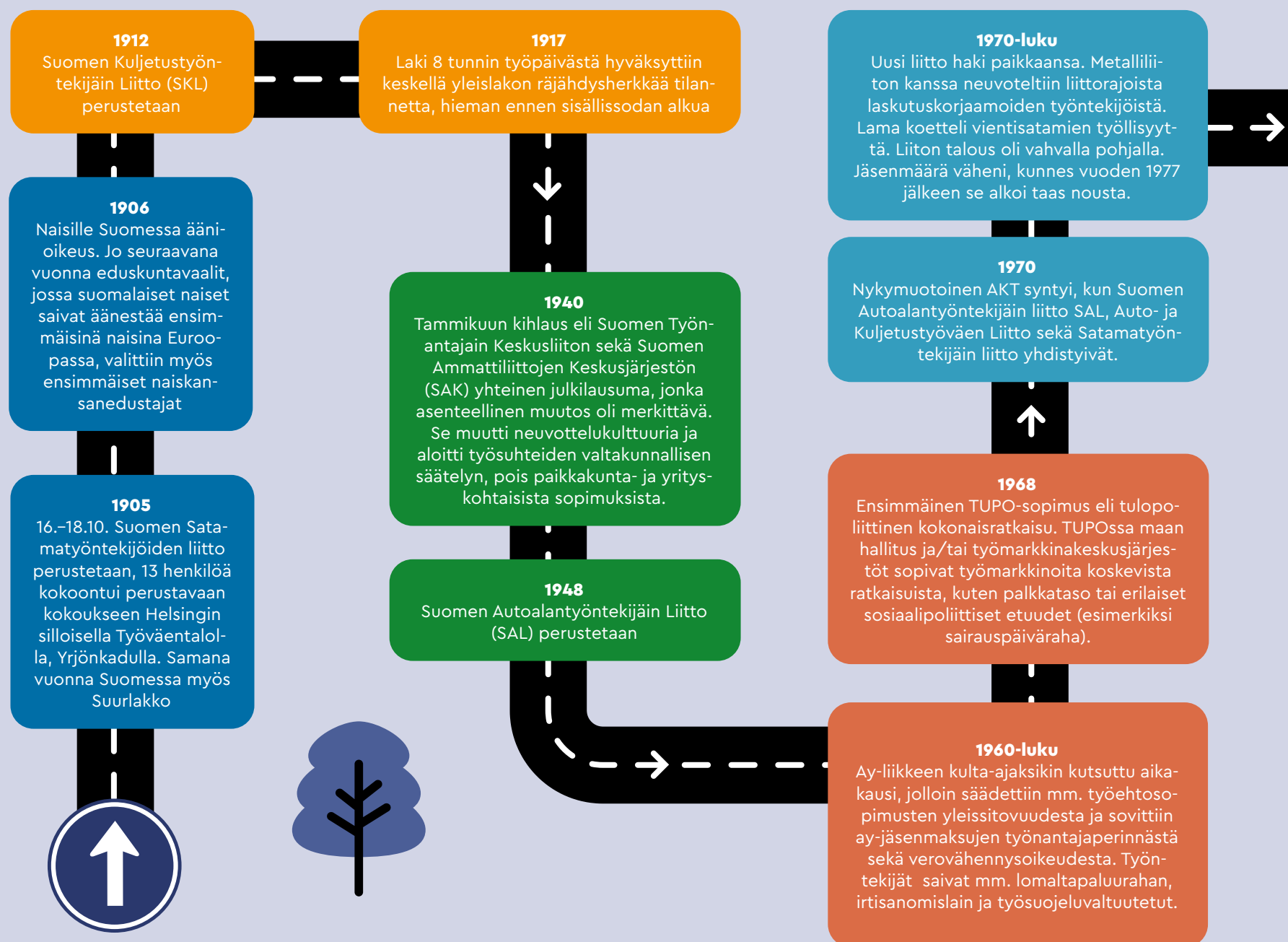
AKT ESITTELI JUHLASSA uuden ilmeen ja logon. Uuden ilmeen tuotteita saa jo nyt verkkokaupasta. Laajemmin logo otetaan käyttöön vasta alkuvuodesta 2026, kun liitto saa uudet verkkosivut. Samalla uusi ilme otetaan käyttöön myös uutiskirjeissä, PowerPointissa ja somessa. Sen jälkeen osastojen uudet logot ovat myös osastojen käytössä.

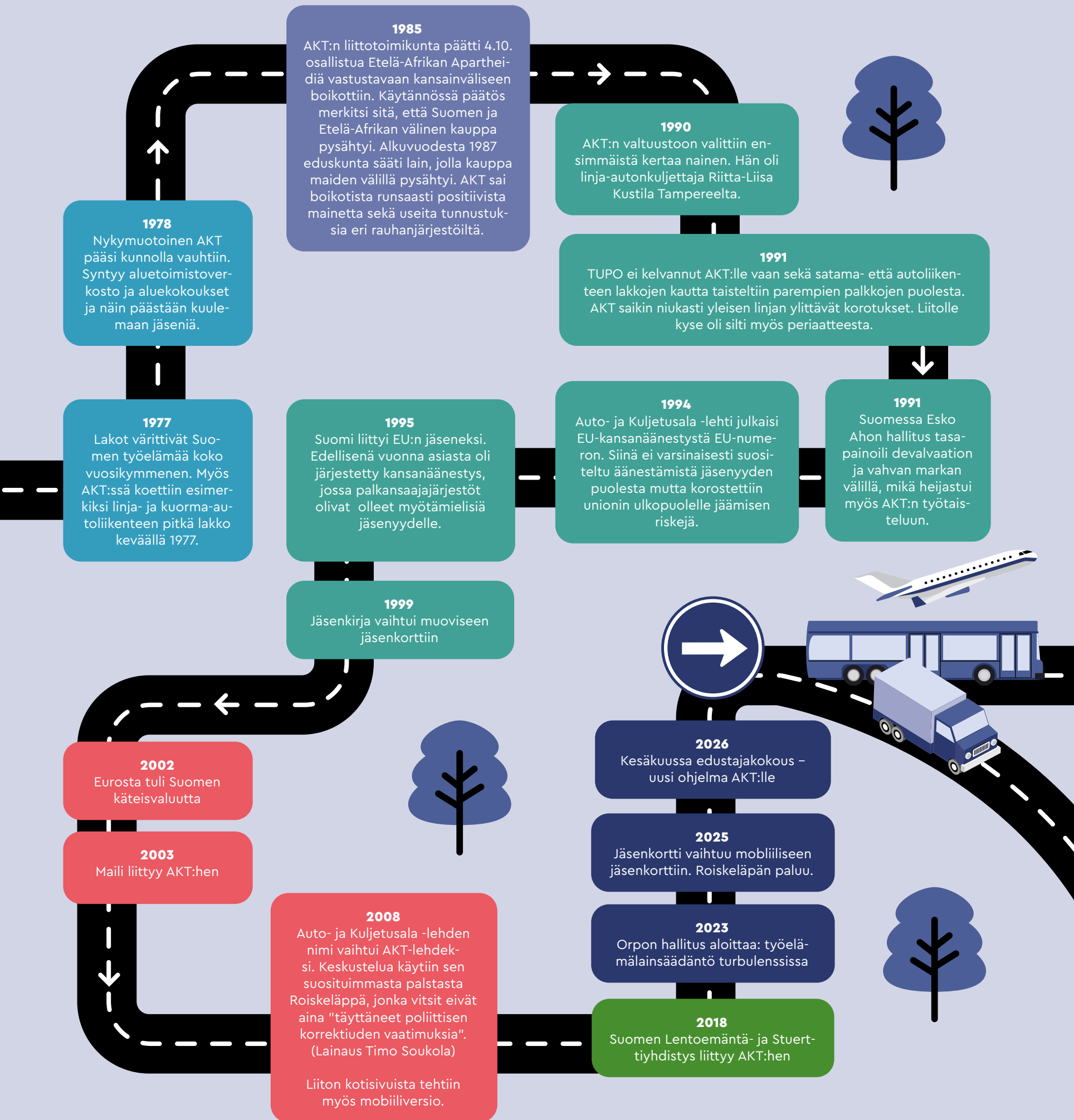
AKT 120 vuotta kuljetusalan työntekijöiden puolesta

AKT
120
vuotta

Vuosiin mahtuu paljon. Suomen ja maailman tapahtumat ovat aina heijastuneet myös AKT:n toimiin ja sen jäsenten arkeen. AKT on toisinaan ollut edelläkävijä. Sen aloittama Etelä-Afrikan Apartheidin vastainen boikotti johti siihen, että Suomi liittyi maana kansainväliseen boikottirintamaan, joka lopulta kaatoi sortopolitiikan.

TEKSTI Hannele Siika-aho ja Sini Silvàn KUVAT Seidi Guzejev ja Getty Images

Terveiset 120-vuotiaalle

Viisi ihmistä lähetti terveiset AKT:lle ja kertoi AKT:hen liittyvän muiston.

TEKSTI Tuija Onnela KUVAT Getty Images, Roni Lehto, Vesa-Matti Väärä, ALT, SAK ja AKT.

AKT
120
vuotta

Yhteistyötä kuljettajien hyväksi

TERVEISET: "Lämpimät onnittelut 118-vuotiaalta SAK:lta! AKT aina SAK:ta edellä! Onnittelut kuuluvat koko liiton väelle siitä työstä, jota olette tehneet ja jota teette koko ajan."

MUISTO: "Omat ensimmäiset kosketukseni AKT:hen ovat 1990-luvun loppupuolelta, ensimmäisen ison bussilakon ajalta. Olin silloin vasta tullut Helsinkiin Kunta-alan ammattiliittoon KTV:hen, joka oli lakossa toisena isona osana."

Kyse oli bussiliikenteen kilpailutuksista. AKT:läisten kanssa tehtiin yhdessä lakkotouhuja ja yhteisiä linjauksia siitä, miten kilpailutukset pitäisi hoitaa ja miten kuljettajien asema niissä turvataan.

Siitä se lähti. Sen jälkeen olen ollut tekemisissä AKT:n kanssa monessa yhteydessä. Olen saanut esimerkiksi vierailla AKT:n tapahtumissa ja toimielimissä. SAK on otettu niissä aina hyvin vastaan."

Jarkko Eloranta

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestön SAK:n puheenjohtaja

Jääkiekkoreissu oli ykkönen

TERVEISET: "Kiitos, että AKT on pitänyt työehtosopimukset kuosisa. Ainahan sitä toivoo, että työehdot paranisivat, mutta ainakaan ne eivät ole menneet huonommiksi."

MUISTO: "Lähdin ammattiliiton toimintaan isän mukana. Olin parikymppinen, kun pääsin toimikuntaan. Silloin minulla ei vielä ollut paljon mielipiteitä mistään, mutta minut otettiin heti hyvin vastaan."

Siitä alkaen on tullut käytyä paljon erilaisissa tapahtumissa. Erityisesti mieleen ovat jääneet edustajakokoukset ja nuorisovaliokunnan tapaamiset.

Nuorisovaliokunnan tapahtumista ihan ykkönen oli viime vuoden jääkiekkoreissu. Meillä oli kokoukset Tampereella, ja menimme sen jälkeen katsomaan Kalpan ja Tapparin peliä. Se sopi täydellisesti, koska olen itse Kuopiosta.

Se oli tosi hyvä ilta. Tutustuin moniin uusiin ihmisiin."

Atte Haapala

AKT:n nuorisovaliokunnan jäsen

Teema-asuissa valiokunnassa

TERVEISET: "Jatketaan sopimisen ja yhteistyön tiellä!"

MUISTO: "Muistoja on kertynyt vuodesta 1999 alkaen paljon. Mutta haluan nostaa esiin yhden, joka liittyy juuri yhteistyön teemaan.

ALT ja AKT ovat vuosien varrella tehneet useasti yhteistyötä esimerkiksi lakihankkeissa. Kerran olimme AKT:n Harri Pasasen kanssa eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavana lähetettyihin työntekijöihin liittyvässä asiassa, ja olimme etukäteen sopineet, että pidämme puheenvuoromme yhdessä.

Kyllä alkoivat katseet kääntyä, kun selvisi, että meillä on yhteinen lausunto ja esittelemme sen yhdessä. Se vaikutus oli ihan eri kuin jos olisimme esiintyneet erikseen.

Kokouksen jälkeen valiokunnan puheenjohtaja tuli kiittelemään meitä yhteisestä puheenvuorosta. 'Olitte vielä yhteisen teema-asunkin valinneet', hän lisäsi. Sattumalta meillä molemmilla oli päällä tumma puku ja violetti paita."

Mari Vasarainen

Autoliikenteen työnantajaliiton ALT:n toimitusjohtaja

Risulla vauhtia työkaverille

TERVEISET: "Paljon AKT on saanut aikaan. Palkat rupesivat nousemaan 1970-luvulta alkaen, ja monia pieniä ja isoja parannuksia työelämään on tullut. Ei se aina helppoa ole ollut, ja välillä on hakattu päätä seinäänkin, mutta on myös onnistuttu.

Toivottavasti AKT pystyy jatkamaan samalla linjalla."

MUISTO: "Muistoja on paljon esimerkiksi tapahtumista. Edustajakokoukset ovat olleet aina hienoja, samoin kesä- ja talvipäivät.

Niitä on vietetty usein työporukan kanssa yhdessä. Elävästi tulee mieleen, kun vuosikausia sitten kesäpäivillä, olisiko ollut Savonlinnassa tai Mikkelissä, kaveri osallistui maastajuoksukisaan. Toinen työkaveri meinasi, että vauhti oli liian hidas, joten hän otti risun ja rupesi sillä laittamaan kisaajaan vähän vauhtia.

Toivottavasti porukka pysyy yhtenäisenä jatkossakin."

Rauno Kuusisto

AKT:n Tampereen seudun eläkeläiskerhon puheenjohtaja

Ahtaajat näyttivät esimerkkiä

TERVEISET: "Onneksi olkoon hienosta ja pitkästä edunvalvontahistoriasta. Jatkakaa samaan malliin kuljetussektorin edunvalvonnan suunnannäyttäjinä!"

MUISTO: "Olen ollut tässä pestissä vasta vuodesta 2023, joten tässä roolissa muistot ovat vielä tuoreita. Mutta haluan nostaa esiin sen, miten ison työn ahtaajat tekivät viime vuoden poliittisissa mielenilmauksissa.

Vaikka lakkoja tehtiin laajalla rintamalla, ahtaajat joutuivat julkisuudessa sylkykupeiksi – niin kuin monta kertaa aiemminkin. Ahtaajat nostetaan helposti tikunnokkaan. Täytyy kuitenkin muistaa, mistä se johtuu: vaikuttavuudesta. Kun satamaporukka on lakossa, se osuu vuorineuvosten suuntaan.

Viime vuoden lakot olivat ahtaajilta esimerkillistä toimintaa."

Markku Lehtinen

Kuljetusliitot KL:n puheenjohtaja

AKT-lehti – Jäsenten arjessa liki 70 vuotta

AKT:n jäsenet ovat saaneet lukea omaa lehteä jo vuodesta 1957. Lehden nimi, koko ja tyyli ovat vuosikymmenten myötä vaihtuneet mutta yksi asia on pysynyt. Lehdessä on käsitelty jäsenten työhön ja arkeen liittyviä asioita.

KOONNUT Hannele Siika-aho

1957 "TÄSSÄ MINÄ NYT SITTEN OLEN – kannanauttija-automiesten oma lehti, yhteisen järjestömmen äänenkannattaja", alkaa ensimmäinen Auto- ja Kuljetusala -lehden numero. Lehti lähtee heti hakemaan linjaa jäsentä lähellä olevista asioista. Se kertoo satamatyöväen järjestäytymisestä, linja-automiesten kokoontumisesta, kuorma-autojaoston kokouksesta sekä periodidtyöstä, joka nyttemmin tunnetaan nimellä vuorotyö.

Lehdessä todetaan myös ilolla, että hetken tauolla olleet yhteiset kesäjuhlat alkavat taas, kun Lappeen Automiehet haluavat ne järjestää Lappeenrannassa.

"Sinun oma lehtesi
vuodesta 1957".

1965 AUTO- JA KULJETUSALA -lehti sisälsi paljon tekstiä ja vähän kuvia. Lehti kertoi, että vuosi 1964 jää liiton historiaan työn ja taistelujen vuotena. AKT:n silloinen puheenjohtaja **Olavi Aarnio** kiteyttää, että liitto oli joutunut käymään "raskaan työtaistelun pyrkiessään nostamaan autonkuljettajien palkat askel askelelta kohtuulliseksi ja työn vaativuutta vastaaviksi".

Pääkaupungin Taksikuljettajat ry toivotettiin tervetulleeksi AKT:n jäseneksi lehden numerossa 3/1965. Silloin kerrottiin, myös Haminassa pidetyistä Talvikisoista, joissa hiihrettiin kilpaa kuudessa eri sarjassa: Yli-ikämiehet (45 v.), naiset, yleinen, nuoret (alle 21 v.), ikämiehet (yli 35 v.) ja vielä joukkuekissassa. Sen muuten voitti Savonlinnan ja Ympäristön Automiehet ry.

Lehdessä oli jo tuolloin vitsejä ja arvoituksia. Arvuuteltiin, että mikä on "pitempi pisintä puuta, matalampi maan tomua? (Vastaus: tie)

Edustajakokousvuoteen kuuluen kerrottiin kokouksen kulusta ja tärkeimmistä päätöksistä.

Kesäjuhlissa järjestettiin kilpailut 3-ottelussa, viestijuoksussa, 1500 metrin juoksussa, köydenvedossa ja jalkapallossa. Jalkapallomestaruuden voit-

ti Mäntyluodon Ahtaat ja köydenvedon Lappeen Automiehet.

Lehdestä julkaistiin kaikkiaan 12 numeroa. Toisin kuin nykyään, lehdessä ilmoitettiin myös avoimia työpaikkoja.

1975 AKT TILASI OMAT VERRYTTELYPUVUT, kertoi lehti. Tunnusena oli "Yhdessä eteenpäin myös AKT:n verryttelypukua käyttäen". Vuoden mittaan lehteä ilmestyi peräti 25 numeroa. Kuvien määrä lisääntyi.

Eduskunnassa oli äänestetty autonkuljettajien kokonaistyöajan rajoittamisesta 11 tuntiin. Vasemmistopuolueet olivat lain puolella mutta oikeisto ja keskusta äänestivät sen kumoon.

Kieli oli värikkäämpää kuin tänä päivänä. Lehdessä kirjoitettiin mm. kieroista työnantajista.

1.3.1975 palkattiin liitolle ensimmäinen lakimies, Risto Kuisma. Uusi jäsenhankintakampanja julkisti tavoitteekseen 50 000 jäsentä.

Osastoja muistutettiin jäsenkaavakkeista, koska liitto oli siirtymässä "tietokonejärjestelmään".

Jäsenkampanja oli alkanut Jyväskylässä hyvin, uusia oli liittynyt yli 100. Matti Kiiveri toteaa, miten

AKT:N VALTUUSTO

Valtuusto seuraa tarkkana selostusta edustajakokousvalmisteluista

↑ AKT:n aktiiveja onneltiin pöytälipuilla. Kuvassa vasemmalta alkaen Kai Laaksonen, Jukka Karppinen, Janne Karhiaho, Jarmo Karonen, Vesa Mikkola ja Sami Vastamäki.

→ Hallituksen jäsenet Jukka Parkkima ja Jukka Karppinen ehtivät vaihtaa kuulumisia kahvitauolla.

"Tärkein tehtävä on edunvalvonta"

AKT:n syysvaltuuston avauksessa näkyi valmistautuminen ensi kesäkuun edustajakokoukseen.

TEKSTI **Sini Silvän** KUVAT **Anne-Maarit Valli**

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n valtuuston puheenjohtaja **Kai Laaksonen** avasi valtuuston syyskokouksen suuntaamalla katseet kesäkuun 2026 edustajakokoukseen. Hän patisti osastoja aktiivisuuteen, nyt on aika tehdä aloitteita edustajakokoukselle.

– Määräpäivä tulee yllättävän pian. Nyt olisi kuitenkin paras paikka vaikuttaa AKT:n tulevaisuuteen.

Asiat on laitettava Laaksosen mielestä myös tärkeysjärjestykseen.

– AKT:n tärkein tehtävä on edunvalvonta, kaiken liitossa tehtävän työn on oltava sitä tukevaa toimintaa.

Sen lisäksi, että AKT neuvottelee työehtosopimukset, on valvottava, että niitä noudatetaan. Laaksosen mukaan AKT:n on oltava valmis vaikka riitauttamalla pakottamaan työnantajat ruotuun. Paras taktiikka on saada asiat sovittua jo työpaikalla.

– Tärkeintä on, että luottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut ovat ne, joiden kanssa asioita hoidetaan ensisijaisesti.

Laaksosen toivotti puheessaan tervetulleeksi myös AKT:n edunvalvontatiimiin uuden tekijän, edunvalvontapäälliköksi vuoden alusta valitun **Vesa Mikkolan**.

– Saat valtavan suuret saappaat täytettäväksi, mutta myös nykyisestä edunvalvontapäälliköstä Harri Pasasesta erinomaisen mentorin. ●

Ismo Kokko:

↑ Ismo Kokko pohtii jo tulevaa tes-kierrosta

"Kritiikkiä ei tarvitse pelätä"

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n valtuustossa 19. marraskuuta puhunut puheenjohtaja Ismo Kokko näkee työelämässä yhden myönteisen pohjaväreen. Palkansaajien ostovoimaa on saatu kasvatettua jo toista vuotta peräkkäin. Tämä kertoo ammattiliittojen onnistumisesta työehtosopimusneuvotteluissa.

TEKSTI **Sini Silvän** KUVA **Anne-Maarit Valli**

AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** sanoi puheessaan AKT:n valtuustolle, että palkansaajien ostovoima on tänä vuonna kasvanut jo toista vuotta peräkkäin. Hän muistutti edellisen tes-kierroksen lähtökohdista, jossa palkansaajien ostovoima oli romahtanut.

– Lähdimme vuosi sitten työehtosopimuskierrukseen sillä tavoitteella, että vuosina 2022 ja 2023 syntynyt ostovoimakuoppa saadaan kurottua umpeen. Tavoite ei ollut helppo, eikä tukea ainakaan valtiovallan taholta tullut, Kokko kertoo.

Nyt näkymä on se, että palkansaajien ostovoima palautuu vuoden 2020 tasolle ensi vuoden aikana. Keskeisinä syinä ovat olleet ennen kaikkea työehtosopimuksilla sovitut palkankorotukset sekä inflaation hidastuminen.

– Olemme siis saavuttamassa työehtosopimuskierroksen tavoitteemme ostovoimakuopan kuroimisesta kiinni – joistain epäilyistäkin huolimatta. Olennaista on ymmärtää, että palkankorotukset ja työehdot eivät tipu taivaasta. Ne tulevat ammattiliittojen neuvottelujen ansiosta, ja ovat nyt sekä jatkossa kovan työn takana, Kokko sanoo.

Nyt tilanne näyttää siltä, että seuraava työehtosopimuskierron käydään joko vuoden 2027 tai 2028

talvella. AKT:lla ei tämänhetkisessä tilanteessa ole kiirettä uusiin neuvotteluihin.

– AKT:n näköpiirissä ei ole tällä hetkellä syitä, jonka vuoksi kannattaisi käyttää kahden vuoden jälkeistä irtisanomisoptiota ja irtisanoa sopimuksia päättämään talvella 2027. Suomessa ei nykyhallituksen jäljiltä talous edelleenkään kasva ja työllisyystilanne on rehellisesti sanottuna heikko. Näin neuvotteluasetelma ei välttämättä suosi työntekijäosapuolta.

Kysymys seuraavasta kierroksesta muuttuu kuitenkin ajankohtaiseksi ensi vuoden syksyllä, kun teknologiateollisuuden sopimuksen irtisanomismahdollisuus tulee eteen syyskuun lopussa 2026.

– Mikäli teknologiateollisuuden sopimus irtisanotaan, on mahdollista, että muut työnantajat seuraavat perässä. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että neuvottelukierros käytäisiin juuri eduskuntavaalien alla ja miten se vaikuttaisi neuvotteluihin, on riski molemmille osapuolille, Kokko sanoo.

"Kritiikkiä ei tarvitse pelätä"

Myös Kokko otti omassa puheenvuorossaan esiin edustajakokouksen. Hän kertoi, että työryhmien valmistelussa on rakentumassa toimintaohjelma,

joka ei tällä kertaa ole yhtä yksityiskohtainen kuin mihin on totuttu.

– Ohjelmaan on tulossa entistä enemmän strategista otetta, joka tarkoittaa sitä, että meidän on entistä enemmän tehtävä valintoja.

AKT:n toiminnan täytyy myös joustaa aiempaa enemmän. Tilanteet muuttuvat yhteiskunnassa yhä nopeammin.

– Kuka olisi esimerkiksi arvannut edustajakokouksessa 2022, että ammattiyhdistysliikettä vastaan hyökätään maan hallituksen ja työnantajajärjestöjen toimesta seuraavana vuonna täysin avoimesti.

Ammattiliitoille suurin haaste on jäsenmäärien kehitys. AKT:ssa jokainen voi ja jokaisen pitää osallistua jäsenhankintaan.

– Meidän on tietyllä tavalla palattava juurille ja kierrettävä kenttää, kuunneltava mitä ihmisillä on huolia, olivatpa ne sitten mitä tahansa. Jäsenyyttä on yksinkertaisesti tarjottava yksi ihminen kerrallaan, Kokko sanoo.

Ihmisten kohtaamisessa kritiikkiä ei tarvitse pelätä.

On ainoastaan hyvä asia, jos ihmiset edelleen haluavat antaa palautetta liiton toiminnasta ja siten osallistua tämän yhteisön tulevaisuuden rakentamiseen. Kaikkein huonoin tilanne on pelkkä hiljaisuus. ●

Valtuuston jäsen Paul Lindholm (kuvassa toinen vasemmalta eturivissä) ehdotti uusien keinojen käyttöönottoa seuraavalle kierrokselle, jos vanhat eivät auta.

"Seuraavaa tes-kierrosta varten pitää radikalisoitua"

AKT:n syysvaltuustossa maan työmarkkinatilanne herätti räväkkää keskustelua. Viestiä lähetettiin seuraavalle hallituksen suuntaan: työntekijän asemaa on vara parantaa. AKT:lta vaadittiin myös entistä radikaalimpaa otetta.

TEKSTI Hannele Siika-aho KUVAT Anne-Maarit Valli ja Sini Silvän

AKTin syysvaltuuston kokous pidettiin kaksipäiväisenä 18.–19. marraskuuta Helsingissä. Ensimmäisen koulutuspäivän aikana keskusteltiin muun muassa edustajakokoukseen valmistautumisesta. Varsinaisena valtuustopäivänä keskusteltiin maan hallituksen tekemistä työelämän heikennyksistä sekä järjestäytymisestä.

Syysvaltuuston kokouspäivä alkoi yleiskeskustelulla työmarkkinatilanteesta. Salissa vallitsi yksimielisyys siitä, että nykyhallituksen tekemät heikennykset tulee korjata.

Valtuuston jäsen **Auror Kiseri** muistutti, että vaikka tilanne on nyt heikko, on seuraavalla hallituksella mahdollisuus kääntää suunta.

– Seuraavan hallituksen tulee saada meille tärkeitä työntekijän asemaa parantavia uudistuksia lainsäädäntöön. Kyllä pääministeripuolue pystyy omat tavoitteensa hallitusohjelmaan saamaan, uskoo Auror Kiseri.

Vaikuttaminen alkaa työpaikoilta

Järjestäytymisaste on avainasemassa. Mitä enemmän työpaikalla on liiton jäseniä, sitä paremmat mahdollisuudet on vaikuttaa.

Kiseri kertoi ”Tanskan mallista”, missä 95 prosentin järjestäytymisasteella kuljettajien ammattiliitto saa hyvin tavoitteita läpi.

– Ei saa pelätä olla poliittinen, me tehdään omaa politiikkaa työpaikoillakin. Uskaltakaa ja menkää työpaikoilla mukaan ja vaikuttamaan, kehotti myös valtuuston jäsen **Janne Nikama**.

Keskustelua käytiin myös vaikuttamisen eri keinoista. AKT on aina osallistunut lainsäädäntötyöhön ja tehnyt muutosesityksiä sekä antanut lausuntoja lakiesityksiin, muistutti myös hallituksen jäsen **Terho Tauriainen**.

Valitettavasti näillä ei ainakaan nykyhallituksen aikana ole tuntunut olevan juuri merkitystä. Myöskään mediassa ei ole helppoa saada omaa näkemystä esille.

– Seuraavaa kierrosta varten täytyy radikalisoitua, kiteytti valtuuston jäsen **Paul Lindholm** ja kehotti miettimään uusia keinoja tavoitteiden läpi viemiseksi.

Valtuusto hyväksyi vuoden 2026 toiminnan suuntaviivat

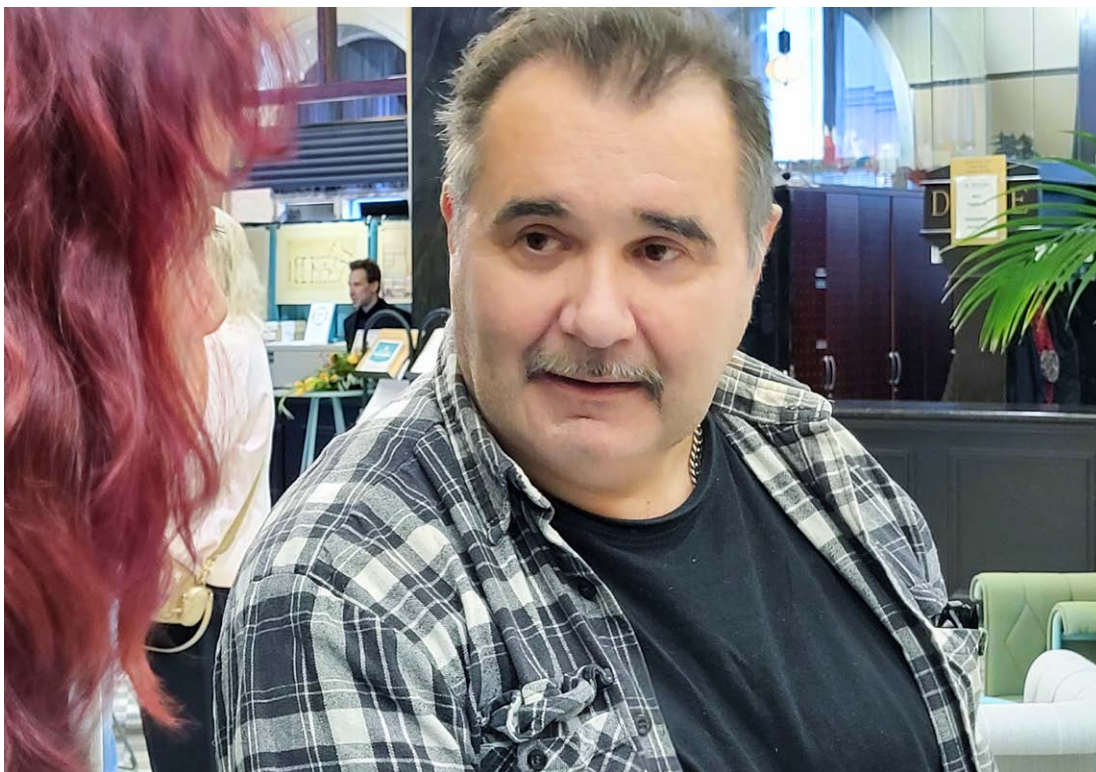
Valtuusto hyväksyi varsinaisessa kokouksessaan edustajakokouksen edustajien vaaliohjeet. Valtuusto hyväksyi lisäksi liiton toimintasuunnitelman, talousarvion sekä jäsenmaksun suuruuden vuodelle 2026. Jäsenmaksu pysyy 1,6 prosentissa.

Pyöreitä täyttäneitä muistettiin

Liiton pöytälipun saivat 60 vuotta täyttänyt hallituksen jäsen **Jukka Karppinen** ja 50 vuotta täyttäneet valtuuston jäsenet **Jarmo Karonen** ja **Sami Vastamäki** sekä hallituksen jäsenet **Janne Karhiahho** sekä **Vesa Mikkola**.

Lisäksi muistettiin 60 vuotta täyttäneitä valtuuston puheenjohtajaa **Kai Laaksosta**. Hän on saanut pöytälipun jo aiemmin. ●

Auror Kiseri (oik.) ja Janne Nikama uskovat, että suunnanmuutos on mahdollinen

↑ Markku Åkerlund ei kovin hyvää kouluarvosanaa maan hallitukselle anna.

Varkaudesta terveisiä maan hallitukselle

Valtuuston jäsen **Markku Åkerlund** kertoo, että maan hallituksen tekemät ”uudistukset” eivät hänen omalla työpaikallaan vielä ole näkyneet. Varkauden Automiehiä, osastoa 030 edustava Åkerlund jatkaa, että kaupungin katukuvassa ne kyllä vahvasti näkyvät.

– Kyllähän se surkeaa on. Sellaista duunarin polkemista, ei siitä päästä mihinkään. Tällä hetkellä tulee enemmän konkurssveja, muutama kuljetusfirmakin on jo siinä ja siinä, joutuuko pistämään pilliä pussiin. Kaupan alalla näkyy, että liikkeitä on lopetettu, kun asiakkaila ei ole rahaa, kuvailee Markku Åkerlund.

– Jos pitäisi lähettää maan hallitukselle terveisiä, niin taitaisi olla enempi sitä piippiä ja välimerkkejä niissä terveisissä, Markku Åkerlund tiivistää myös salin tunnelman.

Ja jatkaa, että seuraavissa vaaleissa suunnan on muututtava:

– Ei siinä ole muuta mahdollisuutta.

Matkatoimistoalalla odotetaan huolestuneena tulevaa

Valtuuston jäsen **Seija Turunen** kertoo, että matkatoimistoalalla on pikemminkin ollut työvoimapulaa,

joten toistaiseksi maan hallituksen heikennykset eivät juuri heihin ole vaikuttaneet.

– Työhuonevähennyksen poistuminen ensi vuoden alusta tulee kuitenkin näkymään myös maililaisten arjessa, koska alalla tehdään paljon etätöitä, toteaa Seija Turunen.

– Se vaikuttaa myös ostovoimaan, muistuttaa valtuustossa niinkään Mailia, osastoa 180 edustanut **Heli Koivurinne**.

Kumpikin seuraa huolestuneena tilannetta. Lomautuksiin tulevat heikennykset saattavat iskeä alalle kovaakin, sillä maailmantapahtumat vaikuttavat matkustamiseen nopeasti.

– Myös yleinen keskustelu ja ilmapiiri on masentavaa. Se, miten heikommilta viedään koko ajan enemmän, toteaa Heli Koivurinne.

Hallituksen jäsen **Janne Arponen** allekirjoittaa nämä arviot ja muistuttaa, että työttömyyden kasvu saattaa alkaa kohta näkyä myös matkatoimistoissa, kun ihmisillä ei ole enää varaa matkustaa.

Liiton uusi ilme sai ainakin varovaista kiitosta

Valtuustolle esiteltiin myös liiton uusi ilme. Markku Åkerlund oli tutustunut siihen jo aiemmin. Hän oli

↑ Maililaiset seuraavat huolestuneina nykyhallituksen heikennysesityksiä. Kuvassa Janne Arponen, Heli Koivurinne ja Seija Turunen (oikealla)

tyytyväinen erityisesti oranssiin väriin. Varkauden toimistolla onkin jo valmiina oranssit teippaukset, eli niitä ei tarvitse muuttaa.

– Ne kirjaimet on sommiteltu niin, että pystyy ymmärtämään, mitä tuo merkitsee. On niin kuin kaistassa väliiviä. Eli ainakin kaistat löytyy hyvin, kehuu Markku Åkerlund.

Myös Heli Koivurinne ja Seija Turunen olivat tutustuneet ilmeeseen jo 120-vuotisjuhliissa.

– Vaatii hieman totuttelua ja pureskelua, mutta olihan se aika jo päästä 2020-luvulle. Ilmeen päivitys oli siis paikallaan ja uusi on raikkaampi. Kun tehdään uutta, viestii se myös siitä, että liitto menee eteenpäin, toteavat sekä Heli Koivurinne että Seija Turunen kuin yhdestä suusta. ●

Linja-autonkuljettajien vessaongelmissa käänne parempaan

Vessakäynnit ovat todellinen haaste paikallisliikenteen linja-autonkuljettajille. Tuore kyselytutkimus kertoo, että kuljettajien vessatilanteessa on nähtävissä pientä parannusta. Edelleen kolmannes kyselyyn vastanneista kertoi, ettei pääse vessaan edes minimin eli neljän tunnin välein.

TEKSTI **Hannele Siika-aho ja Sini Silvàn** KUVA **Sini Silvàn**

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT on kahtena peräkkäisenä vuotena tehnyt Webropol-kyselyn lähi- ja paikallisliikenteen kuljettajille vessa-asioista. Kuljettajilta kysyttiin, miten vessatauot toteutuvat heidän työpäivänsä aikana. Tuorein kysely on tehty syys-lokakuussa. Kyselyyn vastasi lähes 800 kuljettajaa, mikä on hieman vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

– Meidän toimillamme on saatu selkeästi parannusta aikaan, AKT:n 2. varapuheenjohtaja **Niko Blom** kertoo kyselyn tuloksista.

Linja-autonkuljettajien työehtosopimuksessa on erityinen määräys, että vessaan on päästävä minimissään neljän tunnin välein. Vuonna 2024 jopa puolet (51 prosenttia) kyselyyn vastanneista paikallisliikenteen kuljettajista kertoi, että tosiallista mahdol-

lisuutta päästä vessaan ei ollut. Nyt prosenttiosuus oli tippunut 34 prosenttiin.

Edelleen on todella suuri määrä kuljettajia, joille vessassa käynti on suuri ongelma. Nyt kuitenkin nähdään, että asiaan voidaan vaikuttaa.

– Edellinen kysely vuonna 2024 paljasti työpaikkoja, joissa ongelmia oli tietyillä paikallisliikenteen linjoilla. Näillä työpaikalla on pidetty katselmuksia yhdessä työnantajan, luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa. On selvitetty, miten tilannetta voidaan parantaa. Uusintakyselystä voidaan todeta, että tällä on ollut merkitystä, Blom sanoo.

Lippulaivoina Oulu ja Lahti

Oulussa ja Lahdessa ollaan jo ottamassa käyttöön AKT:n suosittelema malli, jossa kunnat ja kaupungit toteuttavat vessat – ja kilpailutuksessa linjat voittaneet

liikennöitsijät maksavat sopimusten mukaan niiden käytöstä. Kyselyn avoimissa vastauksissa tämä saikin kiitosta ”Lahdessa on tulossa uusia vessarakennuksia useille päättäreille, mikä on hyvä juttu”.

– Työpaikoilla on myös käyty keskustelua, että liikenteen tilaajilta tulleet aikataulut ovat äärimmäisen tiukkoja. Työnantajien linja on ollut se, että jos vessaan täytyy mennä, kuljettajat voivat sen tehdä pelkäämättä sanktioita siitä, jos linja myöhästyy, Blom kertoo.

Kyselyssä löytyi myös paikkakuntaakohtaisia eroja. Tamperelaiset vastaajat kertovat tilanteen parantuneen kaikilla mittareilla. Niiden vastaajien määrä, jotka eivät pääse lainkaan vessaan, on siellä liki puolitunut. Aikatauluja sotkevat raitiovaunutyömaat, mutta muuten kuljettajien kokeman mukaan tilanne on parantunut merkittävästi.

Tampere petrasi vessa-asioissa

Tampere petrasi vessakyselyssä selkeästi. Uusi ohjeistus on tuonut rohkeutta ottaa aikaa vessakäynnille.

LÄNSILINJAT OY:N Tampereen pääluottamusmies **Markku Peltola** kertoo, että kaupungissa wc-tilanne oli alun perinkin kohtuullinen.

– Merkittäviä konkreettisia muutoksia ei ole tehty. Keskustelua on kuitenkin käyty siitä, että vessassa on käytävä vaikka kesken linjan, jos tarvetta on eikä WC-tilaa päätepysäkiltä löydy. Uusi ohjeistus on tuonut rohkeutta jättää vaikka tarvittaessa matkustajat bussiin odottamaan. Silläkin uhalla, että linja myöhästyy.

Peltolan mukaan kaupunki tilaajana on hoitanut myös bajamajat. Kaupungissa ei juuri ajeta linjoja, joissa ei olisi edes bajamajaa molemmissa päissä.

Lahdessa mennään kohti parempaa

Koiviston Auto Lahti Oy:n työsuojeluvaltuutettu **Jarkko Latvala** kiittelee kaupunkia siitä, miten vuosien aikana tehty työ alkaa näkyä. Kaupunki joukkoliikenteen tilaajana on nyt ottanut työn alle vessojen rakentamisen. Kulut niistä tullaan perimään liikenneöitsijöiltä.

– Kyllä kaupungin, joka suunnittelee reitit ja aikataulut, pitää huolehtia myös vessoista, Latvala toteaa.

Kehitettävääkin riittää

Lehtimäen Liikenne Oy:n pääluottamusmies **Tuija Tahvanainen** kritisoi tilannetta pitkillä linjoilla, joita ajetaan Lahdesta naapurikuntiin, kuten Vääkseen.

– Päivällä siellä pääsee S-markettiin tai jonnekin kahvilaan, mutta illalla ei ole mitään. S-marketkin on yli puolen kilometrin päässä, jolloin linja myöhästyy.

Lehtimäki Oy ajaa myös esimerkiksi Heinolaan, Orimattilaan ja Nastolaan. Sama ongelma toistuu myös näissä.

– Nolla vessaa meillä käytännössä on. Ja jos sellainen onkin, joutuu yleensä selittämään asiakkaille, että onhan ok, jos kuljettaja käy pissalla. Asiakkaat kuitenkin kyllä ymmärtävät, mutta se on noloa, kuvailee Tahvanainen. ●

Kuljettaja – ilmoita jos vessatauot eivät pelaa

LINJA-AUTOHENKILÖKUNNAN työehtosopimuksesta löytyy harvinainen, erillinen määräys vessatauoista. Lisäksi tettiin on kirjattu määräykset siitä, miten asiaan on reagoitava, ellei neljän tunnin sääntö toteudu:

”Työehtosopimuksen 9 § 15. kohdan mukaan työntekijällä on tosiasiallinen mahdollisuus mm. käymälässä käyntiin vähintään 4 tunnin välein. Tämä on otettava työ- ja ajosarjasuunnittelussa huomioon.”

Työntekijän puolestaan tulee ilmoittaa työnantajalle tai tarvittaessa työsuojeluvaltuutetulle tai luottamusmiehelle jos tauko- tai wc-tiloissa on puutteita. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi tilojen siisteys, varusteiden puutteellisuus ja muut epäkohdat. Jos ilmoituksia ei kuljettajilta tule – asioihin ei saada korjausta. ●

Valinta myöhästymisen tai vessakäynnin välillä

Vessaongelma on silti yhä monen kuljettajan arkea. Yleisin syy, miksi vessaan ei pääse, on aikatauluongelma. Neljäsosalla niistä, jotka eivät pääse vessaan, syynä ovat juuri aikataulut.

Syy voi olla, että WC:t ovat liian kaukana päätepyssäkeiltä. Käytettävissä oleviin vessoihin voi olla myös jonoa. Iso syy on, että aikataulut on suunniteltu niin kireiksi, että niissä on vaikea pysyä vaikkei edes kävisi vessassa. On lisäksi inhimillinen syy: tarve ei vastaa suunniteltua aikataulua.

Kyselyn avoimissa vastauksissa kuljettajat kertoivat ”hullunkireistä aikatauluista”. Paikallisliikenteen aikataulusuunnittelu ei juuri saa kiitosta kuljettajalta.

– Aikatauluja suunnittelevat eivät ole minuitiakaan tätä työtä tehneet. Sen huomaa monesta asias-

ta. Paperilla on hienoa, todellisuus on ihan muuta, yksi pääkaupunkiseudulla ajava kuljettaja kertoo.

Toinen kuljettaja pohtii, miksei työnantaja kiinnosta huomioida kuljettajien tauotusta ja sitä kautta jopa terveyttä. Työnantajalle on tärkeää vain se, että linja pysyy aikataulussa ja työ tulee hoidettua.

– Aivan kuin oltaisiin tuulen huuhtomia roskia, kuljettaja kuvailee.

Moni kuljettaja toteaaakin, että usein on valittava, myöhästyykö tietoisesti vai yrittääkö vielä ajaa ”kupla otsassa”. Mainitsipa joku käyttävänsä vaippojakin ihan varmuuden vuoksi.

Myös WC-tilojen puute tai likaisuus haittaa

Jos WC-tila sitten löytyy, se on usein kylmä bajamaja, jossa ei ole paperia eikä vettä käsienspesuun. Tarjolla on vain käsidesiä, jos aina sitäkään. Tilat

eivät ole myöskään turvallisen tuntuiset. Koska tiloilla on paljon käyttäjiä, ne ovat epäsiistejä ja huonokuntoisia.

– Osa wc-tiloista on niin karmeassa kunnossa, ettei niissä voi asioida. Puuttuu wc-paperi, valot tai ei ole käsienspesumahdollisuutta... kumisaappaat pitää olla jalassa, että voi asioida, kertoo eräs vastaajista.

Etenkin naispuoliset kuljettajat kärsivät wc-tilojen likaisuudesta ja siitä, ettei ole käsienspesumahdollisuutta.

– Naisena se puskapissikin on hankalampaa, etenkin talvella, kuvailee eräs vastaaja.

Myös kädet pitäisi päästä pesemään.

WC-ongelmia kuitenkin yritetään edelleen aktiivisesti ratkoa myös järjestöjen yhteistyöllä. Tauko- paikkakysely toteutettiin AKT:n ja Autoliikenteen Työnantajaliitto ALT:n yhteistyönä. ●

Sami Haapakoski toimii kuriirina DHL:llä. Ala on alusta lähtien tuntunut omalta. Hän on myös kuriirien luottamusmies.

Sami Haapakosken tavallinen työpäivä on liukumista kahden tunnin aikaikkunasta toiseen

Lähetin työssä kiehtoo se, että pääsee kurkistamaan ympäristöihin, joihin ei muuten pääsisi.

TEKSTI JA KUVAT **Mikko Perttunen**

SAMI HAAPAKOSKI pysäyttää auton pitäjänmäkeläisen liikerakennuksen pihaan ja sujahtaa sisään auton hytistä välioiven kautta pakettiauton takatilaan. Paketti kainaloon, kohti ulko-ovea ja siitä edelleen hissille. Hissiin päästyään Haapakosken kasvoille nousee hämmäntynyt ilme.

Paketti ei olekaan menossa sinne, minne paketteja talossa yleensä menee, vaan samassa rakennuksessa olevaan toiseen yritykseen. Nopea vilkaisu katutason infotauluun, ja oikea osoite löytyy kellarista. Kukaan ei avaa, mutta ovessa on ohje jättää paketit yrityksen oven edustalle. Haapakoski nappaa kapulallaan ovelle jätetystä paketista kuvan, joka lähtee myös vastaanottajalle.

– Tämä on ennen kaikkea kuriirin omaksi turvaksi, hän toteaa.

Nyt on onneksi varaa pieneen säätöön, sillä keski-
viikko on yleensä pakettirallissa viikon hiljaisimpia
päiviä. Keskellä viikkoa on tyypillisesti vähiten jakoja
ja noutoja.

– Maanantai ja perjantai ovat yleensä kiireisimpiä, Haapakoski toteaa.

EDESSÄ ON KUITENKIN se aika vuodesta, jolloin
rauhalliset työpäivät ovat vähissä. Marraskuun
singles' dayt, black fridayt ja cyber mondayt hui-
pentuvat joulusesonkiin, jolloin erityisesti jaot ku-
luttajille lisääntyvät merkittävästi.

– Suurin osa tilaa noutolaatikkoon tai vaikka
R-kioskille, mutta kuljetamme myös kotiosoittei-
siin, DHL:llä työskentelevä Haapakoski kertoo.

Kaiken kaikkiaan normaaliin päivään mahtuu
aikamoinen määrä jakostoppeja. Noutoja on vähemmän.

Seuraavasta kohteesta onkin luvassa nouto, mutta
pakettia ei löydy mistään.

– Välillä tulee tällaisia haamunoutoja. Nouto on
tilattu joko väärälle päivälle tai otettukin kyytiin jo
edeltävänä päivänä, Haapakoski kertoo.

HAAPAKOSKEN TYÖPÄIVÄ ALKAA yhdeksältä
pakettien skannausrumballa. DHL:n järjestelmä tekee
pakettien toimitusosoitteiden perusteella ajojärjestyk-
sen, jota kuljettaja voi kuitenkin halutessaan muuttaa.

– Järjestelmä myös oppii. Parin kolmen päivän
päästä järjestelmä alkaa ymmärtää sen, millaista reit-
tiä jakaja haluaa ajaa, Haapakoski sanoo.

↑ Pakettiralli etenee kahden tunnin aikaikkunoissa.

↑ Kuriirin työssä käytännössä kaikki hoituu kapulan kautta.

↑ Kuriirin työssä miellyttää esimerkiksi se, että pääsee tutustumaan erilaisiin yrityksiin.

Aamupäivään erityishaasteen tuovat lähetykset, jotka on tilattu olevaksi ennen puoltapäivää perillä.

- Pääsemme reitille yleensä vasta kymmenen jälkeen, joten se tekee aamupäivistä välillä hektisiä. Joskus lentokone on myöhässä, ja pääsemme ehkä vasta kello 11 tai 11.30 liikkeelle, jolloin toimittaminen ennen kahtatoista alkaa olla aika mahdottoisuus, Haapakoski selittää.

Kuriirin työtä ohjaa kello. Käytännössä toimitukset tehdään sekä yksityisille että yrityksille aina kahden tunnin aikaikkunassa.

↑ Kaikki ei aina mene mutkattomasti. Välillä vastaanottajat eivät ole paikalla, ja toisinaan tulee vastaan "haamunoutoja" – paketteja, jotka on jo haettu tai joita ei ole olemassakaan.

Toisinaan esimerkiksi tietyt tai keli aiheuttavat sen, ettei aikaikkunassa pysytä.

- Siinä saa sitten selitellä asiakkaalle, miksi on myöhässä. Eivätkä kaikki aina ymmärrä. Aikaikkunat luovat monille kuriireille myös painetta siinä pysymisestä. Ja onhan se tietysti meidän lupaksemme asiakkaalle.

Myöskään muilta tienkäyttäjiltä tai ohikulkijoilta ei aina löydy ymmärrystä kuriirin työtä kohtaan. Auto pyritään tietysti pysäköimään aina niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa eikä esimerkiksi tuki pelastustietä tai muuta liikennettä.

- Varsinkin keskustassa aina löytyy se yksi tai kaksi ihmistä, jotka tulevat huutamaan, jos joutuu jättämään auton huonoon paikkaan. Virkavallan mukaan aika paljon maalaisjärkeä saa käyttää lyhyessä pysähtymisessä. Toisaalta paljon näkee sitäkin, että pysähdytään suojatielle tai tukitaan koko kävelyväylä, mikä on tietysti väärin, Haapakoski pohtii.

Erityistä varovaisuutta noudattaen saa pysähtyä lyhyeksi ajaksi esimerkiksi jalkakäytävälle tai pyörätielle ajoneuvon kuormaamista tai kuorman purkamista varten. Näin siis siinä tapauksessa, jos läheisyydessä ei ole käytettävissä muuta pysäyttämiseen sopivaa paikkaa.

- Välillä fiksua parkkipaikkaa löytyisi vasta parin korttelin päästä. Silloin vain yritetään toimia mahdollisimman nopeasti, Haapakoski kertoo.

ALKUJAAN RAVINTOLAKOKIKSI kouluttanut Haapakoski ajautui alalle kaverinsa kautta. Ensimmäinen varsinainen alan työpaikka aukesi Itellalta vuonna 2012.

- Innostuin heti tästä alasta. Se tuntui oikeastaan heti omalta. Kokin hommat taas eivät tuntuneet, vaikka kävin koulutkin loppuun asti.

Aikanaan Haapakoski oli töissä pienemmässä kuljetusfirmassa. Helmikuussa hänelle tulee kuitenkin täyteen jo kahdeksan vuotta DHL Expressilla. Haapakoski on myös DHL:n kuriirin tiiminvetäjä.

Marraskuussa 33-vuotta täyttänyt Haapakoski kertoo pienestä pitäen nauttineensa siitä, että pääsee auttamaan ihmisiä.

- Diggaan tosi paljon tästä työstä. Edelleen tämä maailma tuntuu omalta. Ehkä eniten työssä kiehtoo se, että pääsee paikkoihin, joihin ei tavallinen tallaja pääse, ja voi nähdä kaikenlaista mielenkiintoista.

Esimerkiksi Messukeskukseen saattaa mennä lähetyksiä jonkun tapahtuman ollessa käynnissä, ja välillä vastaanottaja on tunnettu julkis.

- Saatan myös asiakkaalta suoraan kysyä, mitä yritys konkreettisesti tekee. Tykkään työskennellä yksin, mutta samalla olla ihmisten kanssa tekemisissä – tässä siis yhdistyy kaikki, Haapakoski hehkuttaa.

SEURAAVAKSI REITILLE tulee vastaan yksityinen lähetykset. Kukaan ei avaa ovea, eikä asiakas vastaa puhelimeenkaan.

- Usein tulee tällaisia tilanteita, ettei asiakas olekaan kotona. Hänelle lähtee sitten suoraan tekstiviesti, jossa olevan linkin kautta hän voi tehdä muutospyyntöön toimitukseen.

Kuriirin pinna ei silti katkea. Haapakoskea ei oikeastaan kiristä työssään mikään. Kiire luo tietynlaista painetta, mutta kiireisiin päiviin pystyy myös varautumaan.

- Ei kiirekään stressaa, työtähän se vain on. Tykkään siitä, että on tasaisesti tekemistä, enkä pidä siitä, jos joutuu pyörittämään peukaloita. Minulle sopii paremmin se, että mennään vauhdilla koko ajan kuin että pysähtyisi paikalleen.

- Jos näyttää siltä, että itsellä on vain vähän töitä, niin yleensä kysyn, onko tarjolla jotain ylimääräistä tai tarvitseeko joku toinen kuriiri apua.

HAAPAKOSKEN TYÖPÄIVÄ päättyy viideltä. Toisin kuin monissa muissa logistiikka-alan töissä, ei viikonloppuna ajeta lainkaan.

Vapaa-aikakin on toisaalta melko hektistä. Haapakoskella on kolme omaa lasta, minkä lisäksi hänen kihlatullaan on yksi lapsi aiemmasta suhteesta. Kun kotona pyörii lapsia viskari-ikäisestä teiniin, ainakin kokin taidot tulevat tarpeeseen.

Työarjen vastapainoksi Haapakoski käy esimerkiksi festareilla ja museoissa. Hänet saatiin myös monen vuoden vonkaamisen jälkeen houkuteltua DHL:n omaan cheerleading-ryhmään.

- Itselläni ei ole aiempaa kokemusta lajista, mutta kihlatun tytär harrasti sitä muutamia vuosia. Pitkään ajattelin, olisiko se ihan minun lajini, ja kieltämättä saatoinkin pitää sitä hiukan naisten lajina. Monelle tulee cheerleadingista mieleen pom pomien kanssa hyppiminen, mutta todella fyysinen laji tämä on. ●

Riistofirmat jatkavat, koska valvonta ei toimi

Suomessa on mahdollista käyttää työvoimaa hyväksi vuosikaudet kenenkään puuttumatta. AKT:n Niko Blom ehdottaa muutoksia.

TEKSTI Tuija Onnela KUVA Getty Images

Kuljetusalalla on viime aikoina paljastunut useita tapauksia, joissa työntekijöitä on käytetty hyväksi, veroja kierretty ja ajo- ja lepoaikasäännöille viitattu kintaalla. Paljastumisestaan huolimatta yritykset jatkavat – tai jos eivät jatka, uusia vastaavia yrityksiä syntyy tilalle.

AKT:n toinen varapuheenjohtaja **Niko Blom** sanoo, että ongelma juontaa juurensa poliittiselle tasolle. Nykyinen lainsäädäntö ja nykyiset viranomaisille annetut valtuudet ja resurssit eivät riitä siihen, että törkytoimintaan pystyttäisiin puuttamaan tehokkaasti.

– Meidän lainsäädäntö ja valvonta eivät ole ajan tasalla siihen nähden, mitä kaikkea oikeasti tapahtuu, Blom sanoo.

Nykyisestä tilanteesta kärsivät niin huijatut työntekijät kuin valtion verotulot ja rehelliset yrittäjät. Rehellisten yritysten on vaikea toimia, kun ne joutuvat kilpailemaan sellaisten kanssa, jotka polkevat hintoja kiertämällä sääntöjä ja maksuja.

Valvonnan tueksi sanktioita

Niko Blom ehdottaa avuksi neljää muutosta.

Ensinnäkin viranomaisten toimintamahdollisuuksia pitäisi lisätä.

Pelkästään
ammattiliittojen asia
tämä ei voi olla.

Blomin mukaan avainasemassa ovat aluehallintovirastojen tekemät työsuojelutarkastukset. Niissä selvitetään esimerkiksi työsuhteiden vähimmäisehtojen toteutumista, työ- ja lepoaikasääntöjen noudattamista ja ulkomaalaisen työvoiman käyttöä.

Moroz – tarina valvonnan tehottomuudesta

YHDEN ESIMERKIN SÄÄNTÖJEN kiertämisestä ja viranomaisen toiminnan tehottomuudesta tarjoo Moroz oy.

Se on Vantaalla sijaitseva kuljetusyritys, joka pyörittää noin 16 miljoonan euron liikevaihtoa. Morozin toimitusjohtaja on venäläistäustainen, ja se hankkii kuljettajansa henkilöstövuokrausyritys Finzer oy:lta, jonka vastuuhenkilöt ovat niin ikään venäläistäustaisia. Myös kuljettajista suuri osa on venäläisiä.

Aluehallintovirasto on tarkistanut työ- ja lepoaikojen noudattamista Morozissa pitkin 2020-lukua. Tarkastuksissa yrityksestä on löydetty lukuisia lainvastaisia toimintatapoja. Tarkastukset eivät kuitenkaan ole johtaneet mihinkään.

Esimerkiksi vuoden 2020 ajo- ja lepoaikoja koskevassa tarkastuksessa Morozissa havaittiin yhteensä 122 vuorokausileporikkomusta. Myös piirtureissa ja niiden käytössä oli paljon ongel-

mia: useita autoja oli esimerkiksi kuljetettu ilman kuljettajakohtaista piirturikorttia.

Tarkastaja totesi Morozin toimineen lainsäädännön vastaisesti ja antoi sille toimintaohjeen. Sellainen annetaan ”vähäisen ja yksittäisen puutteellisuuden korjaamiseksi”, eikä siihen liity seuraamuksia.

Vuonna 2022 samat asiat tarkastettiin uudelleen. ”Toiminnan harjoittaja ei ole noudattanut vuonna 2020 annettua toimintaohjetta”, tarkastaja totesi. Ajo- ja lepoaika-rikkomuksia oli edelleen yhtä paljon, autoja oli taas kuljetettu ilman kuljettajakorttia ja niin edelleen.

Aluehallintovirasto antoi toimintaohjeen.

Vuonna 2023 tarkastettiin vaihteeksi Morozin tilaajavastuuta, kun se hankkii kuljettajia Finzeriltä. Puutteita oli, ja toimintaohjetta tuli.

Vuonna 2024 palattiin taas työ- ja lepoaika-asioihin. Tällä kertaa yritys toimitti aville ai-noastaan 46 kuljettajakortin tiedot, vaikka se oli

tarkastelujakson aikana käyttänyt yhteensä 95:ää Finzerin kuljettajaa. Lisäksi se toimitti 71 ajoneuvosta käytännössä tyhjät tiedostot.

Ongelmat – niiltä osin kuin tietoja ylipäättään saatiin – olivat tutut. ”Aiemmin annetuilla toimintaohjeilla ei mitään ilmeisimmin ole ollut vaikutusta käyttäjäyrityksen toimintaan”, tarkastaja totesi. Seuraus? Taas toimintaohje.

Viimeisin ajo- ja lepoaikatarkastus on tehty Morozin myöhemmin vuonna 2024, eikä tilanne siinä ollut muuttunut. Rikkomuksia riitti, ja kuljettajakorttia oli ajeltu. Tuttuun tapaan avi antoi toimintaohjeen.

Tämän vuoden keväänä STT uutisoi, että Keskusrikospoliisi on käynnistänyt tutkinnan, joka liittyy Morozin ja Finzeriin. Tutkinnasta ei ole kerrottu enempää. Nähtäväksi jää, asettaako se jonkinlaisia rajoja yritysten toiminnalle vai onko Suomessa mahdollista viitata kintaalla säännöille loputtomiin. ●

– Nykyisin menee kuitenkin kauan, ennen kuin yritykselle tapahtuu mitään, vaikka tarkastuksessa löydetäisiin puutteita. Jos työsuojelutarkastajilla olisi mahdollisuus asettaa sanktio heti, se vaikuttaisi ongelmaan nopeasti.

Blomin mielestä olisi tärkeää myös, että jos tapaukset etenevät poliisille asti, poliisilla olisi aikaa ja kiinnostusta niitä tutkia.

Kanneoikeus ammattiliitoille

Toiseksi Blom ehdottaa ammattiliitoille lisää keinoja puuttua työntekijöiden hyväksikäyttöön.

Nykyisin liitto auttaa jäseniään, joille ei ole maksettu mitä kuuluu tai joita on muuten kohdeltu väärin. Liitto ei kuitenkaan pysty puuttumaan riistofirmojen toimintaan kuin siltä osin, mitä jäsenet ovat itse halukkaita viemään eteenpäin.

– Pelkästään ammattiliittojen asia tämä ei voi olla. Ammattiliittojen kanneoikeus auttaisi kuitenkin puuttumaan laittomaan toimintaan, Blom sanoo.

Kanneoikeus tarkoittaisi sitä, että ammattiliitto voisi nostaa oikeudessa kanteen työntekijän tai työntekijöiden puolesta. Työntekijöiden ei tarvitsisi erikseen antaa suostumustaan siihen, että asia käsitellään oikeudessa.

Alipalkkaaminen rikokseksi

Kolmanneksi ratkaisukeinoksi Niko Blom ottaisi alipalkkauksen kriminalisoinnin.

Nykyisinkin on laitonta maksaa palkkoja, jotka alittavat yleissitovan työehtosopimuksen minimin.

Alipalkkausta ei kuitenkaan ole erikseen säädetty rikokseksi.

Tämä johtaa siihen, että seuraukset alipalkkauksesta jäävät työnantajalle usein pieniksi. Vaikka jäisi kiinni, muuta seurausta ei välttämättä tule kuin että palkat pitää maksaa jälkikäteen. Miksipä ei kannataisi kokeilla, voi riistofirman työnantaja ajatella.

– Uskon, että alipalkkauksen kriminalisointi auttaisi asiaa, Blom sanoo.

Tilaajalle muutakin kuin mainehaitta

Neljäntenä Niko Blom nostaa esiin tilaajavastuun.

Nykyisinkin tilaajavastuulaki määrää, että esimerkiksi kuljetuksen tilaajan pitää selvittää, onko sen sopimuskumppani hoitanut velvoitteensa asiallisesti. Blomin mielestä vastuu ei kuitenkaan toteudu riittävästi.

– Jos paljastuu, että sopimuskumppani on toiminut väärin, tilaajalta menee lähinnä vain maine. Tilaajavastuuta pitäisi tiukentaa niin, että sanktioita tulisi myös tilaajalle, Blom sanoo.

Moni yritys hankkii tilaajavastuun mukaiset tiedot jonkin erillisen palvelun, esimerkiksi Luotettavan kumppanin, avulla. Palvelun toimittamat tiedot ovat kuitenkin pintapuoliset. Niissä ei välttämättä näy mitään epäilyttävää, vaikka muuta kautta paljastuisi, ettei yrityksen toiminta kestä päivänvaloa.

– Jos näistä palveluista tulisi parempia ja ne pysyisivät oikeasti selvittämään olennaisia tietoja, sekin veisi asiaa eteenpäin, Blom sanoo. ●

Mitä kuuluu Cofundille?

AKT-LEHTI KIRJOITTI aiemmin tänä syksynä **Koljosten** perheen omistamasta Cofund-yritysrypeästä, johon kuuluvat kuljetuspalveluita myyvät Cofund ja Kiila-Kuljetus ja niille henkilöstöä vuokraavat kommandiittiyhtiöt Ylös, Rausku Henkilöstöpalvelut ja Suomen Henkilöstöleasing.

Kommandiittiyhtiöiden yhtiömiehiksi on värvätty ylivelkaantuneita ihmisiä ja teetetty heillä kuljettajan töitä näennäisesti yrittäjän asemassa. Useat yritysrypeään entiset työntekijät kertovat ryöstöpalkoista, häikäilemättömästä veronkierrosta ja hämäristä sopimusjärjestelyistä.

Juttujen ilmestymisen jälkeen Cofundin ja Kiila-Kuljetuksen toiminta vaikuttaa jatkuvan ennallaan. Ylös ky:n toiminta sen sijaan näyttää loppuneen, ja Rauskussa ja Henkilöstöleasingissa osa väestä on vaihtunut.

Cofundin yhteistyökumppaneista HCS näkyy edelleen säännöllisesti niiden somekuvissa, mutta osa aiemmin tiuhaan näkyneistä logoista on kadonnut kuvista.

AKT-lehden uutiset ovat herättäneet kiinnostusta myös viranomaisissa. ●

Miten omaishoidon tuki vaikuttaa päivärahaan?

Kassa vastaa

Omaishoitajana ollessa on mahdollista saada työttömyysetuutta, mikäli osoittaa olevansa

työkykyinen ja on työmarkkinoiden käytettävissä, eli on valmis ottamaan vastaan kokoaikatyötä.

Jos olet omaishoitaja ja joudut työttömäksi tai sinut lomautetaan

Ilmoittaudu heti työttömäksi työnhakijaksi Työmarkkinatorin Asiointi-palvelussa. Kerro olevasi omaishoitaja, jotta työvoimaviranomainen voi selvittää omaishoidon vaikutuksen työttömyysetuuden saamiseen.

Voit saada omaishoitajana ansiosidonnais-ta päivärahaa, jos pystyt osoittamaan olevasi työmarkkinoiden käytettävissä, eli käytännössä voit ottaa vastaan kokoaikatyötä.

Oikeus työttömyysturvaan ja työttömyysetuuksiin määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti, joten jos työttömyysetuuden myöntämisen perusteet täyttyvät, omaishoidon tuki ei vaikuta ansiopäivärahan määrään.

Työttömyysetuutta voi saada, jos on työmarkkinoiden käytettävissä

Kokoaikatyön hakeminen on ehdoton edellytys työttömyysetuuden saamiselle myös omaishoitajana toimiessa.

Omaishoitajan täytyy osoittaa olevansa työmarkkinoiden käytettävissä, jotta hänen on mahdollista saada työttömyysetuutta. Jos omaishoito on ympärivuorokautista tai kokopäiväistä, ei kokoaikatyön vastaanottamisen ole yleensä katsottu olevan mahdollista eikä työttömyysetuuteen ole oikeutta.

Omaishoitajan on **annettava työvoimaviranomaiselle selvitys**, miten läheisen hoito järjestetään omaishoitajan mahdollisen työssä käymisen aikana.

Omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sijaishoitojärjestelyt on kirjattava selvästi omaishoidon tukisopimukseen kuuluvaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Mikäli työvoimaviranomainen katsoo, että työttömyysetuuden myöntämisen perusteet täyttyvät, työttömyysetuutta voidaan maksaa, **eikä omaishoidon tuki vaikuta ansiopäivärahan määrään**.

Työttömyysetuus ei puolestaan estä omaishoitopalkkion maksamista täysimääräisenä.

Lue lisää A-kassa.fi

Seuraa meitä somessa @AvoinKassa

Työ muuttuu, ihminen ei

Suomen talouden kehityshistoria on kerta-kaikkisen hieno ja vertaansa vailla oleva menestystarina, monesta eri näkökulmasta katsottuna. Pieniväkisen kansakunnan nousu yhdeksi maailman kehittyneimmistä maista useilla eri mittareilla vertaillen on ainutlaatuinen. Maamme nousu rikkaiden ja kehittyneiden länsimaiden joukkoon on edellyttänyt uskoa yhteiseen päämäärään sekä myös raskasta työtä ja uhrauksia sen eteen.

Sotien jälkeinen jälleenrakennus ja teollistuminen perustuivat työntekijöiden sitkeyteen ja osaaamiseen. Suomi nousi köyhästä maatalousmaasta yhdeksi maailman koulutetuimmaksi kansaksi, joka on väkilukuaan vahvempi henkisesti ja taloudellisesti. Pärjäämisemme tosiasiallinen voima piilee luottamuksessa ja tasa-arvossa. Olemme voineet luottaa toisiimme ja lähteä siitä, että sovitut asiat pidetään. Tasa-arvo on merkinnyt yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta sekä kattavaa oppivelvollisuutta taustaan ja sukupuoleen katsomatta. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion keskeistä ideaa noudattaen kaikille suodaan yhtäläiset mahdollisuudet.

LUOTTAMUS JA TASA-ARVO ovat kansakunnan arvokkainta pääomavarantoa, jota ei voi mitata rahassa eikä käskyttämällä tuottaa ylhäältäpäin. Luottamus ansaitaan ja tasa-arvo turvataan perustuslaissa. Nämä perusarvot ylläpitävät myös onnellisuutta ja sen myötä kasvattaa työn tuottavuutta.

Pienenä avoimena kansantaloutena joudumme kuitenkin jatkuvasti alttiiksi globaaleille tapahtumille ja kriiseille. Lyhyessä ajassa olemme käyneet läpi koronan aiheuttaman taantuman, nopean hin-

tatason nousun, korkojen nousun negatiivisesta monta prosenttiyksikköä ylemmäs ja vieläpä sodan aiheuttamat turvallisuuden uhat sekä geo- ja kauppapolitiikan kiristyneet rajoitukset. Mitkään näistä shokeista ei ole ollut omista tekemisistämme johtuvaa, mutta silti näihin reagoinnin on tapahduttava omien päätöstemme ja voimavarojemme kautta.

Luottamus ja tasa-arvo
ovat kansakunnan
arvokkainta
pääomavarantoa, jota ei
voi mitata rahassa eikä
käskyttämällä tuottaa
ylhäältäpäin.

YLLÄTTÄVIEN KRIISIEN LISÄKSI meidän on varauduttava hitaammin saapuvien megatrendien tuottamiin muutoksiin perusrakenteissamme. Vaikka megatrendejä vastaan ei voi taistella, niihin voi ja pitää varautua, sillä ne ovat olleet tiedossamme. Olemme jo joutuneet sopeutumaan tiettyihin suuriin murroksiin, kuten väestön vanhenemiseen, kaupungistumiseen ja alueelliseen

ELINA PYÖKKÄNEN

alivaltiosihteeri
työ- ja elinkeinoministeriö

eriytymiseen, globalisaatioon, ilmastonmuutokseen ja luontokatoon sekä teknologisiin murroksiin. Näiden vähitellen saapuvien mullistusten kautta myös elinkeinorakenne, talous ja työ tulevat olemaan alati murroksessa.

Tuntuu siltä, että asiat monimutkaistuvat ja yhtenäisyytemme kansakuntana rakoilee. Työelämään astuvat sukupolvet eivät enää välttämättä jaa yhteisiä arvoja ja päämäärää, eivätkä siten löydä samaa sisukkuutta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi kuten hyvinvointivaltion rakentajasukupolvet. Kehitys on kulkenut kohti individualismia yhteisöllisyyden kustannuksella.

Vaikka some ja media hehkuttavat menestyviä superyksilöitä, on menestyksen takana usein koko joukko ihmisiä, jotka tehneet työtä taustalla. Yksilöiden nostaminen ja ylistäminen polarisoi ja etäännyttää muut tähtikultin sädekehästä.

Jokainen sukupolvi etsii kuitenkin työstään samoja asioita: toimeentuloa, merkitystä ja arvostusta. Vaikka teknologia muuttaa työtehtäviä, työn sosiaalinen ulottuvuus säilyy. Ihminen haluaa kokea olevansa osa jotakin suurempaa, haluaa tulla nähdyksi ja kuulluksi, ja haluaa jättää jäljen ympäröivään yhteisöön.

TULEVAISUUDEN TYÖ EI OLE enää fyysistä ponnistelua tehtaissa tai peltojen raivaamista, vaan digitaalista osaamista, luovuutta ja kykyä soveltaa tietoa. Silti työn ydin säilyy, sen kautta rakennetaan luottamusta, yhteisöllisyyttä hyvinvointia. Jos nämä arvot katoavat, katoaa myös työn merkitys.

Luottamus ja tasa-arvo eivät ole vain historian saavutuksia, vaan tulevaisuuden elinehto! ●

Uutisten armoilla – kun kaikki menee huonommaksi

Radio syytää kuljettajan korviin toinen toistaan hirveämpiä uutisia. Miten niiden kanssa pärjää?

TEKSTI Tia Onnela KUVAT Petri Jauhiainen

Sotaa, kansanmurhaa ja demokratian rappiota. Työttömyyttä, köyhyyttä ja mielenterveysongelmia. Ja päälle vielä ekokatastrofi.

Monen kuljettajan työssä radio on päällä koko päivän, eikä se radio kerro kovin mukavia asioita. Tunti toisensa perään uutisissa toistuvat hädät ja kriisit.

Mitä ajatuksia sekava maailmantilanne herättää uutisia seuraavissa kuljettajissa? Ja miten synkeiden uutisten keskellä jaksaa?

"Syyttömiä kuolee turhan takia"

– Eihän tämä hyvältä näytä. Huonompaan suuntaan mennään monessa

asiassa, tiivistää yhdistelmäajoneuvonkuljettaja **Harri Kolar** Varkaudesta.

Kolari sanoo, että sotauutiset ja muut maailmalta kantautuvat pahuudet eivät tunnu uhkaavilta hänelle itselleen. Siksi ne eivät ala ahdistaa liikaa. Hirveitä ne silti ovat.

– Syyttömiä kuolee turhan takia, hän sanoo.

Suomen sisäiset ongelmat sen sijaan tulevat lähemmäs. Vaikka Kolarin ei ole tarvinnut pelätä oman työnsä puolesta, heikko työllisyystilanne huolestaa häntä. Samaan aikaan niin työttömien kuin työssä olevien asemaa on huononnettu.

– Työntekijöiden asema on muuttunut Suomessa lyhyessä ajassa pal-

jon, eikä yksikään muutoksista ole ollut parempaan. Heikennyksiä perusteltiin sillä, että saadaan työllisyyttä parannettua. Nyt tilanne on kuitenkin ihan päinvastainen, Kolari sanoo.

Synkkien uutisten keskellä on Kolarin mielestä tärkeää nähdä ne asiat, jotka ovat edelleen hyvin. Keskiverto-suomalaisella niitä on paljon.

Myös ympäristökysymyksiä Kolari katsoo oman elämänsä kautta. Siihen kun pystyy vaikuttamaan.

– Koittaa edes vähän ajatella, miten omat tekemiset vaikuttavat ympäristöön.

Kaikesta tehdään kauppaa

Linja-autonkuljettaja ja AKT:n Kuo-

pion osaston puheenjohtaja **Hannu Turunen** seuraa niin ikään tarkasti uutisia. Häntä huolestuttaa ja surettase, miten kovaksi maailma on mennyt. Kovuus näkyy niin maailmanpolitiikassa kuin kotimaassa.

– Ennen maat pyrkivät keskustelemaan keskenään. Tavoiteltiin rauhaa. Nyt Trumpin aikakaudella on otettu kova linja eikä toista kohtaan tunneta enää auttamisenhalua.

– Euroopassa kyllä sanotaan, että olemme Ukrainan tukena, mutta konkreettiset teot jäävät puuttumaan. Samoin Gazan tilanteesta Suomi vain miettii, voiko omaa kantaa käyttää apuna Yhdysvaltojen passailussa.

– Kaikesta tehdään kauppaa. Se tuntuu väärältä, Turunen sanoo.

Samanlaiset kovat, epäinhimilliset arvot ovat Turusen mielestä päässeet vaikuttamaan myös Suomen sisäiseen politiikkaan. Leikataan, vaikka luvattua tulosta sillä ei tule. Ja kun ei tule, leikataan lisää.

– Raha puhuu, ja lähimmäisyys on unohtunut.

Yhä rumempaa puhetta toisista

Hannu Turusta hirvittää, miten toisille ihmisille ja toisista ihmisistä on alettu puhua. Poliitikko näyttäytyy tappelemisena, työttömiä leimataan laiskoiksi ja maahanmuuttajista käytetään yhä rumpia nimityksiä.

Järkyttyminen on normaalia

JOTKIN TUTKIMUKSET kertovat, että kova uutisten kuluttaminen voi vaikuttaa hyvinvointiin. Esimerkiksi vuonna 2022 julkaistu laaja brittitutkimus osoitti, että runsas koronauutisten seuraaminen oli yhteydessä heikentyneeseen mielenterveyteen.

Toisaalta päinvastaisiakin tuloksia on saatu. Esimerkiksi koetun ahdistuneisuuden määrä ei välttämättä korreloi uutisten seuraamisen kanssa. Päinvastoin uutisten seuraaminen voi joissakin tilanteissa luoda osallisuutta yhteiskuntaan ja lisätä hyvinvointia.

Suomen Mielenterveys ry antaa vinkkejä siihen, miten järkyttäviin uutisiin kannattaa suhtautua:

1. Ota huolestuneisuuden tunteet vastaan luonnollisina reaktioina. On normaalia kokea järkyttävistä asioista järkytystä.
2. Jaa ajatuksiasi läheisten ja ystävien ja kanssa. Hakeudu ihmisten seuraan.
3. Uutisia ei tarvitse seurata koko ajan, yksi tai kaksi kertaa päivässä riittää.
4. Hanki tietoa luotettavista lähteistä.
5. Kanavoi oloasi toiminnaksi.
6. Jatka omaa arkeasi itsestä ja läheisistä huolehtien. Muista unen, ravinnon ja liikunnan tärkeys mielen hyvinvoinnin perustana.
7. Huomaa se, mikä on hyvin.
8. Ota vastaan lasten tunteet ja kokemukset. Anna lapselle aikaa kertoa omin sanoin ajatuksiaan.
9. Elä tätä hetkeä, ole läsnä ja tee asioita, jotka tuottavat iloa.

– Perussuomalaisten puheet ovat menneet jo sellaiseen, että yksi ihmisryhmä pitäisi heidän mielestään siivota kokonaan pois. Ja kun sitä aikansa toistaa, kannattajat omaksuvat saman puhutavan.

Turunen sanoo suoraan, että häntä pelottaa, mihin kaikki tämä johtaa. Jos rauha, inhimillisuus ja keskustelu eivät enää ole yhteisesti jaettuja tavoitteita, minkälainen maailma siitä syntyy? Hän miettii myös, miten nuoret jaksavat säilyttää tulevaisuudenuskonsa tällaisten uutisten keskellä.

– Itse olen paksunahkainen, mutta miten nuoret ponnistavat tällaisessa maailmassa?

"Ilmastopoliitikassa on luovutettu"

Myös yhdistelmäajoneuvonkuljettaja ja AKT:n Jyväskylän osaston puheenjohtaja **Mikko Haasanen** on miettinyt nuorten pärjäämistä.

– Sotaisaa on joka puolella, taloustilanne on heikko, työttömiä tulee enemmän kuin työpaikkoja, opiskelijoiden ja työntekijöiden asema huononee, mielenterveysongelmat ja huumeet korostuvat, Haasanen luettelee ongelmia.

– Tulevaisuus voi näyttää monelle synkältä.

Samalla luonnonvaroja kulutetaan hurjaan tahtiin. Sekin vaikuttaa nuoriin.

– Tuntuu, että nykyisen hallituksen ilmastopoliitikassa on luovutettu. Jos tavoitteisiin ei palata, jossain kohtaa se kalahtaa omaan nilkkaan ja muutoksia joudutaan tekemään pakon edessä. Jos siis meinataan säilyttää tämä yhteiskunta, Haasanen sanoo.

Hän pyrkii miettimään omia tekojaan ympäristönäkökulmasta – sekä ympäristön vuoksi että talouden.

– Uskon, että Suomen teollisuuskin hyötyisi, jos kaikki pyrkisivät toimimaan omassa elämässään oikein eli esimerkiksi kierrättämään. Pudas teknologia tuo työpaikkoja, Haasanen sanoo.

Liitossa on vielä yhteishenkeä

Mikko Haasasta surettaa se, että kulttuuri tuntuu Suomessakin muuttuneen yhä minäkeskeisemmäksi.

– Yhdessä tekeminen ja talkooajattelu tuntuvat kadonneen. Ajatellaan, että minä minä, ei me.

Hän toivoo, että yhdessä tekemisen arvostus vielä nousee. Kukaan kun ei pärjää yksin. Ja kyllä sitä sentään vielä näkeekin – esimerkiksi ammattiliitossa.

– Porukka, joka on mukana, luottaa vielä, että yhdessä tehdään.

Synkkien uutisten keskellä kannattaa Haasanen mielestä muistuttaa itseään niistä asioista, jotka ovat hyvin.

– Meillä tulee vielä hanasta vettä, jota voi juoda, eikä se maksa mitään. Ja monella on vielä töitä. ●

Infoa jäsenrekisteristä

Itsemaksavan jäsenen viitteet vuodelle 2026

Vuoden 2026 viitelista postitetaan tammikuun puolenvälin jälkeen. Tiesithän, että jäsenmaksuviitteen voit tilata e-Laskuna omasta verkkopankistasi. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n löydät hakusanalla AKT verkkolaskuttajalistalta, tilauksen jälkeen saat kuukausittain viitteen omaan verkkopankkiisi. Verkkolaskulta on linkki jäsenmaksulaskuriin, jossa voit kätevästi laskea jäsenmaksun määrän.

Jäsentiedoista huolehtiminen

Ilmoita mahdolliset jäsenmaksuvapautukseen oikeuttavat kaudet jäsenrekisteriin, ettei saa turhaan jäsenmaksun huomautuskirjettä tai -viestejä. Ilmoita myös, mikäli työnantajasi muuttuu tai jäsenmaksun perintä ei hoidu työnantajan kautta ja tarvitset itsemaksavan jäsenen viitteet jäsenmaksun maksamista varten.

Tarkista palkkakuittisi, mikäli työnantaja perii jäsenmaksun palkastasi

Työttömyysvakuutusmaksu ei ole AY-jäsenmaksu. Palkkakuitissa tulee löytyä oma rivi AY-jäsenmaksun perinnästä. Mikäli olet tehnyt perintasopimuksen eikä palkkakuitista kuitenkaan löydy jäsenmaksun tietoja, ota yhteyttä ensisijaisesti palkanlaskijaasi tai AKT:n jäsenrekisteriin.

Verottaja

AKT ilmoittaa maksetut jäsenmaksut verottajalle automaattisesti. Huomioithan, että itsemaksavan jäsenen jäsenmaksun maksupäivä ratkaisee verovuoden.

AKT:n jäsenpalveluneuvojat toivottavat hyvää joulun aikaa ja onnellista uutta vuotta!

YHTEYSTIEDOT:

AKT jäsenrekisteri
09 6131 1244 (arkisin klo 9–15)
jasenrekisteri@akt.fi
<https://www.akt.fi/jasenyys/jasenrekisteripalvelut/>

Menikö tämä nyt oikein?

Luottamusmies ja liitto ovat jäsenen apuna työpaikan erimielisyyksissä. Useimmat erimielisyydet työpaikoilla ratkeavat nopeasti keskustelemalla ja luottamusmiehen avulla.

TEKSTI **Mikko Nikula** KUVA **Getty Images**

Erimielisyydet työntekijän ja työnantajan välillä kuuluvat arkeen. Kyse on usein siitä, onko jossain asiassa toimittu työsopimuksen, työehtosopimuksen ja lain mukaisesti. Ensisijaisesti työntekijän pitää yrittää selvittää asia itse, toiseksi luottamusmiehen avulla. Joihinkin tapauksiin kysytään neuvoa AKT:lta työsuhdepuhelimesta.

– Yleisimpiä yhteydenoton aiheita ovat palkanmaksun oikeellisuuteen liittyvät asiat. Usein yhteydenotto koskee myös työsuhteen päättymistä tai työnantajan työntekijälle antamia varoituksia, joista mahdollisesti seuraa työsuhteen päättymisen, kertoo sopimustoimitsija **Pentti Hämäläinen**, joka edustaa muun muassa kuorma-autoalaa.

Luottamusmies neuvottelee työpaikalla

– Ensisijainen ja paras vaihtoehto on

se, että työntekijä itse sopii asian, sanoo Hämäläinen.

Jos sopiminen ei onnistu, AKT:hen kuuluva työntekijä voi kääntyä luottamusmiehen puoleen. Luottamusmiehen tehtävänä on selvittää tarkoin, mistä kiistassa on kysymys. Tarvittaessa liiton työsuhdeneuvonta tai sopimuslatasta vastaava toimitsija antaa toimintaohjeita ja auttaa tes-tulkinnoissa.

Seuraavaksi luottamusmies hakee ratkaisua työnantajan edustajan kanssa. Esimerkiksi kuorma-autoalan työehtosopimuksen erimielisyyspykälän mukaan ”neuvottelut on aloitettava ensi tilassa ja viimeistään viikon kuluessa siitä, kun neuvotteluesitys on tehty”.

– Käytännössä luottamusmies usein istuu alas esimerkiksi henkilöstöpäällikön kanssa, tai sitten työnantajan edustaja on joku muu hr-osastolta. Pienemmissä yrityksissä ehkä toimitusjohtaja itse.

Luottamusmiehen kanssa neuvotteluihin voi tapauksesta riippuen osallistua työsuojeluvaltuutettu tai varaluottamusmies.

– Mutta mielellään saisi olla tasaväiset joukkueet, eli ei niin, että luottamusmies istuu pöydässä yksin ja työnantajalta on useampi ihminen.

Ellei yhteisymmärrykseen päästä, asia siirtyy liittotasolle. Työntekijäpuoli kirjoittaa oman kantansa muistioon, jolle löytyy valmis pohja AKT:n sivuilta.

– Sinne voi kirjata myös, mikä on työntekijän vaatimus asiassa. Työnantaja tekee oman vastineensa muistioon ja lähettää sen työnantajaliittoon, Hämäläinen selvittää.

Liittojen riitapöydän jälkeen oikeuslaitos viimeinen keino

AKT ryhtyy hakemaan oikeutta jäsenelle neuvottelemalla työnantajaliiton, siis kuljetusalalla useimmiten Autoliikenteen Työnantajaliiton ALT:n

Mielellään tasaväiset joukkueet, ei niin, että luottamusmies istuu pöydässä yksin ja työnantajalla usea ihminen.

kanssa. Tapauksia käsitellään liittojen välisessä erimielisyysryhmässä, joka tunnetaan myös ”riitapöydän” nimellä.

– Kevät- ja syyskaudelle on sovittu tietyt kokouspäivät. AKT:lta tapausten käsittelyyn osallistuu vähintään kaksi sopimuslatastaavaa. ALT:n edustajina ovat tavallisesti heidän juristinsa. Matkan varrella me yleensä vielä haastattemme työntekijää, jota edustamme, ja selvitämme tarkasti kaiken, mitä asiaan liittyy.

Monesti riitapöydässä löytyy sopu. Mutta toisinaan osapuolet eivät siellä-

Erimielisyyden ratkaisureitti

kään saa sovitettua yhteen näkemyksiään työehtosopimuksen tai lakipykälien soveltamisesta. Tällöin liitot laativat erimielisyyspöytäkirjan, ja kiista viedään työtuomioistuimen ratkaistavaksi. Hämäläisen mukaan näin ei kuitenkaan tapahdu usein.

– Hyvin harvoinhan näiden kanssa oikeuteen mennään. Suurin osa kaikista erimielisyyksistä ratkeaa työpaikalla.

Jos luottamusmiestä ei ole, yhteys liittoon

Oma lukunsa erimielisyyssasioissa ovat järjestäytymättömät eli työnantajaliittoon kuulumattomat yritykset. Usein niissä ei ole luottamusmiestä. Silloin AKT:n jäsen voi soittaa suoraan liiton työsuhdeneuvontaan.

– Kaveri saattaa vaikka kertoa, että maksettu palkka ei täsmää hänen omaan työaikakirjanpitoonsa. Ilman luottamusmiestä asian selvittely vaikeutuu. Tarvittaessa liitto pyytää työntekijältä kaikki dokumentit ja tekee niiden pohjalta palkkalaskelmat. Niitä

verrataan siihen, mitä työnantaja on maksanut, Hämäläinen kuvailee.

Tämän jälkeen AKT ottaa yhteyttä työnantajaan.

– Työnantaja voi sitten tutustua meidän laskelmiimme ja esittää niihin oman vastineensa.

Järjestäytymättömissä yrityksissä on toisinaan haasteellista löytää henkilö, joka asiasta vastaa.

Jäsenyys kuntoon, asiat käsittelyyn tuoreina

Hämäläinen muistuttaa, että jäsenyyden on oltava kunnossa, jotta liitolta saa apua erimielisyyksien selvittelyyn.

– Katsomme tapahtumia jäsenyyden ajalta, emme liittymistä edeltävältä ajalta.

Lisäksi on syytä muistaa, että esimerkiksi palkkasaatavilla on tietty, lakiin perustuva vanhenemisaika.

– Tämän takia epäselviä asioita ei kannata liian pitkään hautoa. Paljon me kuitenkin teemme jälkijättöistä edunvalvontaa, olemme vähän niin kuin ulosottotoimisto. ●

MAAILMALTA

Juska Kivioja

Kirjoittaja on Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASKin toiminnanjohtaja, jonka mielestä työelämän ihmisoikeudet kuuluvat kaikille.

Trump otti leivän miljoonien lasten suusta

Yhdysvallat tunnetaan kansainvälisessä toiminnassa siitä, että asiat tehdään isosti. Niin on tehty myös humanitaarisessa työssä ja kehitysyhteistyössä. Vuonna 2024 lähes puolet maailman humanitaarisesta avusta ja varovaisen arvion mukaan kolmannes kehitysyhteistyöstä globaalin etelän maihin tuli Yhdysvalloista.

Työ kanavoitui valtion kehitysyhteistyövirasto USAIDin kautta. Sen kautta rahoitettiin rokotusohjelmia, ruokatukea nälänhätään ja maiden välisiä kehitysohjelmia. USAID rahoittaa myös Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASKin amerikkalaista sisarjärjestöä Solidarity Centeriä, joka on tehnyt samankaltaista työtä työntekijöiden oikeuksien puolesta kuin SASK.

Toisen presidenttikautensa alettua Trump leikkasi ensi töikseen USAIDin rahoitusta radikaalisti: yli 90 prosenttia projekteista lakkautettiin. Tutkijaryhmä on arvioinut leikkausten johtavan jopa 14 miljoonan ihmisen kuolemaan.

Trumpin päätöksiin emme juuri voi vaikuttaa, mutta Suomen kannattaa pitää kiinni kehitysyhteistyöstään.

Leikkaukset myös muuttavat kehitysyhteistyötä ja humanitaarista työtä pysyvästi. Ne vaikuttavat sääntöpohjaiseen maailmanjärjestykseen, jota Suomikin haluaa puolustaa. Ettei anneta tilaa ihmisoikeuksista piittaamattomille toimijoille, kuten Kiinalle ja Venäjälle.

Myös sisarjärjestömme Solidarity Center koki merkittävät rahoitusleikkaukset. Kymmeniä ohjelmia työntekijöiden oikeuksien ja kunnollisten työolojen varmistamiseksi lakkautettiin ja satoja ammattiliittojen työntekijöitä irtisanottiin.

Näillä leikkauksilla tulee olemaan vaikutusta monien maiden sosiaaliseen kestävytyteen. Esimerkiksi köyhyyden vähentäminen ja tasa-arvon edistyminen työelämässä hidastuu. Leikkaukset vaikuttavat myös liittojen kykyyn puolustaa työntekijöitä digitalisaation ja ilmastomuutoksen kaltaisissa työelämän murroksissa.

Tapasin afrikkalaisen ay-johtajan ja esitin hänelle huoleni humanitaarisen avun leikkauksien vaikutuksista Afrikan maiden kansanterveyteen. Hän arvioi, että maat ottavat esimerkiksi rokotusohjelmat osaksi omaa terveydenhuoltoaan.

Hyvä niin, mutta se on pois jostain toisesta kehitysprosessista. Jotkut negatiiviset vaikutukset näkyvät vasta vuosien päästä.

Trumpin harkitsemattomiin päätöksiin emme juuri voi vaikuttaa, mutta Suomen kannattaa pitää kiinni omasta kehitysyhteistyöstään. Sääntöpohjaista, maailmaa vakauttavaa maailmanjärjestyä ei kannata hylätä. ●

Putkan kautta takaisin Saharalle

Ahtaaja Kari Kallioisen matkapäiväkirja 1980-luvulta jatkuu viimeiseen osaan. Seikkailu saa Ghanassa ikävän käänteen.

TEKSTI JA KUVAT Kari Kallioinen

↑ Kari Kallioisen matkakumppanit.

15.2.1982 Norsunluurannikon ja Ghanan raja

Tänään matka jatkuu kohti Ghanaa. Se on vanha Englannin alusmaa, joten kuvittelemme, että tuttu kieli ja muut mukavuudet odottavat. Mutta tästä se helvetti vasta alkaakin.

Pitkien odottelujen jälkeen pääsemme rajajoen yli Ghanan puolelle. Rannassa sotilas huutaa asusteista, haukkuu meidät ja käskää painua helvettiin. Joudumme pukemaan pitkät housut jalkaan, paidat päälle ja kengät jalkaan.

Taas lappua kouraan ja täyttämään niitä. Esa vie-dään erilleen, koska hänen vihreät Luhdan housunsa tulkitaan "sotilashousuiksi". Kamoja kaivellaan ja pengotaan, auto myös tiiviisti tutkitaan.

Myöhemmin löydämme Esan yhdestä armeijan kämpästä, jossa häntä on kuulusteltu. Yksi kessu oli ohimennen lyönyt nyrkillä poskeen.

Meidät viedään Half Assiniin aika räkäiseen hotelliin. Soltut tuovat meille safkaa ja ihme kyllä vähän brenkkua. Huoneiden ovet ovat lukossa ulkopuolelta, ja oven edessä on vartijat aseineen. Tässä kohtaa luulemme, että huomenna pääsemme jatkamaan matkaa. Heh heh.

16.2. Half Assini, Ghana

Aamulla meitä lähdetään kuljettamaan Sekondi-

Takoradiin. Sieltä pitäisi päästä jatkamaan matkaa omiin nimiin. Meidät kuitenkin viedään pataljoo-nan suojiin sellien käytävälle, kuulustellaan taas ja sen päälle laitetaan lukkojen taakse.

Jokaista askelta seuraa joku solttu automaattiki-vääri ojossa.

17.2. Sekondi-Takoradi, Ghana

Auto kollataan taas, ja sen jälkeen meitä lähdetään kускаamaan kohti Accraa. Ohimennen yksi kessu lävyyttää minuakin poskeen, kun luulee, että molla-laan hänen mustaa ihonväriään. Puhaltelin omia auringon käristämiä käsivarsiani ja satuin samalla katsomaan äijää kohti.

Käymme kunnon saattueessa pankissa vaihtamassa rahaa. Accraan tullaan puolen päivän maisa, ja meidät viedään Ghanan armeijan päämajan portille ja sieltä poliisin päämajaan.

Meidät siirretään viereiseen taloon, jossa saamme olla yön. Valot ovat päällä koko yön, ja joku äijä istuu oven edessä ase kourassa. Tässä vaiheessa vituttaa ja todella raskaasti.

18.2. Accra, Ghana

Soltut tulevat yhdeksän jälkeen kysymään, olemmeko syöneet. He lähtevät hakemaan jotain ja palaavat

banskujen ja appelsiinien kanssa. Ne tekevät todella hyvää.

Iltapäivällä pääsemme eteenpäin. Ghanan ja Togon rajalla joudumme lukkojen taakse johonkin pimeään ja haisevaan koppiin, jossa on helvetin kuuma. Mölyämme ja huutelemme vartin verran ja pääsemme ulos eteishuoneeseen. Minä nukun pöydällä, muut lattialla ja kuka missäkin.

19.2. Ghanan ja Togon raja

Aamulla pääsemme vihdoon rajan läpi ja hyvästellemme meitä holhonneet sotilaat, jotka olivat loppujen lopuksi ihan hyviä jätkeä. Matkalla oli pieniä huumorin hetkiäkin niiden kanssa.

Se Ghanasta, en taida ikinä mennä takaisin.

Ghanan miellyttävien tapahtumien jälkeen etsimme Togon pääkaupungista Lomésta vähän paremman luokan hotellia. Sellainen osoittautuu kuitenkin liian kalliiksi, joten tyydymme vaatimat-tomampaan.

Hotellipoika löytää jonkun huoneen, johon tulee edes vähän vettä. Siirrymme partsille dokaamaan,

me, neljä ranskalaista ja englantilainen mimmi. Suomalaiset ovat pääosissa juomisessa.

Painelemme diskoon, siellä on hyvä meininki ja kaikilla on hauskaa. Loppujen lopuksi hyvä päivä, ”vapaudessa”.

20.2–1.3. Lomé, Togo

Päätämme tosissamme myydä auton. Tarkoitus on mennä Nigeriaan, ostaa pimeät lentoliput Pariisiin ja sieltä junailla itsemme himaan. Tämmöiseen lippuhommaan oli saatu vinkkejä ranskalaisilta matkakavereilta ja pitkin Saharaa suhaavilta Pösön ja Rellun myyjiltä.

Meidän autossamme on kuitenkin ongelma: se on amerikkalainen ja bensavehje. Yritämme monen päivän ajan ja pistäydymme Beninissäkin autokaupoilla, mutta joudumme tunnustamaan, että auto jää myymättä. Pyydämme liikaa, mutta vähempi tuottaisi liikaa tappiota.

Vietämme Loméssa yli viikon. Pötkötelemme hotellilla, odotamme passeja, palloilemme stadissa ja lueskelemme. Diskossa on kova meininki, ja rahaa palaa.

Hirvittävä myrskykin pyyhkii kaupungin yli. Salammat, tuuli ja vesisade ovat todella uskomattomia. En ole vastaavaa myrskyä nähnyt koskaan aikaisemmin missään.

Hotellin aulassa lentelee lepakoita.

Sitten on aika kääntää nokka kohti pohjoista eli kylmyyttä ja kotia. Togon ja Beninin rajasta päästään kivuttomasti läpi, ja siitä alkaa hirvittävä ajo kohti Malanvilleä Beninin ja Nigerin rajalle. Matkaa on vähän yli 800 kilometriä.

2.3. Tien päällä, Benin

Jatkamme matkaa koko yön ja saavumme vähän auringonnousun jälkeen Parakouhun. Aamukahvilla minulle löytyy ensimmäinen kaakao koko Afrikasta.

Parakousta alkaa päällystetty tie. Beninin ja Nigerin rajalla on perinteiset lappujen täyttämiset ja odottelut, mutta pääsemme jatkamaan kohti Agadezia. Dossosta lähtien tie on ”tuttua”, samaa kuin tulomatalla. Arlitista ostamme kunnon hiekkaraudat.

3.3. Tien päällä, Niger

Saavumme pollariasemalle hakemaan leimoja passiin. Kuinka ollakaan, joudumme maksamaan 1500 per nenä, että pääsemme ulos. Bensaa pitäisi ostaa, mutta käteiset menivät äsken.

Joudumme myymään viltejämmme paikallisille, jotta saamme gasoa tankkiin ja ruokaa. Hirveän tinkimisen jälkeen saan myytyä neljä t-paitaa ja Texas-collegen, josta luovun surun murtamana. Tällä kaupalla saamme neljä salaattia ja neljä makaronia kastikkeella.

Arlitista jatkamme kohti Assamakan tulliasemaa Saharan hiekkabaanaa pitkin. Pimeys ehtii laskeutua täydellisesti, kun olemme perillä seitsemältä. Perinteinen huutopussi ja levyksi autoon. Täällä on kylmä.

Kari Kallioinen
matkan
alkuvaiheilla
Gibraltariilla.

4.3. Tien päällä, Niger ja Algeria

Matkalla Algerian tulliasemalle jäämme kerran kevyesti kiinni. Rajan jälkeen ajelemme muutaman tunnin ilman vaikeuksia, kunnes hölmöilemme itsemme jumiin. Kaiken lisäksi olemme aivan samassa paikassa, jossa olimme kiinni alaspäin mennessä.

Pääsemme kuitenkin vartissa irti, ja matka jatkuu. Jonkin matkan päässä on joku muu vaikeus. Äijän Mersu on rikki eikä lähde käyntiin. Tee-**mu** automiehenä tunnin yrittää sitä korjailla, mutta auto ei käynnisty. Poistumme paikalta voimatta sen enempää auttaa.

Ajamme pimeän tuloon saakka.

5.–6.3. Tien päällä, Algeria

Asfalttitie saadaan alle kello 12.45. Laskemme, että suoritimme Saharan tiettömän tien alueen eli 580 kilometriä noin 17,5 tunnin ajoajalla, mikä on yleisesti ottaen aika vähän.

Tamanrassetissa menemme kylän parhaaseen hotelliin syömään lounasta. Artisokkaa voisulan kera, kanaa ja jälkkäriksi on hedelmiä.

Ajamme koko yön In-Salahiin. Bensa-asemalla teemme vähän kauppvoja. Hiekkaraudat myydään joillekin engelsmanneille, ja myymme myös yhden halvalla ostetun viskipullon ja kahdet kengät. Kasassa on 310 paikallista rahaa. Bensaa autoon, syömään ja taas liikkeelle.

Saavumme El-Goleaan auringon laskeutua. Jatkamme vielä Ghardaian kautta Laghouattiin.

7.3. La Tien päällä, Algeria

Tankkauksen jälkeen suuntana on Djelfa, jossa myymme kaksi viskiä ja yhden pastiksen. Ei muuta kuin Tunisiaa kohti. Bou Saada, M'Sila, Setif, Constantine, Guelma, Souk Ahras... Ohitamme paikat silmää räpäyttämättä.

Saavumme rajalle puoli neljältä aamulla.

8.3. Algerian ja Tunisian raja

Heräämme heti kuudelta selvittämään papereita kuntoon. Ajelemme vuoristotietä Tunisian tulliin, jossa taas tarkastetaan aika hyvin kaikki kamat.

Saavumme tasan seitsemän vuorokautta kestäneen 5450 kilometrin ajon jälkeen Togon Lomésta Tunisian pääkaupunkiin Tunisiin.

9.–10.3. Tunis, Tunisia

Vietämme Tunisissa pari päivää hankkien matkalippuja, katsellen nähtävyyksiä ja syöden. Parkkisa-
kotkin saadaan.

Sitten on vihdoin mantereenvaihtopäivä. Illalla tullen ja poliisin käsittelyn ja tutun odottelun jälkeen pääsemme sisälle Genovaan vievään laivaan ja hyttiin suihkuun. Tämä onkin neljään ja puoleen viikkoon ensimmäinen suihku, josta tulee kuumaa vettä. Buffet-pöydässä on valmiiksi kuorittuja katkarapuja ja sängyssä untuvapeitto.

Olimme Afrikan mantereella tasan kaksi kuukautta yhdeksässä eri maassa. Auton mittariin kertyi noin 22 000 kilometriä. ●

KOVIMMAT TYÖT VAATIVAT KOVIMMAT VARUSTEET

Pohjolan talvi asettaa monenlaisia vaatimuksia kaikille ulkona työskenteleville. Pitkät päivät kylmässä, lumessa ja tuulessa edellyttävät varusteita, jotka ovat sekä lämpimät että suorituskykyiset. Niiden, jotka pitävät rautatiet kunnossa, kiipeävät mastoihin tai rakentavat teitä, on välttämätöntä suojata kädet ja jalat kunnolla.

TEGERA® SUBZERO

– nimensä veroinen mallisto

TEGERA® SUBZERO-mallisto on suunniteltu suojaamaan ankarimmilta talviolosuhteilta. Kaikki mallit ovat tuulenpitäviä, vettähylyviä ja varustettu hyödyllisillä ominaisuuksilla, jotka tekevät niistä luotettavat lämpötilan painuessa reilusti pakkasen puolelle. Mallistoon kuuluu kolme käsinettä, joissa on erilaisia eristyksen ja mukavuuden takaavia ratkaisuja.

Yksi malleista on TEGERA® SUBZERO 6295, jossa on ainutlaatuinen irrotettava villavuori. Vuorissa yhdistyvät villan lämpö ja luonnollinen kyky siirtää kosteutta, ja se on helppo irrottaa pesua ja kuivausta varten. Pehmeästä pintanahasta valmistetut käsinetit ovat kestäviä ja tuntoherkät, ja ranneke ja lumilukko estävät kylmän ja lumen pääsyn sisään.

JALAS® ZENIT EVO 7198

-jalkineet pitävät jalat lämpiminä

JALAS® ZENIT EVO 7198 -talvijalkineissa yhdistyvät lämpö, keveys ja vakaus. Nupukinahasta ja CORDURA® re/cor™ -tekstiilistä valmistetuissa jalkineissa on alumiininen varvassuoja, ja yksi jalkine painaa vain 745 grammaa, joten ne ovat sekä kestäviä että mukavat käyttää. Jalkineissa on PrimaLoft® BIO -eristys ja pehmeä turkisvuori. Varpaiden alueella oleva älykäs, lämpötilaa säätelevä materiaali pitää jalat varmasti lämpiminä ja kuivina koko työpäivän ajan. Imukuppimainen JALAS® RPU -ulkopohja antaa luotettavan pidon myös jäisillä pinnoilla, ja uutta pitopintaa tulee esiin pohjan kuluessa.

Valmiina talveen

TEGERA® SUBZERO -käsineet ja JALAS® ZENIT EVO 7198 -jalkineet edustavat yhdessä pohjoismaisen suunnittelun ja toiminnallisuuden parhaimmistoa – ne on tehty kestämään vaativimmat talviset työolosuhteet.

TEGERA® SUBZERO -mallisto

- Tuulenpitävä ja vettähylyvä
- Valmistettu pehmeästä, kestävästä pintanahasta
- Irrotettavat villavuorit malleissa 6291 ja 6295
- Erittäin lämmin Thinsulate™-vuorikerros malleissa 6296
- Ranneke, lumilukko ja karkuremmi
- Soveltuu kosketusnäytöille

JALAS® ZENIT EVO 7198

- Erittäin kevyt: yksi jalkine painaa 745 g
- PrimaLoft® BIO -eristys ja pehmeä turkisvuori
- Lämpötilaa säätelevä materiaali varpaiden alueella
- Nupukkinahkaa ja CORDURA® re/cor™ -tekstiiliä
- Alumiininen varvassuoja suojaa tuomatta painoa
- Imukuppimainen JALAS® RPU -ulkopohja takaa hyvän pidon

"TEGERA 6291-rukkasella on korkein sertifioitu suojataso konvektiokylmyydeltä. Se suojaa käsiä kylmän ilman ja jäisen tuulen aiheuttamalta lämpöhukalta, mikä tekee siitä lämpimimmän koskaan suunnittelemamme TEGERA-talvikäsineen."

Anders Näs,
Product Development Manager, TEGERA.

WINTER HEROES

ÄÄRIMMÄISEEN KYLMYYTEEN

TYÖSKENTELETKÖ ULKONA JOKA SÄÄLLÄ YMPÄRI VUODEN?

TEGERA® SUBZERO on suunniteltu äärimmäiseen kylmyyteen. Valmistettu laadukkaasta pehmeästä nahasta, jossa on kämmenen liikkuvuutta parantava muotoilu. Vettähylykivä päällinen pitää kädet lämpiminä ja kuivana koko päivän. Kahdessa käsinemallissa on myös lämmin villavuori, joka voidaan irrottaa kuivattamista varten. Parasta mahdollista liikkuvuutta tarvitseville sopivat suositut ja ergonomiset TEGERA® PRO -käsineemme, jotka tuntuvat mukavilta koko päivän.

Pidä jalkasi lämpiminä kevyissä ja joustavissa JALAS® ZENIT EVO 7198 -jalkineissa, jossa on ainutlaatuinen lämpötilaa säätelevä vuori.

Saatavilla jälleenmyyjiltä!

TEGERA®
SUBZERO 6295

TEGERA®
SUBZERO 6291

TEGERA®
PRO 9131

JALAS®
ZENIT EVO 7198

Köyhät eivät voi kuluttaa, varakkaat eivät uskalla kuluttaa vaan säästävät. Töissä oleva keskiluokkakin pelkää työpaikan menettämistä, tiivistää SAK:n tutkimusasiantuntija Ari-Matti Nääänen.

Peruskysymysten äärellä: rahat eivät riitä ruokaan ja vaatteisiin

Suomen hallitus on arvioinut väärin talouden kehityksen ja toteuttanut nousukauden talouspolitiikkaa, vaikka talous on laskussa. Seuraukset tuovat duunarit peruskysymysten äärelle: rahat eivät riitä elämiseen.

TEKSTI Jaakko Takalainen KUVA SAK

Barometri eli ilmapuntari mittaa ilmanpaineen muutoksia. Sen avulla voidaan ennustaa säätä. SAK:n työttömyysbarometri mittaa työttömyyden ja siihen liittyvien ilmiöiden (toimeentulo, pelko ja stressi) muutoksia.

– Olemme toteuttaneet työttömyysbarometrin, jotta työttömien ääni tulisi kuuluviin. Haluamme tarjota päättäjille tutkittua tietoa SAK:laisten alojen työntekijöiden tilanteesta, kun sosiaa-

liturvaa on leikattu, kertoo SAK:n tutkimusasiantuntija Ari-Matti Nääänen.

Neljän miljardin leikkaus ostovoimaan

Sosiaaliturvaa on todella leikattu: vuodesta 2023 on sosiaali- ja terveyspalveluiden tukiin työttömyysturva mukaan lukien kohdistettu neljän miljardin euron leikkaukset. Tärkeimpinä ovat työttömyysturvan porrastus, lapsikorotuksen ja suojaosan poisto sekä asumistukien omavastuun korotus.

– Historiallisen suuri neljän miljardin euron leikkaus on kohdistunut juuri pienituloisiin ja työttömiin SAK:n jäseniin. Tietysti se on syönyt ihmisten ostovoimaa, ja siten heikentänyt kotimaista kulutusta, Nääänen sanoo.

Hänen mielestään hallituksen ns. myötäsyklinen talouspolitiikka, jossa nousukauden leikkaukset osuvat laskukauteen, koskee työttömien, ja pienituloisten lisäksi myös paremmin ansaitsevia kansalaisia.

– Tämän voisi tiivistää: köyhät eivät voi kuluttaa, ja varakkaat eivät uskalla kuluttaa vaan säästävät. Vakitoissa oleva keskiluokkakin pelkää työpaikan menettämistä, toteaa Nääänen.

Niin koulutetuilla kuin vähemmän koulutetuilla on syytäkin pelätä; Suomen työttömyysaste on tällä hetkellä 10,1 prosenttia, mikä on EU:n toiseksi korkein Espanjan jälkeen.

Viisinkertainen isku naisiin

SAK:n alojen työnhakijoiden keski-

Hallituksen keppi ilman porkkanaa -linja on hänen mukaansa osunut 2025 erityisesti pienituloisiin.

määräiset tulot laskivat kaikissa ikä- ja sukupuoliryhmissä. Mutta naisten mediaanitulot putosivat selvästi enemmän eli 120 euroa kuukaudessa (1321 eurosta 1200 euroon). Kun miesten tulot putosivat 22 euroa kuukaudessa (1422 eurosta 1400 euroon).

Kaikkein pienituloisimpien, alle 1000 euroa kuukaudessa ansaitsevien, osuus nousi naisilla 21 prosentista (2024) kolmannekseen eli 33 prosenttiin. Jo kolme naista kymmenestä putosi köyhyyteen 2025. Vastaavat luvut miehillä nousivat 16 prosentista 21 prosenttiin.

– Naisiin osunut isku on viisi kertaa voimakkaampi kuin miehiä kohdanut vähennys, havainnollistaa Nääten.

Hallituksen keppi ilman porkkanaa -linja on hänen mukaansa osunut 2025 erityisesti pienituloisiin, jos vertaa viime vuoteen. Pienituloisuusrajan, jossa tulot ovat 60 prosenttia keskituloista, alapuolella on nyt jo 71 prosenttia työnhakijoista, kun luku vuonna 2024 oli 60 prosenttia.

– Vastaajista neljä kymmenestä ilmoitti, ettei heillä ole enää varaa ruokaan tai vaatteisiin. Hätä korostui erityisesti 31–50-vuotiailla, eli lapsiperheiden vanhempien ikäryhmässä.

Kahdeksan kohdan korjaussarja

ARI-MATTI NÄÄTÄNEN ottaa esille kahdeksan pointtia, korjaussarjan. Kaikkia kohtia yhdistää se, että taantuman aikana tarjottaisiin enemmän porkkanaa kuin keppiä.

1. Työttömyysturvan porrastuksen kohtuullistamista
2. Työttömyysturvan suojaosan palauttamista
3. Työssäoloehdon lyhentäminen yhdestä vuodesta puoleen
4. Lisää rahaa palkkatukeen ja opiskelumahdollisuuksiin
5. Pitkäaikaistyöttömille subjektiivinen oikeus palkkatukeen
6. Pienituloisille suunnatun asuntotuotannon nopea lisääminen
7. Asuntotuki myös pienituloisille työssäkäyville
8. Lapsikorotus takaisin työttömyysturvaan

SAK tulee vahtimaan silmä kovanä, miten Orpo-Purran hallitus tuo eduskuntaan ns. potkulain eli helpottaa irtisanomista ja vuoden kestävän määräaikaisen työsuhteen solmimisen ilman perustetta. – Perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden ketjuttaminen merkitsisi pahimmillaan ikuista koeaikaa työntekijälle, toteaa Ari-Matti Näätenen. ●

Naisten köyhyys nostaa stressiä

Näätenen pudottelee barometrin kylmiä lukuja. Suurinta työttömyydestä aiheutuva stressi on alle 40-vuotiailla naisilla. Alle 30-vuotiaista naisista 47 % ja 31–40-vuotiaista 43 % koki suurta stressiä siitä, että on työtön.

Miesten stressitaso oli kautta linjan matalampi. ●

**JO RIITTÄÄ DUUNARIN KURITUS!
LIITY KULJETUSALAN DEMAREIDEN
AKTIIVISEEN JOUKKON!**

**KULJETUSALAN DEMARIT RY (KULDE) ON
KULJETUSALAN AMMATTILAISET YHTEN KOKOAVA
SDP:N PUOLUEOSASTO, JOKA PUHUU REILUN JA
OIKEUDENMUKAISEN TYÖELÄMÄN PUOLESTA!**

LIITY JÄSENEKSI JA VAIKUTA!

LISÄTIETOJA LIITTYMISESTÄ QR-KOODIN KAUTTA:

ILMOITUKSEN MAKSAJA: KULJETUSALAN DEMARIT

TSL
Työväen Sivistysliitto

Kestävä työelämä, vaikuttava työväenliike, elävä työväenkulttuuri

Työväen Sivistysliitto rakentaa jäsenjärjestöjensä kanssa merkityksellistä elämää, johon kuuluu oppimisen ilo, osallisuus ja vaikuttaminen, reilu ja kestävä työelämä sekä kaikkien oikeus sivistykseen ja kulttuuriin.

Tämä tarkoittaa muun muassa monipuolisia koulutuksia, hyödyllisiä hankkeita, värikkäitä kulttuuritapahtumia, voimaannuttavia työpajoja ja kiinnostavia sisältöjä.

**Pysy ajan tasalla:
tilaa TSL-uutiskirje!**
uutiskirje.tsl.fi

Företagen fortsätter exploatera då tillsynen är ineffektiv

I Finland är det möjligt att utnyttja arbetskraft i årtal utan att någon ingriper. AKT:s Niko Blom föreslår ändringar.

TEXT **Tua Onnela** BILD **Getty Images** ÖVERSÄTTNING **Kenneth Liukkonen**

På transportbranschen har nyligen flera fall avslöjats, där arbetare utnyttjats, skatter undanhållits och kör- och vilotidsbestämmelserna förbisetts. Trots att företagen åkt fast fortsätter de – eller om de inte självt gör det, bildas nya lika agerande företag i stället.

AKT:s andra vice ordförande **Niko Blom** säger att problemet härstammar från den politiska nivån. Den nuvarande lagstiftningen, befogenheterna och resurserna, som myndigheterna ges, är inte tillräckliga för att effektivt ta itu med svart verksamhet.

– Vår lagstiftning och tillsynen är inte i fatt med vad som verkligen händer, säger Blom.

Av den nuvarande situationen berörs både förtryckta anställda, statens skatteintäkter och de ärliga företagarna. Ordentliga företag har svårt att fungera, då de hamnar konkurrera med sådana som trycker ner priserna genom att kringgå regler och avgifter.

Sanktioner till tillsynens stöd

Niko Blom föreslår fyra förändringar som hjälp.

För det första bör myndigheternas handlingsutrymme ökas.

Enligt Blom är arbetarskyddsgranskningarna som regionförvaltningsverket i en stor roll. Genom dessa granskas till exempel uppföljningen av an-

Fackföreningar bör ha fler verktyg att ingripa.

ställningarnas minimiförhållanden, uppföljningen av kör- och vilotidsbestämmelserna och användning av utländsk arbetskraft.

– Trots att man finner felaktigheter, tar det en lång tid idag innan något händer med företaget. Om arbetarskyddsinspektörerna hade möjlighet att ome-

Moroz – en berättelse om ineffektiv tillsyn

EXEMPEL PÅ KRINGGÅENDE av regler och myndigheternas ineffektivitet ges i fallet Moroz Ab.

Det är frågan om ett transportföretag beläget i Vanda, som har en omsättning på cirka 16 miljoner euro. Moroz VD är av ryskt ursprung, och skaffar sina förare från personaluthyrningsföretaget Finzer Ab, vars ansvariga personer är också av ryskt ursprung. En stor del av förarna är också ryska.

Regionförvaltningsverket har kontrollerat uppföljningen av arbets- och vilotiderna på Moroz under hela 2020-talet. I inspektionerna har man funnit flertal olagligheter i företaget. Inspektionerna har trots inte lett till någonting.

Till exempel upptäcktes på Moroz i inspektionen av 2020 års kör- och vilotider, överträdelser av vilotiden berörande totalt 122 dygner. Det fanns också många problem med registreringsenheter och deras användning: till exempel hade flera bilar körts utan förarspecifika registreringskort.

Inspektören fann att Moroz hade fungerat i strid med lagen och utfärdade en instruktion. En sådan utfärdas för att "åtgärda en mindre och enskild brist" och den medför inga sanktioner.

År 2022 inspekterades samma angelägenheter igen. "Verksamhetsidkaren har inte följt den instruktion som utfärdades år 2020", konstaterade inspektören. Det fanns fortfarande lika många överträdelser av kör- och vilotiderna. Bilar hade återigen transporterats utan förarkort, och så vidare.

Regionförvaltningsverket utfärdade en instruktion.

År 2023 inspekterades däremot Moroz beställaransvar, eftersom den anskaffar förare från Finzer. Brister fanns och instruktion utfärdades.

År 2024 återgick man till frågan om kör- och vilotider. Denna gång gav företaget uppgifter endast berörande 46 förarkort, trots att bolaget hade använt totalt 95 Finzers förare under gransknings-

perioden. Dessutom lämnade den praktiskt taget tomma filer berörande 71 fordon.

Problemen – i den mån man överhuvudtaget erhöll information – var bekanta. "Tidigare utfärdade instruktioner har uppenbarligen inte haft någon inverkan på företagets verksamhet", konstaterade inspektören. Resultatet? Igen en instruktion.

Den senaste kör- och vilotidsgranskningen gjordes på Moroz under det senare året 2024, och läget hade inte förändrats. Det fanns många försummelser, och man hade kört utan förarspecifika kort. Som vanligt utfärdade RFV en instruktion.

I år på våren berättade FNB att Centralkriminalpolisen inlett en undersökning kring Moroz och Finzer. Inga ytterligare detaljer har offentliggjorts kring utredningen. Det återstår att se om den kommer att sätta några gränser för företagens verksamhet, eller om det är möjligt i Finland att bara visa blankt till reglerna för en obestämt lång tid. ●

delbart införa sanktioner, skulle det bota problemet snabbare.

Blom anser också att om ärenden förs vidare till polisen, att polisen bör ha tid och intresse att utreda dem.

Rätten för facket att väcka talan

För det andra föreslår Blom att fackföreningar bör ha fler verktyg att ingripa i utnyttjande av anställda.

Nuvarande hjälper fackföreningen de medlemmar som inte har fått rätt betalt, eller som behandlats orätt på annat vis. Facket kan trots endast ingripa i exploaterande företagsverksamhet i den utsträckning som medlemmarna själva är villiga att föra saken vidare.

– Frågan kan inte endast vara på fackföreningarnas ansvar. Rätten för fackföreningarna att väcka talan, skulle dock hjälpa, att ingripa i olaglig verksamhet, säger Blom.

Rätt att väcka talan skulle innebära, att facket kunde väcka talan i domstol, för en eller flera anställda. Anställda skulle inte specifikt behöva ge samtycke till att ärendet behandlas vid domstol.

Underbetalning till brott

Som en tredje lösning, skulle Niko Blom överväga, att kriminalisera underbetalning.

Redan nu är det olagligt att betala löner under den minimi som fastställts i ett allmänt bindande kollektivavtal. Underbetalning har dock inte skilt lagstadgats till ett brott.

Detta innebär att konsekvenserna av underbetalning ofta är lindriga för arbetsgivaren. Även om man åker fast, kan den enda konsekvensen vara, att rätt lön ska betalas i efterhand. Varför skulle man inte försöka, kan en skum arbetsgivare tänka.

– Jag litar på att en kriminalisering av underbetalning skulle råda bot på saken, säger Blom.

Dessutom annat än ryktesskada för beställaren

Som det fjärde lyfter Niko Blom fram beställaransvaret.

Redan nu föreskriver beställaransvarslagen att en klient som beställer transporter, ska utreda om dess underleverantör uppfyllt lagliga skyldigheterna. Blom anser att ansvaret inte uppföljs tillräckligt.

– Om det märks att avtalspartnern fungerat fel, förlorar beställaren ofta endast sitt rykte. Beställaransvaret borde skärpas så, att sanktioner även skulle åläggas beställaren, säger Blom.

Många företag hämtar informationen angående beställaransvaret via ett skilt tjänsteföretag. Informationen som tillhandahålls är dock ytmässig. Det kanske inte visar något oroväckande, fast man annan väg får information om att företagets verksamhet inte är godtyckligt.

– Om dessa tjänster skulle bli noggrannare och kunde utreda relevant information på riktigt, skulle också det föra sakerna framåt, säger Blom. ●

Vad är läget med Cofund?

AKT-TIDNINGEN SKREV tidigare i höst angående Koljonen-familjen ägda Cofund-koncernen, som innefattar Cofund och Kiila-Kuljetus, samt kommanditbolagen Ylös, Rausku Henkilöstöpalvelut och Suomen Henkilöstöleasing, som hyr ut personal till de först nämnda.

Till kommanditbolagens delägare har rekryterats överskuldssatta personer och med dessa utfört förarjobb i ett till synes entreprenörskap. Flera tidigare koncernens anställda berättar om utpressade löner, gränslös skatteplanering och skumma avtalsarrangemang.

Efter att situationen publicerats, verkar verksamheten hos Cofund och Kiila-Kuljetus fortsätta oförändrad. Ylös Kb:s verksamhet å andra sidan verkar ha upphört, och i Rausku och Henkilöstöleasing har en del av personalen bytit.

En av Cofunds samarbetsparter, HCS, syns fortfarande regelbundet på deras bilder på sociala median. En del av företagslogon som ofta syntes, har trots allt försvunnit ur bilderna.

Notiserna i AKT-tidningen har väckt även myndigheternas intresse. ●

AKT:n kulttuurijoulukalenteri 2025

Joulukuun kulttuurivinkeiksi olemme keränneet joulukuisia tapahtumia ympäri Suomen. Osa niistä on jouluaiheisia, osa muuten vaan tutustumisen arvoisia. Lue tarkemmat aukioloajat ja saapumisohjeet tapahtumien sivuilta. Älä unohda myöskään kaikkia lukuisia myyjäisiä, Kauneimmat joululaulut- ja muita tapahtumia, joita järjestetään jokaisessa kylässä ja kaupungissa.

KUVA Seidi Guzejev ja Getty Images

1. luokku

1.12. OULU

Klassinen joulunäytelmä Saiturin joulu esitetään myös Oulun teatterissa suurella näyttämöllä. Tarinan keskeinen teema on hyvyyden voima.

2. luokku

2.12. RAAHE

Wanhan Raahen tunnelma muuttuu taianomaiseksi, kun ikkunajoulukalenteri avautuu ikkuna-ruutu kerrallaan. Kalenteri esittelee 24 kohdetta joko ao. talon tai Raahen historiasta. Kuvia voi katsella myös Visit Raahen sivuilla.

3. luokku

3.12. TUUSULA

Tuusulan Rantatiellä sijaitseva Lottamuseo kertoo naisten vapaaehtoistyöstä sotavuosina. Näin joulun alla sieltä löytyy myös tonttuja, kun tilalla asuvat tontut puuhailevat tonttupolulla. Avoinna 22.12. asti keskiviikosta sunnuntaihin.

4. luokku

4.12. TURKU

Valon polku on Turun kaupungin toteuttama valotaidetapahtuma, jossa voit ihailla paitsi näyttäviä valoteoksia, myös nauttia oheisohjelmasta. Polulle pääset 4.–7.12. välillä.

5. luokku

5.12. KUUMO

Bistro Neljä Kaesaa tarjoilee perinteisen joululounaan laatikoineen ja kinkkuineen, 5.12. on ensimmäinen kattauspäivä.

6. luokku

6.12. KOUVOLA

Itsenäisyyspäivän valtakunnallinen paraati Kouvolaissa.

7. luokku

7.12. RUKA, KUUSAMO

Lumiset tunturimaisemat ja lähiseudun herkut tuovat joulun tunnelmaa ja husky-, poro- tai kelkkasafarilla pääset nauttimaan talvesta, jos etelämpänä ei lunta olisikaan. Muista myös AKT:n lomapaikat Talvihovi ja Vallioniemi.

8. luokku

8.12. PORI

Pori Sinfoniettan kamarikonsertti juhlii Sibeliuksen syntymäpäivää Porin Raatihuoneella.

9. luokku

9.12. PUNKAHARJU

Suomessa metsä on aina lähellä. Jouluna tuomme myös kuusen sisään koteihin. Miten olemme metsää muokanneet ja miten se on muovannut meitä. Luston metsämuseo kertoo tästä lisää, avoinna tiistaista sunnuntaihin.

10. luokku

10.12. VAASA

Minä en pelkää -ryhmänäyttelyssä esitellään suomalaisten nykykuvittajien näkemänä lasten ja nuorten maailmoja. Avoinna Tikanojan taidekodissa keskiviikosta lauantaihin.

11. luokku

11.12. KAJAANI

Pieni iltasoitto. Kainuun musiikkiopiston oppilaat esiintyvät Kouta-salissa klo 19–20.

12. luokku

12.12. TAMPERE

Koiramäen joulu lapsille ja lapsenmielisille Särkänniemessä. Siellä seikkailevat paitsi oikeat eläimet myös Mauri Kunnaksen hahmot. Joulua vietetään 12.–14.12. ja 19.–21.12.

13. luokku

13.12. HELSINKI

Hyvää Lucian päivää! Suomen Lucia kruunataan klo 17 Helsingin tuomiokirkossa. Perinteinen Lucia-kulkue lähtee liikkeelle Senaatintorilta klo 18.

14. luokku

14.12. LAPPEENRANTA

Linnoituksen joulumarkkinoiden toinen päivä. Tarjolla käsitöitä, jouluisia koristeita sekä leivonnaisia.

15. luokku

15.12. HELSINKI

Satujen Joulu. Konsertti Musiikkitalolla. Luvassa myös yhteislaulua.

16. luokku

16.12. PIHTIPUDAS

Keski-Suomen Suurijärvi tarjoaa hiljaisuutta ja rauhaa joulukiireiden keskellä. Järven rannalta noin 3,5 kilometrin hiihtomatkan päästä löytyy tunnelmallinen punainen autiotupa hetken hengähdys- tai vaikkapa yöpymispaikaksi.

17. luokku

17.12. JYVÄSKYLÄ

Tarinoiden joulu on Jyväskylän kaupunginteatterin oma joulukonsertti. Kokoelma muistoja, tarinoita ja tulkintoja. Esitykset 17.–19.12.

18. luokku

18.12. KITTILÄ

Reidar Särestöniemen teokset tuovat väriä kaamoksen keskelle. Särestö-museo on avoinna ympäri vuoden tiistaista lauantaihin. Lyhyen ajomatkan päässä löytyvät myös AKT:n lomapaikat Kätkähovi ja Neljä Tuulta.

19. luukku

19.12. SEINÄJOKI

Jannan joulu. Joulukonsertti Lakeuden risti-kirkossa.

20. luukku

20.12. KUOPIO

Tapaa joulupukki ja -muori Puijo-kirjainten luona 20.–21.12. ja käy samalla kurkkaamassa Puijon majaa kiertävä joulupolku.

21. luukku

21.12. HEINOLA

Konsta Hietanen: Konstan uusi joulu -konsertti Heinolan kirkossa.

22. luukku

22.12. SAVUKOSKI

Joulupukin ja Joulumuorin asuinpaikka KorvatunturinMaassa tarjoaa erämaita luontoretkeilyyn tai esimerkiksi koiravaljakkoajeluja.

23. luukku

23.12. ROVANIEMI

Virittäydy verkossa joulun tunnelmaan. Joulupukki käy Rovaniemeltä matkaan klo 20. Tapahtumaa voit seurata Facebookissa: <https://www.facebook.com/visitrovaniemi/>

24. luukku

24.12.

Hyvää joulua ihan jokaisen oman perinteen mukaan!

Kiljavan opiston kurssit

Mediaesiintymisen kurssi (yleinen) 14.–16.1 (Tampere)

Mediaesiintymisen kurssilla käsitellään mediakriittisyyden kysymyksiä ja esiintymistaitojen teemoja sekä työelämän ajankohtaisia muutoksia. Katso tarkempi kuvaus JHL-opiston sivuilta.

Luottamusmiesten peruskurssit

21.–23.1 + 26.–27.2 (3+2 pv ja yleinen), Helsinki
26.–30.1 (AKT) AKT-ALT-Palta-Kaupan liitto- sopimuskurssi, Helsinki
16.–20.2 (yleinen) AKT-ALT-sopimuskurssi, Oulu

Kurssi on tarkoitettu uusille luottamusmiehille, varaluottamusmiehille ja ammattiosastojen puheenjohtajille. Kurssin tavoitteena on aloittaa luottamusmiehen perustaitojen ja -tietojen oppiminen. Tavoitteena on luottamusmiehen tehtäväkokonaisuuden ymmärtäminen sekä oikeuksien tiedostaminen, mikä auttaa selviytymään työpaikan ongelmatilanteissa.

Työsuojelun peruskurssit
21.–23.1 + 26.–27.2 (3+2 pv ja yleinen), Helsinki
26.–30.1 (AKT) AKT-ALT-Palta-Kaupan liitto -sopimuskurssi, Helsinki
16.–20.2 (yleinen) AKT-ALT-sopimuskurssi, Oulu

Kurssi on tarkoitettu työpaikoilla työsuojelutehtävissä toimiville edustajille sekä luottamusmiehille. Kurssin tavoitteena on selvittää työsuojeluun liittyvät perustiedot ja perehtyä toimintaa ohjaaviin säädöksiin. Kurssilla tutustutaan työsuojeluorganisaatioon sekä työsuojeluhenkilöstön tehtäviin ja rooleihin.

Kurssilla saadaan perustiedot myös työn ja terveyden vuorovaikutuksesta sekä työhön liittyvistä kuormitustekijöistä.

Kokoustoiminnan kurssi (yleinen) 2.–4.2, Helsinki

Kurssilla tutustutaan kokoustoimintaan, kokousasiakirjoihin ja erilaisiin kokouspuheenvuoroihin. Lisäksi käydään läpi yhdistyksen tärkeät kokoukset; yleiset kokoukset ja toimikunnan kokoukset, niiden läpivienti, ja mahdollisiin häiriötilanteisiin reagoiminen.

Yhteisten työpaikkojen turvallisuus: Työsuojelun täydennyskurssi (yleinen) 2.–4.2, Helsinki

Kurssin tavoitteena on parantaa ja kehittää yhteisten työpaikkojen turvallisuutta sekä selvittää eri toimijoiden ja työyhteisöjen vastuut ja velvoitteet yhteisellä työpaikalla. Tavoitteena on myös selvittää kaikkien työsuojelutoimijoiden asema ja tehtävät sekä lisätä työsuojelutoimijoiden välistä yhteistyötä.

Keinovalikoimat työkyvyn heiketessä (yleinen) 3.–5.2, Helsinki

Kurssilla perehdytään lainsäädäntöjen, eri tahojen ja toimijoiden sekä erilaisien tukitoimien mahdollisuuteen edistää työssä jatkamista ja työhön paluuta työkyvyn heiketessä. Kurssilla käsitellään eri tukitoimia ja kuntoutusmuotoja sekä hyviä käytänteitä.

Epäasiallisen kohtelun raamit (yleinen) 5.–6.2, Helsinki

Tavoitteena on, että opiskelija oppii näkemään epäasiallisen kohtelun työpaikan ilmapiiriä huonontavana vallankäytöllisenä toimintana ja saa valmiuksia nähdä työilmapiirin vaikutuksia ja vaikuttaa siihen.

Meidän ammattiosasto (yleinen) 5.–6.2 + 7.–8.5, Helsinki

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki toimikunnan jäsenet ja ammattiosaston toiminnasta kiinnostuneet. Kurssin tavoitteena on kehittää ammattiosaston toimintaa ja saada uutta virtaa suunnitteluun ja toteutukseen. Kurssi on kaksiosainen ja jaksojen välissä tehdään kehittämistehtävä, joka liittyy omaan osastoon. Toisella jaksolla nämä työt esitellään muille kurssilaisille.

Puheenjohtaja- ja sihteerikurssi (yleinen) 9.–13.2, Helsinki

Kurssin kohderyhmänä ovat osastojen puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, sihteerit ja muut tehtävistä kiinnostuneet. Kurssi tukee kokouksien oikean päätöksenteon perusteita ja kehittää kokoustekniikkaa. Kurssi alkaa yhdistysten oikeudelliseen asemaan tutustumisella, jonka jälkeen käydään läpi mm. kokoustoimintaa, vastuualueita, toiminnan suunnittelua ja kokousasiakirjoja. Kurssilla tutustutaan myös lakiin ja sääntöihin, jotka ohjaavat osaston tärkeimpiä päätöksiä. Lisäksi tehdään erilaisia harjoituksia, jotka lisäävät mm. esiintymisvarmuutta.

Yritys ja yhteisö muutoksessa yhteistoimintatiedon kurssi (yleinen) 9.–11.2, Helsinki

Kurssin tavoitteena on kehittää työpaikan yhteistoimintaa muutostilanteissa ja edistää luottamushenkilöiden vaikutusmahdollisuuksia yhteistoiminnassa. Kurssilla kiinnitetään huomiota yhteistoimintalain toimimiseen käytännössä ja kuinka työpaikalla tulee toimia yhteistoiminnassa työnantajan kanssa muutostilanteissa.

Tuottavuus ja hyvinvointi: Luottamusmiesten täydennyskurssi (yleinen) 12.–13.2, Helsinki

Kurssi on tarkoitettu luottamusmiesten perus- ja jatkokurssin käyneille. Kurssin tavoitteena on tukea luottamusmiehen toimintaa työpaikan aktiivisena kehittäjänä ja antaa hänelle välineitä ja valmiuksia hyvinvoinnin ja yhteistoiminnan edistämiseen työpaikalla.

Tuottavuus ja hyvinvointi: Työsuojelun täydennyskurssi (yleinen) 12.–13.2, Helsinki

Kurssi on tarkoitettu työsuojelun perus- ja jatkokurssin käyneille työsuojeluedustajille. Kurssin tavoitteena on työsuojelun kokonaisvaltainen kehittäminen. Tarkoituksena on tehostaa työsuojeluedustajien toimintaa ja osaamista työpaikan kehittäjinä. Lisäksi kurssi antaa välineitä muutoksen, hyvinvoinnin ja yhteistoiminnan hallintaan sekä valmiuksia työsuojelun kytkemiseen muuhunkin toimintaan, kuten tuottavuuteen.

Järjestöviestijän sometyökalut (yleinen) 24.–25.2, Helsinki

Kurssi on tarkoitettu toimijoille, jotka mm. vastaavat osaston sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä ja sosiaalisen median hallinnoinnista.

.....

LISÄTIETOJA koulutuksista ja kustannusten korvauksista AKT:n kotisivuilta: www.akt.fi / koulutus, mistä löytyvät myös kurssihakemuslomakkeet. Niitä on saatavissa myös työpaikkojen luottamushenkilöiltä, ammattiosastoilta ja AKT:n aluetoimistoista.

Lisätietoja koulutuksiin liittyvistä asioista lisäksi: www.kio.fi

AKT:n järjestö- ja koulutustoimitsija Esa Tuominen p. 050-5369056 / esa.tuominen@akt.fi

Kursseille hakeutuminen:

Hakeudu kursseille ajoissa. Täytä kurssikaavake ja toimita se työnantajallesi viimeistään kolme (3) viikkoa ennen kurssin alkua. Jos työnantaja hyväksyy opintovapaasi, hän allekirjoittaa hakemuksen ja ottaa kaavakkeesta oman kappaleensa. Toimita loppuosat ammattiosastolle, oman alueesi aluetoimistoon tai lähetä se suoraan AKT:n järjestö- ja koulutustoimitsijalle. Työnantaja voi tietyin perustein siirtää opintovapaan antamisen yhden keran myöhempään ajankohtaan. Siinä tapauksessa kannattaa selvittää, mikä on seuraavan vastaavan kurssin ajankohta. Siirto voidaan tehdä kuuden (6) kuukauden päähän tai enintään siihen saakka, kunnes seuraava vastaava koulutus järjestetään. Jos lähdet kurssille vapaa-aikanasi tai lomalla, et tarvitse hakemukseen työnantajan allekirjoitusta. Mikäli pääset kurssille, toimittaa opisto sinulle kurssikutsun noin kaksi viikkoa ennen kurssin alkua. Kannattaa myös ilmoittaa omalle ammattiosastollesi, että olet menossa kurssille. Osastosi saattaa maksaa kurssilaisilleen oman stipendin.

Kurssin peruutusehdot:

Ilmoittautuminen kurssille on sitova. Jos et pakottavan esteen vuoksi voi osallistua kurssille, ilmoita siitä mahdollisimman pian Kiljavan opistolle, puh.09-276251 tai kiljavan_opisto@kio.fi.

Peruuttamatta jätetystä paikasta perimme maksun (50 €) kurssilaiselta. Peruutusmaksua ei peritä, jos kurssilaisella on esittää lääkärintodistus tai muu todiste esteestä.

Tietoa korvauksista:

SOPIMUSKURSSIT: Mikäli toimit työpaikallasi luottamushenkilönä, maksaa työnantaja sinulle kurssin ajalta ansiomenetyksen (kurssiajan palkan) 8 h/pv. Sopimuskursseissa liitto maksaa kurssimaksun, materiaalin sekä matkakulut.

JÄRJESTÖKURSSIT: Sopimuskurssien ulkopuolisia kursseja kutsutaan järjestökurssiksi. Jos kurssi, jolle olet kiinnostunut menemään, ei kuulu koulutussopimuksen piiriin, on sinulla mahdollisuus anoa opintovapaata. Tällöin työnantaja ei maksa kurssin ajalta palkkaa, eikä osallistu muutenkaan kurssin kustannuksiin. Liitto ja ammattiosasto maksavat sinulle tällöin ansionmenetyksen stipendinä ja päivärahoina, joka on verovapaata sekä matkakulut. Stipendi ja päiväraha on vuonna 2026 yhteensä 91,71 € / pv. Ammattiosaston osuus tästä on 18,34 € / pv.

Mikäli sinulle tulee kurssin ajalta ansionmenetyksiä, pyydä työnantajalta ansionmenetystodistus. ●

Aluetoimistojen jouluakahvit 2025

Länsi-Suomen aluetoimisto
keskiviikkona 3.12. klo 11-14
Maariankatu 6B, Turku

Etelä-Suomen aluetoimisto
maanantaina 8.12. klo 10-14
Viherniemenkatu 5, 00530 Helsinki

Sisä-Suomen aluetoimisto
tiistaina 9.12. klo 10-14
Rautatienkatu 10, 6. krs., Tampere

Pohjois-Suomen aluetoimisto
keskiviikkona 10.12. klo 10-14
Isokatu 30, 4. krs, 90100 Oulu

Itä-Suomen aluetoimisto
keskiviikkona 17.12. klo 10-15
Kauppakatu 32, 3. krs, 80100 Joensuu

OSASTOT TOIMIVAT

ETELÄ-SUOMI

Helsingin seudun eläkekerho/ pikkujoulut

Helsingin seudun eläkeläiskerho risteilee pikkujoulun merkeissä 3.12.2025 M/s Finlandialla, joulukuun jäsentapaaminen laivalla. Kokoustilassa all inclusive ja paluumatkalla maittava joulupöytä aluksen buffet-ravintolassa.

Helsingin seudun eläkekerho/ jäsentapaamiset

Vuoden 2026 jäsentapaamiset kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona liiton toimituksessa John Stenbergin ranta 6, klo 11. Toimikunta tuntia aiemmin. Tammi-kuun tapaaminen loppiaisen jälkeisenä keskiviikkona 7.1.2026 Tervetuloa Arto Aijala pj.

Kotka os. 001/syyskokous

Osaston syyskokous pidetään ke 10.12.2025 klo 18 osaston toimistolla Kymenlaaksonkatu 11 A 1, 48100 Kotka. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Tilaisuudessa kahvitarjoilu. Tervetuloa! Toimikunta

Kotka os. 001/joulukahvit

Osasto tarjoaa joulukahvit ke 10.12.2025 klo 12–17 osaston toimistolla Kymenlaaksonkatu 11 A 1, 48100 Kotka. Tervetuloa! Toimikunta

Kotka os. 001 ja os. 075/ eläkeläisten pikkujoulut

Pikkujoulut pidetään 11.12.2025 klo 15 alkaen. Paikkana Aholan lomalaidon Huruksela. Linja-autokuljetus. Lähtö Kotkasta linja-autoasemalta klo 14. Hovinsaari-Karhuvuori-Karhulan kukkakaupan pysäkki klo 14.30. Lisätietoja Taunolta 0400 916921. Tervetuloa!

Lahti os. 003/joulutervehdys

Osasto toivottaa jäsenilleen oikein rauhallista Joulua ja turvallista Uutta Vuotta 2026!

Hamina os. 011/pikkujoulut

Haminan Autoalantyöntekijät ry:n pikkujoulut pidetään 13.12.2025 klo 17 alkaen. Paikkana Ravintola Lounashuone Kerho, Kadettikoulunkatu 3, 49400 Hamina. Tervetuloa.

ITÄ-SUOMI

Kuopio os. 016/joulutervehdys

Rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta. Toivottaa AKT:n Kuopion osasto 016.

Pieksämäki os. 019/syyskokous

Pieksämäen Automiehet ry:n syyskokous 14.12.2025 klo 13 alkaen Pieksämäen ABC:llä, osoitteessa Vehkanotko 2. Käsiteltävinä sääntömääräiset asiat, myös henkilövalinnat ensi vuodelle sekä muut esille tulevat asiat. Kokoukseen osallistuville jäsenille tarjoamme noutopöytäluonnan. Tervetuloa! Toimikunta

Pielisen-Karjala os. 031/jouluateria

AKT Pielisen Karjalan osasto 031 ry tarjoaa jäsenilleen jouluaterian Nurmeksessa Hyvärilässä 7.12., 10.12., 12.12., 16.12. tai 19.12. klo 12 alkaen ja Lieksassa Puustellissa 9.–12.12. tai 15.–19.12. klo 14 alkaen, suositellaan pöytävarausta. Jouluiset leivonnaispuusukat a 20€/jäsen voi noutaa Porokylän leipomon myymälöistä Lieksasta tai Nurmekselta viikolla 51 esittämällä voimassaolevan jäsenkortin ja kirjoittamalla nimen listaan. PS. Piirakoita kannattaa tilata ennakkoon suuren kysynnän vuoksi. Hyvää ja rauhallista joulua! Toimikunta

Lappeenranta os. 062/joulukahvit

AKT Lappeenranta os. 062 ry:n joulukahvit osaston toimistolla keskiviikkona 3.12.2025 klo 14–18. Lämpimästi tervetuloa! AKT Lappeenranta 062 toivottaa jäsenilleen hyvää joulua ja onnea uudelle vuodelle 2026.

Iisalmi os. 076/ yhteistä ilon pitoa joulun alla

Paikkana osaston toimisto Sotilaskatu 1 as 11, la 13.12.2025 klo 15–18 (virallinen osuus). Järjestämme jouluista tunnelmaa, kahvit ja sen kera jouluun liittyvää suuhun pantavaa. Tilaisuus korvaa perinteistä pikkujoulua, luodaan yhdessä uutta ja tehdään yhteinen seurustelutapaaminen osastomme tiloissa. Emme aseta pukeutumiskoodeja, tule omana itsenäsi, ja ota avec mukaan. Emme tarjoa alkoholituotteita, mutta omat eväät saa mukana olla. Musiikkia soitellaan, ja ehkäpä laulaa luikautetaankin myöhemmin illalla. Toivomme että jäsenistön nuorempikin kaarti löytää paikkansa täällä ja saapuu rohkeasti mukaan. Tehdään

homma talkoilla, sen vuoksi asetamme kohtuullisen pääsymaksun. Ilmoittaudu sitovasti, osallistumismaksu 5 €/henkilö. Maksa lippusi osaston tilille lisälmen Autoalantyöntekijät ry FI8280001801336430 viimeistään 5.12.2025, laita viitteeksi Joulutapahtuma toimistolla, oma ja avecin nimi. Ilmoittaudu kuitenkin ensin meille, Jari Rissanen 0400505522 tai Timo Kärkkäinen 0445002009, viimeistään 5.12.2025. Kaipaamme jotain uutta, johon kaikki voi osallistua, olet tervetullut mukaan. Toimikunta

POHJOIS-SUOMI

Kajaani os. 053/syyskokous

Kajaanin Seudun Automiehet ry syyskokous pidetään la 13.12.2025 klo 14 osaston toimistolla, Ratakatu 29 c, Kajaani. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Paikalla aluetoimitsija Tero Anttonen. Tervetuloa! Toimikunta

Kajaani os. 053/pikkujoulut

Kajaanin Seudun Automiehet ry pikkujoulut pidetään la 13.12.2025 klo 19 Ravintola Terva, Kauppakatu 21, 87100 Kajaani. Jäsenelle ilmainen ruokailu ja avec 30 €/hlö. Mukaan mahtuu 50 ilmoittautunutta. Sitovat ilmoittautumiset Annikille 05.12.2025 mennessä p. 0400 670 126. Tervetuloa! Toimikunta

Oulu os. 058/joulukahvit

Ammattiosasto tarjoaa yhteistyössä AKT Pohjois-Suomen aluetoimiston kanssa joulukahvit ke 10.12.2025 klo 10–14 AKT Pohjois-Suomen Aluetoimistolla, Isokatu 30, 4 krs, 90100 Oulu. Tervetuloa! Toimikunta sekä AKT:n henkilökunta

Oulu os. 058/lomapaikat

Ammattiosaston lomapaikat (Ruka, Vuokatti ja Hiisiperä) varaukset / tiedustelut sähköpostilla viiskasilomapaikat@gmail.com. Varaukskalenteri Rukan ja Vuokatin osalta nähtävissä <https://www.akt58.fi/lomapaikat/varaa-lomapaikka/> Toimikunta

Oulu os. 058/eläkeläiset

Oulun Seudun Autoalantyöntekijät ry eläkekerho on jäänyt joulutauolle ja jatkaa toimintaa to 08.01.2026 klo 13. Paikkana Oulu 10, Torikatu 10. Startataan bingolla. Eläkeläiset toivottavat hyvää ja rauhallista

Joulua sekä Uutta Vuotta 2026. Tervetuloa! Toimikunta

Sotkamo os. 124/pikkujoulut

Sotkamon Autoalantyöntekijät ry pikkujoulut pidetään la 13.12.2025 klo 17.30 Ravintola Kantis, alakerta), Kangaskatu 14, 88600 Sotkamo. Omakustannushinta 10€/hlö (max 2 osallistujaa/jäsen). Sitovat ilmoittautumiset ja ruoka-aineallergiat Esalle 07.12.2025 mennessä p. 050 5499382. Tervetuloa! Toimikunta

LÄNSI-SUOMI

Seinäjoen os. 018/syyskokous

Seinäjoen Automiehet ry os. 018 syyskokous pidetään la 13.12.2025 alkaen klo 13 ruokailulla. Paikkana Hotelli Fooninki, Hyllykallio. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Tervetuloa! Toimikunta

Seinäjoen os. 018/joulukahvitus

Seinäjoen Automiehet ry:n os. 018 perinteinen joulukahvitus pe 5.12.2025 klo 10 alkaen toimistolla. Tervetuloa!

Huittinen os. 022/jouluruokailu

Lauttakylän Tavaralinjamiehet ry os. 022 perinteinen jouluruokailu Brevessä, viikkojen 50 ja 51 aikana. Syö joko lounasai-kaan tai sitten ihan listaruoka. Normaali ruokajuomat maito, vesi ja kotikalja (EI alkoholi). Varsinainen joululounas on tarjolla 16.–18.12.2025. Jäsenkorttia näyttämällä yksi ruokailu jäsenelle, kassalla ajantasainen lista. Tervetuloa! Toimikunta

Pori os. 060/joululounas

Porin Autoalantyöntekijät ry os. 060 tarjoaa jäsenilleen joululounaan ravintola Kokkikaksikossa, Peltotie 39 B, Ulvila 6.–23.12.2025 ma-pe ja su ravintolan lounasaikaan, (varaathan pöydän etukäteen). Tervetuloa jäsenet! (jäsenyys tarkistetaan) Lisätiedot Timo Köykkäri p.044 2950160 Tervetuloa! Toimikunta

Vaasa os. 080/syyskokous

Vaasan Kuljetustyöntekijät ry os. 080 syyskokous pidetään keskiviikkona 10.12.2025 klo 18 alkaen osaston toimistossa, Funkkis (Opistotalo), Sepänky-
läntie 2, 2. krs, huone 227. Kokouksessa käsitellään sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat. Kokouksen jälkeen ruo-

kailemme ravintolassa. Tervetuloa! Toimikunta

Vasa avd. 080/höstmöte

Vaasan Kuljetustyöntekijät ry avd. 080 håller höstmötet onsdagen den 10.12.2025 kl 18 på fackavdelningens kontor i Funkkis (Opistotalo), Smedsbyvägen 2, 2. vån, rum 227. På mötet behandlas de för höstmötet stadgeenliga ärenden. Matservering efter mötet på restaurang. Välkommen! Kommittén

Turku/eläkeläiset

Vuoden 2026 aloituskokous on ke 7.1.2026 klo 12 toimistolla. Tervetuloa! Toimikunta

SISÄ-SUOMI

Jyväskylä os. 008/eläkeläisten jouluruokailu

AKT Jyväskylän osasto 008 ry:n eläkeläisten jouluruokailu torstaina 18.12.2025 klo 17-19. Cafe & Catering Vilhelm Ahjokatu 18, 40320 Jyväskylä, 2. krs. Ilmoittautuminen 12.12.2025 mennessä Markku Koskinen p. 0407381048. Tervetuloa!

Jyväskylä os. 045/eläkeläiset

Osaston 045 eläkeläisten kahvitilaisuudet jatkuvat Järjestöjentalolla (Kalevankatu 4, osaston toimitila) tammi-, helmi-, maalissa ja huhtikuun ensimmäinen ja kolmas keskiviikko klo 11. Rohkeasti mukaan uudet ja vanhat, ei tarvita erillistä ilmoittautumista. Toimikunta

Riihimäki os. 051/syyskokous

Riihimäen ja Ympäristön Automiehet ry: sääntömääräinen syyskokous pidetään 7.12. 2025 alkaen klo 15. Kokouspaikka Tarrapaino Vuoliaisen kerhohuoneella Tehtaankatu 10. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määrämät asiat ja muut esille tulevat asiat. Tervetuloa. Toimikunta

Mänttä os. 064/joulukahvit

Mäntän Seudun Autoalan Työntekijät ry os. 064 perinteiset joulukahvit tarjotaan 20.12.2025 klo 12-14 toimistolla. Tervetuloa! Toimikunta

Karstula os. 098/syyskokous

AKT Karstulan osasto 098 ry syyskokous järjestetään ravintola Hertassa 13.12.2025 klo 17 alkaen. Käsitellään sääntöjen määrämät asiat. Kokoukseen osallistujille ruokailu. Tervetuloa. Toimikunta

Kuolleet

Osasto 124:n jäsen

Kauko Ilmari Schroderus

s. 25.06.1950
k. 10.10.2025

Muistoa kunnioittaen

Sotkamon Autoalantyöntekijät ry

Osasto 076:n jäsen

Pertti Veikko Kalevi Roth

s. 09.06.1953
k. 06.09.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset

Osasto 016:n jäsen

Aarne Pekka Väänänen

s. 01.01.1939
k. 24.09.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset ja
AKT:n Kuopion os. 016 ry

Osasto 005:n jäsen

Martti Arvi Johannes Järvenpää

s. 23.06.1942
k. 02.10.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset

Osasto 022:n jäsen

Heimo Jalonen

s. 03.12.1937
k. 25.09.2025

Muistoa kunnioittaen

Lauttakylän Tavaralinjamiehet ry

Osasto 007:n jäsen

Harry William Majlander

s. 04.11.1936
k. 23.10.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset

Osasto 007:n jäsen

Seppo Olavi Nevalainen

s. 15.05.1943
k. 10.11.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset

**Muistathan lähettää osastosi ilmoitukset
15.1. mennessä aluetoimistoon!**

Myöhässä saapuneita ilmoituksia emme valitettavasti voi ottaa vastaan, joten laitathan päivämäärän muistiin jo nyt.

Kiitokset ja kuolinilmoitukset lähetetään osoitteeseen ilmoitukset@akt.fi

ROISKELÄPPÄ

– Tiedätkö mitä, kultaseni? Sinä taidat tuoda minulle huonoa onnea.

Mökin ovelle koputti kiertävä halkokauppias.

– Päivää, tarvitsetteko halkoja?

Minulla oli liiterissä koko vuoden halot tehtynä joten vastasin, että en tarvitse ja vedin oven äkäisesti kiinni.

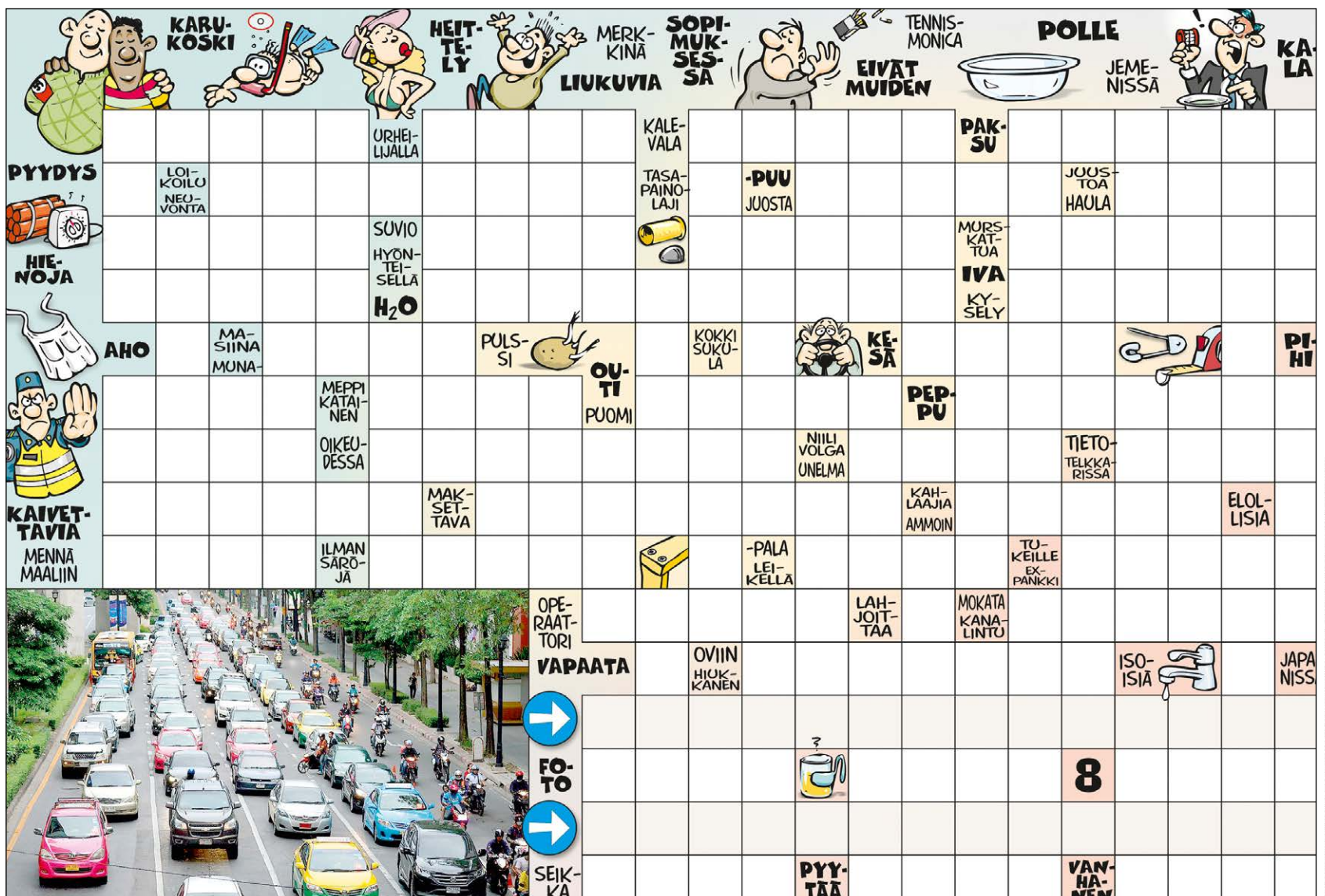
Seuraavana päivänä liiteriin mennessä havaitsin että se on tyhjä.

Haudankaivajat halusivat kuoppakorotuksen ja ilmoittivat työnantajalle ryhtyvänsä laksoon. Työnantajalta jäi monttu auki.

– Kymen Vesi, hyvää päivää. Kuinka voin auttaa?

Onnea voittajalle ja kiitos jälleen kaikille kymmenille osallistujille!

Ristikon
PALKINTONA
reppu!

[illegible]

PUHELINNUMERO:

Kuukauden runo

kaikkien ei tarvitse olla
kerralla rohkeita,
marssijoiden etumaisia,
luottamusihmisiä,
vaan vähitellen
taivutellen,sovitellen
kuulomalla ammattiliittoon,
tuohon jokapäiväiseen välittäjäämme,
itsensä edustajaan silloinkin,kun itse
ei kehtaisi
jaksaisi enempää,
sillä vain sen kautta olet edustettuna
niissä pöydissä joissa päätetään,
huomiamme turvataan,
työolosuhteita inhimillisetään,
koska
vain me itse olemme
työyhteisömme
kokemusasiantuntijoita,
heitä meitä jotka tiedämme
mitkä eivät muualle heijastu
esa kärhä

KULTTUURIVINKKI

Louhi ei ole erityisen pelottava, mutta kovin bisnessuuntautunut se kyllä on. Auringolla voisi tehdä rahaa, laulaa Louhi (Sanna Saarijärvi). Pikkusudet säestävät emäntäänsä.

Koirien Kalevala rokkaa

TEKSTI Jaakko Takalainen KUVA Saara Autere

Mauri Kunnaksen suositusta lastenkirjasta Koirien Kalevala (1992) on tehty aikaisemminkin musiikillisia näyttämöversioita, jopa ooppera. Nyt on kyseessä rokkimusikaali nimeltään Kuka kaappasi auringon?

Helsingin kaupunginteatterin Studio Pasilassa esitettävän näytelmän on dramatisoinut ja ohjannut Liila Jokelin. Musiikin on säveltänyt Lauri Schreck yhdessä Jokelinin kanssa.

Esitys svengaa kuin hirvi, ja pienet katsojat jaksoivat istua paikallaan koko kaksi puoliaikaa. Lasten näytelmien parhaiden perinteiden mukaan yleisöltä kysyttiin neuvoa, ja lapsiyleisöhän vastasi.

Mikä parasta rokahtava musiikki sopi esitykseen ja näyttelijät lauloivat hyvin. Erityismaininnan ansaitsee Sanna Saarijärvi Louhena. Lavaa hallitseva Louhi ei ollut erityisen paha, korkeintaan vähän huvittava

jatkuvassa bisneskäyttäytymisensä. Hienoa, että lapsille suunnattu esitys on näin huolella tehty. Ilmastonmuutoksen kaltaista nk. sanomaa oli annosteltu esitykseen hieman. Tärkeämpää oli ystävyyden ja yhteisöllisyyden ylistys. Lopuksi katsojat saivat vielä heitellä aurinkopalloja toistensa yli.

Miltä Kuka kaappasi auringon? tuntui kohderyhmän edustajasta? Anni, 11, vastaa: – Ei ollut pelottava, ja koko ajan tapahtui jotain. Musiikki oli OK, sellaista tavallista. Suosikkiahmot olivat ne kaksi kukkoa, jotka herättivät kiekumalla auringon. ●

Helsingin kaupunginteatteri Studio Pasila, Kuka kaappasi Auringon?, Mauri Kunnaksen lastenkirjaan perustuva musiikinäytelmä, ohjaus ja dramatisointi Liila Jokelin, sävellykset Lauri Schreck ja Jokelin. Suositellaan yli 5-vuotiaille.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on n. 40 000 jäsenen ammattiliitto ja vahva edunvalvoja. Liiton jäsenet työskentelevät autoliikenne-, ahtaus-, säiliö-auto- ja öljytuote-, matkailu-, huolinta- ja liikenneopetusaloilla sekä huoltokorjaamoissa, terminaaleissa ja lentokoneiden matkustamoissa. Jäsenet kuuluvat ammattiosastoihin, jotka ovat puolestaan AKT:n jäseniä.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry

John Stenbergin rantaa 6,
00530 Helsinki

Postiosoite:
PL 313, 00531 Helsinki
akt.fi

Toimisto avoinna:
Katso akt.fi/yhteystiedot

Jäsenrekisteri:
Puhelinpäivystys 09 6131 1244

Työsuhdeneuvonta:
Puhelinpäivystys 09 6131 1222

ALUETOIMISTOT

Etelä-Suomen aluetoimisto
Viherniemenkatu 5, 00530
Helsinki
09 6131 1400
09 6131 1401
09 6131 1402

Länsi-Suomen aluetoimisto
Maariankatu 6 b, 20100 Turku
02 450 1540
02 450 1541

Sisä-Suomen aluetoimisto
Rautatienkatu 10, 6. krs, 33100 Tampere
03 230 1510
03 230 1515

Itä-Suomen aluetoimisto
Kauppakatu 32, 3. krs, 80100 Joensuu
013 5111 410
013 5111 411

Pohjois-Suomen aluetoimisto
Isokatu 30, 4. krs, 90100 Oulu
08 870 1440
08 870 1441

The background image shows a person in a red Santa Claus suit standing in a snowy, forested landscape. The trees are heavily covered in snow. In the sky, the aurora borealis is visible, displaying vibrant green and purple hues. The person is holding a small light, which illuminates the snow around them.

**AKT toivottaa
Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta 2026!**